

**NATIONAL ASSEMBLY OF
SEYCHELLES**

Friday 11th December, 2020

The Assembly met at 9am

National Anthem

Moment of Reflection

Mr Speaker in the Chair

MR SPEAKER

Bonzour tou Manm Onorab. Bonzour tou ki a lekout, e byenveni. E nou komans avek *Public Bill Second Reading. LGB eski ou pou propoz with notice?*

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour tou bann Manm Onorab. E bonzour tou bann dimoun ki pe swiv nou dan lakour. Mr Speaker, anba *Order 97 (1)* mon *move* pou ki nou sispann *Order 69(1)*, pou permet ki *Business Tax (Amendment) Bill, 2020* i ganny lir en Dezyenm Fwa, malgre ki sa peryod 7 zour ki presize dan *Standing Orders* pa ankor pase. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Eski Mosyon i ganny segonde? Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Bonzour Mr Speaker. Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Nou a vot lo Mosyon pou *waive Second Reading* premye. Tou bann ki an faver lev lanmen silvouple. Tre byen. Sa ki kont? Madanm Clerk. Lo sa Mosyon, 23 Manm in vot pour, 0 kont, e 1 in *abstain*. Alor nou a *welcome* Minis e son delegasyon.

Mersi bokou. Mon ava entrodwir bann zofisye ki avek Minis. Mr Patrick Payet, Sekreter D’Eta pou Finans. Mr Samuel Verghese, *Principal Legal Draftsperson*. Mr Diwakar Singh, Konseye Legal pou ITEC. Mr Marcus Elizabeth, *Manager pou Policy* dan *Financial Services Authority*. E Mr Darrel Uranie, ki *Senior Interpretation and Advice Officer, Seychelles Revenue Commission*.

Mersi e byenveni ankor enn fwa Minis. E aprezan mon ava envit Minis pou prezant sa *Bill*.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mr Speaker,
Onorab *Leader*
Lopozisyon,

Onorab *Leader* Zafer
Gouvernman dan Lasanble
Nasyonal,

Bann Manm Onorab
Lasanble Nasyonal,

Tou dimoun a lekout,
bonzour.

Ozordi mon pe vin devan
zot pou prezant avek Lasanble
Nasyonal lamannman dan
Lalwa *Tax* Biznes. Kot rezon
prensipal pou sa bann
lamannman, i labaz lobligasyon
Linyon Eropeen kot i konsern
taxation.

Mr Speaker, an 2019
Lalwa *Tax* Biznes ti ganny
amande pou kouver en sistenm
tax teritoryal. Anba en sistenm
teritoryal, zis reveni ki ganny
fer, e sorti Sesel ki pou ganny
takse anliny avek Lalwa *Tax*
Biznes.

Sa rezim *tax* ti ganny vwar
par Linyon Eropeen
spesifikman par en group koni
koman *Code of Conduct on*
Business Taxation anba Linyon
Eropeen, koman *harmful*.
Oubyen pa anliny avek zot
standar *tax*, ki ti met Sesel lo en
lalis ziridiksyon ki pa korpore
avek zot dan zot sistenm *tax*.

An dot mo, Linyon
Eropeen in souliny serten
konsern vizavi nou sistenm *tax*
teritoryal, ki zot krwar i kapab
facilitate doub *non-taxation*. Zot
in soulinyen ki i kapab annan

reveni ki pa pe ganny takse dan
okenn ziridiksyon.

Mr Speaker, zis pou
permet met an perspektiv e
donn en kontrandi, i bon note
ki avan sa lamannman 2019,
Sesel ti ganny *assess* anba
Base Erosion Profit Shifting avek
Lorganizasyon pou
Korperasyon Ekonomik e
Devlopman, *OECD* an 2017.

Pou revwar bann diferan
rezim *tax* biznes pou bann
diferan sektè. Par egzanp pou
Lalwa *IDC, CSL, SITZ, Offshore*
Banking, Overseas Securities
Dealer, Insurance of Non-
Domestic Risk, Reinsurance and
Fund Administration Business.
E *Code of Conduct Group* ti servi
sa rapor.

An 2018 Sesel ti fer
lamannman dan sa 9 Lalwa,
pou adres konsern pou anliny
avek standar Linyon Eropeen,
ki ti aksepte, e konform ek
standar.

Mr Speaker, en lot Lalwa
enportan ki ti ganny amande ti
Lalwa *Tax* Biznes an 2018, ki ti
vin an fors an 2019. Ki ti
entrodwir en sistenm teritoryal
kot zis reveni ki ganny fer e sorti
Sesel ki pou ganny takse. E tou
bann lezot reveni ki sorti an
deor Sesel pa pou ganny takse.
Sa i enkli parey *dividends*,
lentere, *royalties*.

Mr Speaker, an prenon kont sa bann lamannman, *Code of Conduct Group* an 2019 ti enform Sesel ki sa lamannman dan *tax* biznes pou definir en sistenm teritoryal i *harmful*, oubyen pa anliny avek standard Linyon Eropéen.

Mr Speaker, ler Linyon Eropéen ti enform Sesel lo sa konsern ki ti devret ganny rezourd par Desanm 2019, ti napa okenn gidans oubyen piblikasyon lo nouvo lapros Linyon Eropéen. E sa ti fer nou louvraz en pe difisil pou konpran lo kwa ki ti en problemn.

Kantmenm sa, diskisyon ti pe ganny fer par Minister responsab pou Finans, Lotorite Servis Finansyel *FSA*. Komisyon Reveni Sesel, e osi Lendistri Finansyel Enternasyonal.

Mr Speaker, sete an Septanm 2019, ki Sesel ti ganny gidans e klarifikasyon lo ki Linyon Eropéen ti a voudre Sesel i enplimante vizavi *tax* bann reveni ki sorti an deor Sesel. Sa gidans ti osi ganny revize an Desanm 2019.

Set alors aköz sa Mr Speaker, ki Sesel ti ganny mete lo sa lalis an Fevriye 2020, aköz sa lenpozisyon dan dele kourt letan avek en nouvo sistenm

tax, ki nou bezwen enplimante ki son lenpak i ase signifikan.

Mr Speaker, pou Sesel kapab adres konsern Linyon Eropéen, Gouvernman pe propoz lamannman dan Lalwa Tax Biznes, pou fer provizyon pou sa bann pwen swivan.

Limero 1, revwar definisyon “*permanent establishment*”. Sa i relye avek lokasyon en biznes oubyen kot aktivite sa biznes pe ganny fer, e si i pou ganny takse.

Limero 2, okenn egzansyon *tax* pou aktivite ki ganny fer an deor Sesel par en lakonpanyen ki anrezistre Sesel, fodre ki sa lakonpanyen i pey *tax* dan sa pei ki zot pe fer reveni, anliny avek sa revizyon definisyon “*permanent establishment*”.

Pou napa okenn egzansyon pou reveni ki ou resevwar lo drwa entelektyel, oubyen si pou permet egzansyon fodre i ganny restrikte lo en nivo kot resers ek devlopman i baze Sesel.

Limero 4, okenn egzansyon ki donnen lo bann reveni, parey *dividend*, lentere, *royalties*, sa Lakonpanyen i devret annan sibstans Sesel.

Mr Speaker, mon pou koz lo sa bann lamannman pli detaye anliny avek sa Prozedlwa ki devan ozordi.

Kot i konsern revwar definisyon “*permanent establishment*”. Sa i anliny avek model *tax* ki'n donn definisyon “*permanent establishment*”. Lalwa Tax Biznes Sesel ozordi, i servi en sistenm *hybrid*. Kot nou servi en pe model *tax OECD*.

Me sa nouvo definisyon ki nou pe propoze dan sa Lalwa, dan sa Prozedlwa, i al pli lwen pou servi nouvo model *tax* ki ganny servi par *OECD*, kot i donn plis *taxing rights*. E plis proteksyon Sesel kot i konsern *tax* bann reveni.

Nou osi pe propoze ki nou servi plis *taxing rights* ki anba Konvansyon Model *Tax* Nasyon Zini. E sa i ava fer ki Sesel i a ganny plis proteksyon, menm si nou pe satisfere Linyon Eropen.

Mr Speaker, sa pou nesesite lamannman dan seksyon 2. Par entrodwir en nouvo sou-seksyon 2(a), 2(b), ek 2(c) dan sa Prozedlwa. Sa i pou dekrir lokasyon biznes, kalite aktivite, kantite letan ki sa aktivite, e biznes i an loperasyon.

Ler sa aktivite oubyen biznes i ganny fer par en azan oubyen en biznes, dan lenstans kot i annan Kontra, poursantaz lenvestisman en lentere dan biznes.

Mr Speaker, kot i konsern egzansyon *tax* pou aktivite ki ganny fer an deor Sesel, par en lakonpanyen ki anrezistre Sesel, plis klarite pe ganny mete dan seksyon 5, ki pou dekrir lenplikasyon *tax* sa lakonpanyen.

Sa, i a osi enkli lenstans kot sa lakonpanyen i servi resours. Oubyen sa aktivite ki ganny fer dan Sesel oubyen an deor Sesel atraver en “*permanent establishment*”.

Mr Speaker, ankor dan seksyon 5, en nouvo formil pe ganny servi pou kalkil *tax* ki pou ganny takse anliny avek standar *OECD*, koni koman *Modified Nexus Approach*. Ki fer sir ki reveni pe byen ganny takse.

Mr Speaker, en lot konsern ki pe ganny adrese i relye avek reveni ki ou resevwar lo drwa entelektyel. Kot Linyon Eropen pe enpoz en regilasyon pli serye. Akoz se sa reveni ki annan plis labi par bann lakonpanyen pou pa pey *tax*.

Konsekaman pou napa okenn egzansyon pou bann reveni ki sorti lo drwa entelektyel. Me si egzansyon pou ganny servi pou reveni lo drwa entelektyel, fodre ki aktivite resers e devlopman pe ganny fer Sesel. Ki drwa en benefis direk pou Sesel.

Dernyen pwen konsern Mr Speaker, i relye avek egzansyon ki donnen lo bann reveni, parey *dividend*, lentere, *royalties*. Kot bann lakonpanyen i devret annan sibstans Sesel. Si napa sibstans, pou napa okenn egzansyon. Sibstans i ganny enpoze anba seksyon 5, e *Schedule 2*.

Mr Speaker, Linyon Eropéen in entrodwir en egzansyon minimis pou son bann *Member States*. Sa i vedir ki bann mezir pa aplikab pou bann pti e mwayen lakonpanyen, vi ki zot lokasyon aktivite biznes pa ganny vwar koman *harmful*.

Sepandan, sa egzansyon minimis pa'n zanmen ganny adopte pou bann pei ki dan Linyon Eropéen. Nou'n enkli dan sa Prozedlwa en *De Minimis Rule, threshold* ki pou ekskli bann antite ki pa riske.

Sa provizyon dan *Eleventh Schedule* pa ankor ganny siporte avek Linyon Eropéen. Sanmenm nou'n met li dan regilasyon ki Minis i kapab amande vitman, si Linyon Eropéen pa agree avek.

Si Sesel i ganny permisyon pou met sa *threshold*, i pou premye pei pou fer li, pou met li an plas. E pou met Sesel dan en lavantaz konpetitiv.

Mr Speaker, mon le fer resorti ki sa bann lamannman i en premye pa, pou tir Sesel lo sa lalis Linyon Eropéen. Pou bann ziridiksyon ki pa korpore avek zot, dan zot sistenm *tax*.

Pou kapab tir Sesel lo sa lalis, nou pou bezwen osi fer lamannman dan bann lezot Lalwa ki pou vin dan Lasanble tre byento. Ki pou adres bann konsern *OECD*. Sa voyaz kot i konsern lesanz lenformasyon ant bann diferan Lotorite *Tax*, kot Sesel ti ganny *downgrade* sorti '*largely compliant*' pou ariv '*partially compliant*' an Avril 2020. Sesel pou bezwen demann en *supplementary review*, pou adres sa bann defayans dan lesanz lenformasyon.

Mr Speaker, sa i akoz Linyon Eropéen pa zis get nou sistenm *tax* teritoryal. Me i get lefikasite nou sistenm lesanz lenformasyon pou kategoriz en pei. Par lefe ki nou ti ganny vwar *harmful* an Zanvyé 2019, nou'n bouz lo son lalis an Fevriye 2020. Prezan nou'n ganny *downgrade* lo '*partially compliant*' an Avril 2020, i fer sityasyon pli konplike.

Alors Mr Speaker, nou pou bezwen pas sa lamannman dan *Tax* Biznes o pli vit posibil, pou montre Linyon Eropéen ki

nou'n fer sa kad legal pou adres zot konsern.

E dezyenmman, nou pou bezwen al kot *OECD* pou bann lezot lamannman kot i konsern lesanz lenformasyon. Ganny en *upgrade from 'partially compliant' to 'largely compliant',* oubyen *'fully compliant.'*

Aprè tourn kot Linyon Eropéen pou montre ki nou'n fer progre anba sa dezyenm kriter prensipal. Pou tir Sesel lo sa lalis Linyon Eropéen pou bann ziridiksyon ki pa korpore.

Mr Speaker mon le dir devan sa Lasanble, ki souvrennte fiskal i en karakteristik fondamantal dan lidantite en pei. E bann lorganizasyon enternasyonal, pa permet ki en ziridiksyon i fonksyonn an kontradiksyon avek bann diferan pei, e osi bann norm e standar enternasyonal. Se dan sa loptik ki nou bezwen, e napa swa, pou fer sa lamannman e lezot ki pou swiv.

Mr Speaker, pou ki sa bann sanzman Polisi i vin legal. E ki Sesel i reste an konformite avek bann langazman anver kominote enternasyonal, sa bann lamannman legal, pou bezwen ganny pibliye avek laprouvasyon Lasanble Nasyonal o sito posib.

Alor mon pe prezant avek Lasanble Nasyonal bann lamannman pou zot konsiderasyon, e laprouvasyon an traver sa Prozedlwa. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Avan nou prosede pou deba. Nou pou bezwen annan Mosyon pou *Second Reading. LGB.*

HON BERNARD GEORGES

Yes, mersi Mr Speaker. Annefe Mr Speaker, wi nou ti'n devret fer sa avan ki Minis i fer son prezantasyon, akoz se son prezantasyon ki reponn a sa Mosyon. E ou ava eskiz mwan si mon pa'n *move* sa Mosyon.

Alor la. Anba *Order 69 (2)* Mr Speaker, mon *move* ki *Business Tax (Amendment) Bill, 2020,* i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Eski Mosyon i kapab ganny segonde? Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mosyon i ganny segonde Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Prezan Lasal i ouver pou deba. Manm ki le entervenir. Wi Onorab John Hoareau.

HON JOHN HOAREAU

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou lekip. Bonzour tou dimoun a lekout. Mon lentervansyon pou en pe kourt. Me selman i baze lo 2 pwen fondamantal ki mon'n remarke dan sa *Bill*, i pa ganny kouver.

Premyerman, mon ti a kontan ler Minis i fer son *summing-up*, i donn nou en pe detay lo par egzanp bann biznes ki annan 2 lofis. Kekfwa son *Head Office* i dan en lot pei. Me selman son biznes, kot i *collect revenue*, son *place of revenue collecting* i isi.

Anba sa definisyon "*permanent establishment*", i vedir ki kot i kolekte reveni ki *taxable*. Me selman nou konnen poudir i annan bokou fwa ki bann lofis aletranze, zot kolekte serten reveni. Par egzanp zot vann bann *packages* pou *holiday*. Dizon par egzanp mon pe pran ka par egzanp Lotel *Coral Strand*, ki li son *Head Office* i *Moscow*. Me selman i *operate* isi.

I vann son *holiday Moscow*, me selman son, isi osi i vann *holiday*. So ki mannyer nou *establish*, ki rezim

taksasyon i tonm anba la? Ki mannyer nou etabli son *fixed location*, son *fixed place*?

Dezyenmman, Mr Speaker, i annan size ki bokou dimoun i pe *venture* ladan konmela. Se bann *online business*. Bann zafer *cryptocurrency*, bann zafer *mining of bitcoins*, ensidswit. Si en dimoun pe fer biznes dan sa laliny, eski ki fason ki sa biznes i ganny takse? Par lefe ki i kapab pa neseserman annan en "*permanent establishment*".

Mr Speaker, mon krwar poudir sa *Bill* i al dan en bon direksyon. Me selman i *still* annan enn de pti keksoz ki nou bezwen klarifye osi.

Par egzanp lo seksyon, lo paz 8 sa *Bill*, anba seksyon 7. Kot i dir "*a person who acts exclusively or almost exclusively on behalf of another person to which it is closely related shall not be considered to be an agent of independent status under section (6)*".

So, la Mr Speaker, i pa kler lekel sa, ki fason i pou ganny takse, si ler ou annan en *dedicated agent* then ou pey *tax*. Me selman si ou napa en *dedicated agent*, ou annan en dimoun ki petet i pa pe travay ek ou antyerman. Li i *tax agent* pou diferan biznes. Me selman

dan sa ka pou li, ou pa pe ganny takse.

So, i en *non-dedicated agent*. So petet Minis ti ava kapab eksplik nou en pti pe dan sa detrwa pwen. Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker Minis in fer nou en kontrandi enteresan bomaten lo sa *Bill* ki devan nou. E i pa en, mon ava bezwen dir, e mon koz pou mon prop lekor la. Pa ou okenn lezot dimoun. Me i pa en konsepsion fasil pou en *layperson* parey mwan pou swiv.

E sa mon bezwen *acknowledge right at the start*. *Tax*, li menm li i en keksoz kompleks. E relasyon avek *OECD* ek Linyon Ewopeen, depi lannen pase nou pe vwar, i li menm li azout en nouvo nivo kompleksite lo en keksoz ki deza kompleks.

Alor mon pa pou sey fer krwar ki mon konpran tou bann ramifikasyon sa nouvo lamannman. Akoz mon pa konpran tou bann ramifikasyon sa nouvo lamannman. Me mon pare parey mon kontan fer, les sa dan lanmen bann *expert* ki la ozordi lo nou *panel*. Si zot, zot

pe dir nou ki sa i en bon keksoz, ben mon bezwen aksepte. E mon bezwen *go along with it*.

Minis a plizyer repriz bomaten in dir nou ki nou napa swa. E mon konpran. Mon konpran ki koman en ziridiksyon ptipti, koman en ziridiksyon ki bezwen lapiy bann lenstans enternasyonal.

E koman en ziridiksyon ki akoz nou'n antre dan Sekter Finansyel, lizye bann lenstans enternasyonal parey *OECD* ek Linyon Ewopeen i lo nou. Pou fer sir ki nou *compliant* a tou moman, nou bezwen dan en serten sans abandonn en pti pe nou *souvrennte*, nou *souvrennte fiskal* ki Minis in koz lo la ozordi. E aksepte ki nou pou bezwen swiv serten legzizans bann akter ki pli for ki nou dan lemonn.

Sa se en keksoz inevitab, e nou a pou kapab ptipti ki mannyer nou ete, pa aksepte si nou anvi kontinyen navige dan sa losean ki Sekter Finansyel i ete pou nou. E nou bezwen realize ki resaman, avek *COVID*, Sekter Finansyel in enn sa bann sekter ki'n permet nou kontinyen anmenn en serten kantite deviz dan nou pei, ler *tourism earnings* ti'n *dry up*.

Alor bann Manm Lasanble parey mwan ki ti septik lo Sekter Finansyel. E ki ti

demande a plizyer repriz 'is it worth it'. Eski i vo lapenn pou nou annan tou sa bann regilasyon ganny enpoze lo nou, pou nou al *Black List*, pou nou al lo *Grey List*, pou nou al lo *compliant, partially compliant*. Eski i ti nesese? mon krwar larepons i kler prezan. Wi, *it was worth the risk*. Akoz i anmenn en benefis pou nou pei.

E parey nou konnen ler nou ouver laport *a en instance* enternasyonal, ptipti i pou forse e i pou antre parey nou vwar la. E i pou komans met serten legzisans ki nou pou bezwen swiv.

Alor avek en konpreansyon ase ridimanter lo sa sekter, mon bezwen enklin mwan devan bann *expert* e dir ki, si Minis, *Secretary of State*, in vin isi devan nou ozordi. Ek zot *advisor* Mr Uranie ki mon konn tre byen. Si zot, zot dir nou sa i bon pou nou. I pa *up to* nou pou nou dir non, nou pa kapab aksepte. Ler ou ouver ou *to the world*, ou bezwen espekte ki *the world* pou met serten lobligasyon lo ou.

Mwan pou mon Mr Speaker, personnelman koman en dimoun ki'n travay dan Sekter Lalwa pandan lontan, ozordi i en zour ki mon pa kapab dir ki mon tre zwaye. Akoz pandan 40an mon karyer

mon'n kontan felisit nou an dizan ki nou *tax regime* i *source based*.

If the income is from a source in Seychelles is taxable, if it's not from a source in Seychelles it's not taxable, i ti en kestyon fasil, e i ti en sistenm senp pou konpran. Malerezman parey mon'n dir lavi montre nou ki i annan de fwa senplisite i pa bon pou nou, e nou bezwen aksepte legzisans viv dan en monn ki kompleks. E ki annan an deor nou frontyer bann legzisans ki nou bezwen swiv.

E sa nou'n vwar, *Secretary of State* in eksplik nou depi lannen pase, ler nou ti fer bann amannman to *the International Business Tax Act* ler nou ti fer lamannman avek *AML Act*. Ler nou ti fer *Beneficial Ownership Amendment*. Tousala se en bann lamannman ki anmenn nou pou sorti la kot nou a kontan ete. A savwar en ziridiksyon ki pa blan, ki pa *top of the range*. Me ki annan en serten nyaz ki lo li.

Akoz mon pa anvi al dan politik, dir ki sa se en nyaz nwar. Me Mr Speaker, *we are where we are*. E nou bezwen parey nou ti dir semenn pase, ler nou ti pe diskit *Ease of Doing Business*. Nou bezwen, e nou napa okenn opsyon. Nou bezwen sorti 100enm lo lalis of

Ease of Doing Business, e ariv parmi premye 10.

E nou bezwen sorti *lo Grey List, or Black List or whatever*. E ariv lo *fully compliant*. Sa se sel destinasyon ki nou kapab ekspekte, e ki nou pou arive. Nou pa kapab koman en ziridiksyon, ki anvi servi nou bann bon kalite, reste toultan dan en sistenm kot nou *partially compliant*. Oubyen nou pa *compliant* ditou.

E nou pe sey navig dan en landrwa ki pa byen pou nou ete. Nou bezwen *once and for all grab the bull by the horns*. E si fodre nou konplik nou Lavi e nou nepli kapab dir ki nou annan en *tax regime ki source based, well let's go ahead and do it. Let's take the bull by the horns*, e annou fer li.

Having said that Mr Speaker, mwan osi mon'n lir sa lamannman. E dan son globalite nou napa swa, nou bezwen aksepte. Me i annan enn de keksoz ki mon ti ava swete ki *panel* ti a kapab eklersi nou lo la, en pe taler ler zot pou koze.

Enn se dan definisyon "*permanent establishment*". Anba nouvo *Clause 2(A), 2(A) subclause 2* lo paz *V* dan sa *Bill*. E nou konpran ki (2) (a) ek (b) sa ki bann *legal draftsmen* in fer. Se pran definisyon dan

Konvansyon, akoz tousala i sorti dan *Convention* ki ganny mansyonnen dan *Object and Reasons. Model Tax Convention* ki *OECD* in fer, e liste li.

Kestyon ki mon annan e kekfwa se en kestyon bet, zot ava eskiz mwan - *I am not an expert, se, what if the fixed place of business, ok, zot in met "includes"*. Alor i pa en, dan *chapeau* sa sou-seksyon zot in met "*includes*". Donk i pa *exhaustive*. Eski i pou kapab kouver par egzanp en bato, en *fishing vessel* oubyen en *liveaboard*, oubyen en yot? Eski *if the income is from that source*, akoz mon war i pa tonm dan (a) ek (b)? Sa se en premye kestyon.

Mon osi pa konpran, e sa kekfwa nou ava kapab ganny en pe leklersisman avek *panel*; dan menm seksyon, me sa fwa si dan *subclause 6 and 7* lo paz *VII*. Si mon konpran byen, en konpani ki annan en *agent* isi Sesel, ki pe fer son travay pou li, e sa i en *dedicated agent*, ou en *almost dedicated agent*. I pou ganny klasifye koman en "*permanent establishment*".

Setadir, li i reste deor, me i annan en azan isi i fer tou sa bann keksoz ki sou-seksyon (8) i spesifye. Me, sa pa pou aplike si sa azan ki sa "*permanent establishment*" i servi, i enn ki

en *dedicated agent*. Setadir pa en lazan ki pe travay zis pou li, oubyen preske konpletman pou li. Me i en *independent agent*. Sa i pa pou donk antrenn li pou li vin en “*permanent establishment*”.

Mon pa konpran konsepsyon la. Akoz si en dimoun i servi en *agent* ki, oubyen si plizyè “*permanent establishment*” for what could be “*permanent establishment*”, i servi menm *agent*, ki en azan endepandan, ki en dimoun i dir, ‘mwan mon ava azir pou non selman ou, oubyen non selman 2. Me mon ava azir pou plizyè’. Akoz ki sa pa pou antrenn sa “*permanent establishment*”? *Status*. Mon pa konpran, e mon ava demann en leklersisman lo la.

E finalman mon krwar dernyen keksoz ki mon ti a swete annan en leklersisman lo la, e tousala zot ava vwar dan rapor ki *Bills Committee* in prepare pou sa *Bill*. Pou Minis avek bann Manm konsidere, se dan *Eleventh Schedule, Clause 1, paragraph 1 of the Eleventh Schedule*, lo paz 14 sa *Bill* ki devan nou, XIV. Nou koz lo *Euro*.

E ler mon’n ekout Minis bomaten, in dir ki se *European Union* ki pe, en pti pe diriz sa. Nou konpran ki zot in servi *Euro* koman en *benchmark* pou en

lakonpanni. Eski nou devret gard li an *Euro*, oubyen eski etann donnen ki i en Lalwa Seselwa, nou pa devret tradwir sa an Roupi Sesel? Oubyen servi sa *currency of choice* ki *US Dollar*? Ankor enn fwa se en keston ki mon demande.

Si se en legzisans Linyon Eropéen, *well* swa nou bezwen aksepte. Me i en Lalwa Seselwa, e akoz ki nou pe servi lanmonnen en lot pei?

Avek sa detrwa mo Mr Speaker. Mon ava remersye ou, e mon ava remersye *panel* ou zot latansyon. E mon ava esper larepons lo sa enn de pri pwen. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Georges. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Bonzour tou koleg Onorab. E en bonzour paternel pou tou Seselwa ki pe ekout nou, e tou dimoun ki pe ekout nou. Mr Speaker, devan nou, nou annan en lot lamannman ki ganny si ou le, anmennen an traver en, mon pou apel sa en legzisans ki Sesel i *comply* avek serten norm enternasyonal.

E ki fer ki Sesel i bezwen reste lo bon liv sa bann

lorganizasyon, oubyen sa bann pei pou fer ki nou a kapab kontinyen zwir bann, zwir sa pozisyon ki nou annan.

E Minis dan son lentervansyon tre teknik, in sey eksplik nou bann diferan eleman dan sa Lalwa, ki pou mwan malgre sa Lalwa i tre teknik, i annan serten keksoz tre senp ki nou bezwen sey klarifye. Pou ki nou kapab ganny en konpran, akoz ki nou pa'n fer serten azisteman ek sa Lalwa. Me nou'n plito pran direkteman sa ki sorti dan Konvansyon, e nou'n met li dan sa Lalwa.

E petet Minis i ava dir nou taler si nou'n fer serten azisteman. Akoz sa pou mwan i form par domestikasyon en Lalwa. E zis parey sa Mosyon ki mon'n anmenn Mr Speaker. Sa ki mon pe antisip deba lo en size devan Lasanble. Anski konsern *S.I. 148*. Mon vwar sa Lalwa en pti pe dan menm konteks.

Par lefe ki nou pe swiv en legzizans, san ki nou pe mazin son lenplikasyon domestik ki i kapab annan. E frazilite e vilnerabilite nou lekonomi.

Premyerman Mr Speaker, i annan serten pwen ki'n ganny touse par Onorab Georges ki mon pou vin lo la. Anski konsern sa size, sa *Schedule*. E

osi serten pwen ki in touse ki mon dakor avek. Sirtou an ski konsern en *movable place of business*, en bato. Ki nou konnen poudir i annan dimoun ozordi ki annan bann bato ki kapab *accommodate* zot. E zot fer zot biznes abor, e sa i vin zot *place of business*.

E ler mon pe regard sa Lalwa Mr Speaker, enn bann rezon akoz mon'n fer sa pwen lo domestikasyon, se akoz mon vwar poudir sa Lalwa i *as if* in ganny koupe, in ganny aranze an traver sa Konvansyon. Pou bann pei kot i annan bann lendistri kot nou apel bann *extracting industries*.

E pou mwan ler mon get sa, mon ti pe mazin petet akoz nou pa ti *domesticate* sa Lalwa, *from a* perspektiv ki nou, nou annan en lot lendistri ki pa *extractive industry*. Me nou annan en lendistri ki baze lo touris, e nou annan en lot ki baze lo lapas. Lo en pwennvi maritim.

E pou bann ki'n lir sa Lalwa, zot a dakor ek mwan. I pa reponn sa lapel, sa 2 lendistri neseserman. Akoz si nou get byen, annou pran bann aktivite ki ganny fer dan tourizm, sa Lalwa sirtou ler mon pou tous lo sa *Schedule*, i montre ou ki valer ki nou'n asosye avek bann konpanyen

ki pou klarifye. Minis i ava koriz mwan si mon pe mal enterpret sa Lalwa. Valer ki pou bann konpanyen kalifye, i dan €20mil, e €40mil. E pou nou Sesel, en sif €10mil, *I mean* €20milyon *sorry*. En sif €10 milyon i sibstansyel pou nou. En sif €5milyon i sibstansyel pou nou. E se pou sa ki mon i ava apresye ki dan son *summing-up*, Minis i donn nou serten detay lo ki mannyer sa *Schedule* i marse.

Akoz mon en pti pe konsernen ki oter ki nou'n met sa *qualifying amount*, ek sa kantite travayer ki sa konpanyen oubyen sa antite i bezwen annan, i kapab pa neserman dan lentere nou koman en Pti Leta Zil, akoz nou pou annan bann akter ki pou fer serten aktivite, ki pa pou kalifye anba sa Lalwa.

Si mon ki pe mal konpran, Minis i ava ed mwan konpran li en pti pe pli byen. Me selman mon krwar mon pou vin lo sa pwen en pti moman avek en pe plis detay.

En lot pwen enportan ki mwan mon'n konsidere poudir i enportan pou nou sey ganny en konpran, se an relasyon avek, lo paz 7 sa Lalwa, VII, *subsection (8)*, kot nou koz bann *areas* kot *subsection (1) (a)*, ki efektivman i koz lo sa *fixed*

place of business pa pou *apply* pou en endividi en konpanyen.

E la nou koz lo en fasilite ki ganny servi *only for the purpose of storage, display or delivery of goods*. Sa ki mon bezwen al demann mon lekor, se si sa *business tax* pa pou *apply*, eski *immovable property tax* prezan pou *apply*? Akoz nou pe dir poudir *subsection (1) (a)* sa pa pou ganny konsidere koman en *permanent*, en *fixed place of business*, akoz i pe servi li zis pou *storage, display, or delivery of goods*.

Be eski *immoveable property tax* prezan pou *apply*? Eski sa dimoun, ki vini ki *own* sa *warehouse*, ki vini ki *own* sa landrwa kot i pe met son bann *goods*, eski i pou ganny takse dan en serten fason?

Akoz sa ki mon pe rode, se ki mon pe rode ki mannyer sa Lalwa i emaye dan bann lezot Lalwa *Tax* ki ava fer ki i ava napa okenn *loophole* ki reste? Pou ki en konpanyen oubyen endividi ki swa sorti aletranze ler i vini i etabli en *permanent place of business* isi, oubyen i pa etabli en *permanent place of business*. I ganny tyonbo anba nou bann Lalwa ki egzize ki zot pey serten *tax*.

E si nou kontiny sa seksyon par egzanzp, nou koz lo “*the maintenance of a stock of*

goods or merchandise belonging to the person solely for the purpose of storage, display or delivery". E sa pa pou ganny konsidere koman i annan en *fixed place of business*.

Be pou nenport Seselwa si li i fer sa, i ganny konsidere koman li i annan en *fixed place of business*. Koriz mwan si mon mal. Si en Seselwa i fer *warehouse* ek en *storage*, pa i ganny konsidere koman son *place of business*? Si en Seselwa i fer en landrwa kot i *maintain stock of goods*, pa i ganny konsidere koman son *place of business*?

So petet Minis ou ava kapab sey ed mwan konpran serten laspe sa Lalwa. Ki parey mon'n dir, i en Lalwa tre teknik. Me ki mon pe sey enterpret li dan lesans ki nou fek pas en Lalwa an relasyon avek *Immovable Property Tax*. Ki nou'n donn serten ekstansyon, atraver sa Lalwa ki nou fek pase.

E sa enn ki la, i pe met serten kondisyon, oubyen i pe kre serten sityasyon kot nou ava annan serten antite, serten lakonpanyen, ki ava pe vin isi pou fer serten aktivite.

Ler nou kontinyen nou regard son *part (d)*. "*The maintenance of a fixed place of business solely for the purpose*

of purchasing goods or merchandise or of collecting information, for the person". Pou mwan si nou regard nou koman en Pti Leta Zil avek en lekonomi vilnerab, avek en *market share* ki ptipti. Avek en lespas ekonomi ki pa sitan gran parey en pli gran pei Lafrik.

Par egzanp *La Zambie* ki annan mineral. Or Sidafrik ki annan lezot *raw materials*. Pou nou i serye. I serye akoz mon anti poudir sa i pe, sa lentansyon sa Lalwa li menm i defavoriz nou dan en serten sans. Malgre ki son *overall intention*, se pou nou *comply* avek en legzisans enternasyonal.

So mon pa vwar ki mannyer nou pou sanz sa. Akoz nou'n pran li dan Konvansyon. Me eski nou'n met an plas en lot, dan en lot *layer*, donn nou en lot nou bann Lalwa ki ava *capture* sa bann kalite keksoz? Akoz mwan mon vwar par egzanp, petet mwan ki pe pran li dan en fason arbitre petet. Be nou annan dimoun ki fer *wholesale* nou.

Nou annan dimoun k fer *storage* nou. Eski sa dimoun pe vin an konpetisyon? Akoz i fasil pou en dimoun sorti dan en *area* kot i ete sot dan en lot vitman *once* in etablir en *foothold*.

Par egzanp, si ou dir par egzanp, nou pou les en etranze vin fer biznes *ferry* isi, mon pou servi en legzanp, fer biznes *ferry* isi, me i pa pou fer *ferry* ant bann zil. I pou fer *ferry* lo *high seas*. Be sa bato ki in anmennen *eventually*, i pou reste la li.

So ler i etabli sa *foothold*, sa *foothold* i rapidman dekoul dan lekonomi. I annan en lenpak lo lekonomi. E mon krwar sa ki mon pe sey rode, se mon pe rod en lesplikasyon, *ok?* Pe enport si dan lepase i pa'n ganny fer. Sa ki mon pe rode se ki ozordi, la kot nou ete, ki manner nou kapab dil ek sa? E ki manner nou kapab anmenn en serten domestikasyon sa Lalwa?

Si nou pa kapab fer li atraver sa Lalwa, nou bezwen fer li atraver lot provizyon legal. Ki ava *capture* serten keksoz ki pe arive anba sa Lalwa. Ki ava permet nou pou nou pa *at* en *disadvantage*.

Prezan mon vin lo en pwen ki mwan mon'n sey fer resers, mon'n sey analize, mon'n sey demann serten kestyon serten dimoun. Kot i vin lo sa *qualifying companies*. A *qualifying company* i bezwen *meet* 3 kriter.

..... I bezwen met (*d*). Met 2 kriter ladan. So enn i bezwen

annan en *balance sheet total in excess of €20 million*. Or en *net turnover in excess of €40 million*. Realistikman Sesel, lamazorite konpanyen ki pou vin etabli en "*permanent establishment*" isi, pa pou *meet* sa kriter.

Be *what happens to them* prezan? *How do you ensure compliance in relation to those companies, in relation to, an relasyon ek legzisans enternasyonal ki ou annan?*

Annou pran menm n pli gran lasenn lotel Sesel. I pa pou *meet* sa €40 milyon, *over* milyon Ero. Petet serten. Be, *what happens* prezan pou sa pli ba *threshold*, €10 milyon? Akoz ki nou par egzanp pou nou, an term domestikasyon sa Lalwa, nou pa ti'n dir ki nou pou koz lo en valer, en montan, ki pli pre avek sa ki lamazorite bann lakonpanyen ki nou'n vwar in etabli en "*permanent establishment*" dan nou pei.

Parey mon'n dir petet, parey Onorab Georges in fer kler, sa Lalwa i en Lalwa tre teknik. I annan bann eleman tre teknik ladan. Be i annan en eleman la ki mon pe sey analize e konpran. E ki manner prezan, nou pou enterpret sa bann konpanyen vizavi lezot Lalwa. Si sa enn Lalwa pa *capture* zot?

Akoz esansyelman Mr Speaker, sa Lalwa ki manner in ganny *design*, in ganny *design* pou fer ki si ou annan bann gran, gran korperasyon aletranze, ki sorti e al fer biznes lezot landrwa. Zot kapab ganny *capture* dan nenport ziridiksyon, akoz Lalwa dan sa bann diferan ziridiksyon i parey.

Savedir nou pe fer en pe *world policing* pou tou ban lezot ziridiksyon. So i vin en armonizasyon. Me prezan dan sa armonizasyon, ou bezwen get sa bout par anba kot i vin spesifisite sak sa bann ziridiksyon. E spesifisite nou ziridiksyon, i fer ki mwan mon en pti pe enkyet prezan, lo ki manner oubyen lo *how*, lo ki kantite efektiv nou bann lezot Lalwa Nasyonal. Nou bann lezot *framework* legal ki egziste otour sa enn.

How robust? How strong they are? To ensure ki whilst nou pe sey *ensure compliance in one aspect*, me nou pa pe osi kre en sityasyon. Kot i kapab annan en lenpak advers lo nou lekonomi.

So Mr Speaker, mwan mon pare pou siport sa Prozedlwa. *Provided* ki Minis i kapab sey eksplik nou ki manner bann teknisyen, oubyen bann dimoun ki'n

travay otour sa Lalwa pe mazin met an plas sa bann keksoz. Si mon lenterpretasyon i pa'n korek, zot ava eksplik mwan pou dir mwan vwala sa sityasyon manner i ete. E vwala ki zot, zot pe fer.

Me mon santi poudir nou bezwen balans keksoz byen. Pou asire ki *whilst* nou pe *comply*, nou pe *actually comply*. Nou pa pe zis *tick* en bwat, me apre ler nou vini fer en *proper assessment*, nou vwar poudir be dan sa *assessment* ou annan konpanyen ki pe pas sa *loophole*. Prezan ou bezwen fer desann sa *threshold*, akoz spesifisite, kalite aktivite ki ou annan dan ou pei.

Avek sa Mr Speaker, mon ava esper *Committee Stage* pou mwan regarde bann ... I annan detrwa lezot kontribisyon ki mon ti le fer pandan *Committee Stage*. Me selman mon ti ava apresye ki Minis ek bann teknisyen i kapab ganny loportinite pou donn nou en pti pe plis leksplikasyon lo sa bann pwen ki mon'n souleve. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Mon vwar deba ki

manner in ale depi bomaten tre enteresan. Pou la senp rezon ki i vre *tax* i en sistenm *complex*. Bann dimoun ki ladan zot bezwen fer bann *special training* pou zot konpran byen. E nou dan Lasanble nou pa *unless* avan ou vin Lasanble sa ti ou domenn, me nou, me nou bezwen vreman taye pou nou *catch up* avek zot.

E parey entervenans avan mwan in dir konmsi nou bezwen koz avek bann dimoun, demann bann kestyon pou nou konpran. Me selman mon'n apresye prezantasyon Minis pou la senp rezon ki in donn nou *run down* depi kan vatevyen pe ale ant Minister Finans, *FSA*, *SRC* menm avek *OECD* ouswa Linyon Elopeen.

E in fer mwan reflesir serten keksoz, parski i vre nou'n tande avan sa dan Lasanble kot parey Onorab Georges in *remind* nou bann Lalwa ki nou'n pase avan, *Beneficial Ownership Act*, *AML* ki fors nou *comply* avek standar Linyon Elopeen.

E sa ki enteresan Minis in mansyonn en Konvansyon *tax* Nasyon Zini. Prezan letan ler mon asiz la mon dir be lekel alor ki nou merit pe swiv? Eski nou merit al avek konmsi Nasyon Zini konman sa regroupan tou bann pei souvren zot tonm

dakor konman kominote Nasyon poudir annou fer sa, akoz apre ou ganny *OECD* ki li i en pti group formen, apepre 1960 par 20 manm e depi sa i annan 17 lezot pei ki'n zwenn li.

E dan son lalis letan mon'n regarde ozordi napa en pei *Africain*. E prezan i fer ki mon pe demann mon lekor bann kestyon, be ki manner sa sityasyon in ariv koumsa kot en group pei pe sitan enpoz e fors en bann lezot Nasyon konform avek zot estandar?

E i fer osi lev kestyon lo fason ki nou, nou pe administre nou sistenm *tax* ozordi, i enportan ki nou *beef up*. Nou bann dimoun i *well trained*, nou bann dimoun, i ganny byen peye, e ki nou pa vwar nou a nenport ki moman dezavantaze akoz en sel kou Linyon Elopeen ouswa *OECD* i vini i dir nou fer isi, fer laba.

Me solman mon pou *trust* lasazes ek kapabilite *panel*, si zot dir nou poudir sa i bon direksyon ki nou pou al ladan, nou ava siporte. Mon en Manm lo *Bills Committee*, mon'n swiv bann deba nou bann kestyon ki neser e mon mazin ki dan *Committee Stage*, serten plis klarite nou ava gannyen lo sa size.

Me Mr Speaker, mon pa pou kapab gat sa sans pou lev

le pwen, ki yer mon ti'n konmans koz lo la. E sak fwa mon pou ganny sa lokazyon mon pou koz lo la kot *public service*.

Akoz souvandfwa zot ki pe antreprann ouswa *deal* avek sa bann dosye e *whilst* nou *trust* zot kapabilite, mon pledwari pou zot i se ki zot fer li dan en fason ouver, ki nou konnen ki pe pase. Akoz sansan prezantasyon Minis in les nou konpran poudir depi 2018 letan ti annan bann lamannman ki'n vini, apre Linyon Eropéen in konmans port *OECD* in lev serten konsern, zot in tarde donn *feedback* lo standar ki zot le Sesel i swiv.

Me selman i ti merit sa bann lenformasyon dan domenn piblik, pou nou kapab konnen ki pe pase, kote zot pe anmenn nou akoz nou pe al laba. E si i defavoriz nou, si vremen i dan nou lavantaz, pou ki konmsi nou pa rezerv sa konversasyon ki apre zis politisyen ki nou vwar ki bezwen vin defann pou obzekte.

Konmsi tou sa bann deba apre i retourn dan domenn politik, kan i ti merit mon krwar pli a laporte kot apre medya osi i bezwen annan en lentera dan sa bann zafer. Ki i ava eksplik bann dimoun dan kominote akoz en sistenm *tax* i bon, avek

globalizasyon ki pe ogmante, saler reveni pe ogmante, be ki mannyer solman loportinite i bezwen ganny partaze egalman, pou asir benefis pou tou dimoun.

Tousala i bann konversasyon ki nou bezwen pe fer toulezour, e nou bezwen konpran konman en pei, konman en Nasyon ki pe arive otour nou.

So sa i bann pwen ki mon ti anvi fer, me mon pa pou kapab osi pa demande, dan konteks Sesel ozordi, ki mannyer letan sa Lalwa i pase, i pou anmenn en transformasyon an term reveni ki kapab antre dan pei. Akoz bann gran lakonpanyen, par egzantp *IOT* en gran lakonpanyen ki pa pou nou, malgre Gouvernman i annan 40poursan par.

Bann *international hotel chain*. Ki mannyer sa i pou afekte zot? Nou konnen osi poudir *yachting* i en lendistri ki pe devlope. Ozordi en investiser ki in annan li 4 bato i asize, dan son *condominium Malta*, ouswa *La France* i fer son biznes lo son *laptop*, i lwe son bato Sesel, i zis nek telefonn son *staff* lo *WhatsApp whatnot*, i dir i annan sa kliyan pe vini zis pe pran pe ale pe al fer letour

dan Amirante. Ki manner i afekte zot?

Konmsi lo en baz pratik ki manner i pou afekte nou ki finalman sa larzan i antre dan nou pei e ki *bus stop* dan *L'Inde* i ganny sa dalo ki'n kase, bis in tap avek. Konmsi ki manner i retourn dan lo en nivo pratik ki so sa size i pa pas par lao latet nou bann *constituency*? So sa size ki mon ti le leve ozordi bomaten. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour tou bann Onorab. Bonzour Minis avek ou delegasyon.

Minis in ganny fer resorti Mr Speaker *sorry* in ganny fer resorti bomaten ki sa domenn i en domenn tre teknik, e mon osi mon pou zwenn avek bann lezot, Onorab poudir ki mon pa *expert* dan sa domenn, e mon osi mon kourt lentervansyon bomaten pou tourn en pti pe otour parey bann lentervansyon bann lezot Manm ki'n koze avan mwan.

Linyon Eropen, *OECD*, ek bann lezot lenstans enternasyonal i ozordi *set* standar. Kontan pa kontan zot

set standar, zot *set the bar* dan en sekter dan bann sekter dinamik, ek en pti pei ziridiksyon parey Sesel ki malerezman nou bezwen swiv.

Mr Speaker mon krwar i enportan ki nou pei i reste a tou pri, a tou pri konpetitiv e relevan dan lemonn ki deplizanpli global e konpetitiv. Nou bezwen a tou pri reste *compliant*, e reste lo okenn *White List* ki egziste. E nou pa kapab *afford* antre dan okenn *bad books of* okenn lenstans ou lenstans enternasyonal. Nou tro pti pou nou les nou ganny afekte avek sa bann sityasyon.

An dizan Mr Speaker mon konnen ki in annan bokou travay ki'n ganny fer, travay signifikan par bann *expert* lokal. Mon konnen ki SS Payet, in fer bokou travay, mon vwar Marcus lot kote laba.

So in annan en kantite travay lokalman par bann dimoun kot *tax*, kot Finans, kot *FSA* ki'n met en bon pe letan dan sa Lalwa ozordi, enkli Biro *Attorney Zeneral*, pou nou zisteman Sesel kapab *make it to the White List* ouswa *increase* nou *compliance* vizavi sa bann diferan lorganizasyon pei ouswa bann diferan lezot lenstans enternasyonal.

In ganny fer resorti bomaten ki nou ziridiksyon finansyel i enn ki enportan pou pei, malgre tou son kompleksite. Onorab Georges bomaten in dir poudir i ti demann sa kestryon eski *it's worth it*, pou nou antre dan tou sa bann negosyasyon, difikilte, *challenge* pou nou vin lo en lalis ki byen? Sirtou pou en pti pei parey nou Sesel kot nou resours i liminite. Nou resours imen i limite, letan i limite, sa bann letan sa bann, dimoun pe *spend* pou revwar nou bann Lalwa, e bann letan kot nou ti kapab fer bann lezot travay.

Me Mr Speaker parey mon'n dir mon krwar i enportan, i enportan ki Sesel i kapab reste konpetitiv e i kapab reste *compliant* a tou nivo posib. I enportan pou nou ziridiksyon finansyel, e mon krwar i annan bann bon travay pe ganny fer dan sa laliny.

An dizan Mr Speaker, ler mon'n ekout lentervansyon Minis bomaten, e ler mon ti pe lir en pti pe sa Lalwa sa lamannman, ek bann serten konversasyon ki mon'n annan, mon'n remarke ki poudir enn bann pwen fondamantal dan Lalwa se definisyon *permanent establishment*, ki apre i dekoul lo bann lezot keksoz.

Me selman i enportan osi parey bann lezot Manm in fer sorti, ki i annan serten konsern pou petet *query* en, pa neseserman konsern me *query* an term par egzanp ler nou pe set bann nouvo formil entrodwir bann nouvo formil pou takse sa bann diferan lentite.

Eski bann nouvo formil pa pou afekte konpetitivite avek nou bann lezot konpetiter? Sirtou bann ki pres avek nou bann lezot Pti Pei Zil parey nou? Eski nou bann *rate tax* pa pou met nou *out of competition* avek sa bann lezot ziridiksyon?

Eski par egzanp mon'n tann Minis bomaten koz en pti pe lo takse resers ek devlopman, malgre i pa Sesel si i anrezistre Sesel i pou bezwen annan serten nivo *tax* i ganny aplike. Eski sa i pa pou anpes petet serten lenstitisyon, serten biznes ki dan sa domenn *or* menm petet Seselwa ki dan sa domenn, pou anpes zot fer plis resers ek devlopman? Akoz i annan en baryer la ki en rezim *tax* ki anpes zot devlop sa biznes?

Sa i en pti pe bann konsern petet ki mwan mon'n annan bomaten letan mon'n ekout Minis, letan mon'n ekout lentervansyon. So mon pou limit mon lentervansyon la, e petet si nou ganny loportinite

demann kestyon pli tar. Mon annan detywa pti kestyon pertinan ki mon ti ava kontan demann *panel*.

Me *all in all* mon krwar sa i en lamannman enportan i annan bann lezot lamannman ki pou bezwen vini, pou kontinyen kit nou lo sa nivo *compliance* a tou nivo. Me mon krwar sa i en lamannman enportan ki pei i bezwen fer.

E mwan pou mon si i bon pou pei, i bon pou nou e mon krwar i bezwen ganny anmennen. E nou bezwen fer sir ki bann lamannman pa afekte, afekte, nou konpetitivite e i osi pa afekte nou bann biznes lokal ki pe *operate* isi Sesel. Avek sa Mr Speaker mon a termin la e mon petet mon annan detywa kestyon apre ler nou si nou bouz dan lot staz. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Mr Speaker mon kontribisyon lo sa *Bill* li menm li, malgre mon pa en teknisyen dan sa *field*, me selman mon konsernen ler Sesel i vwar li dan bann sityasyon, kot bann gran

pwisans ekonomik zot kit zot *to upper hand* lo bann Pti Leta Zil.

Legzanp nou'n vwar in la e ler mon'n dan sa Lasanble osi i annan bann diferan size ki'n monte, kot i konsern ler Sesel pe mete lo en *Grey List* en *Black List* ouswa en *White List* li menm.

E nou'n vwar poudir in annan bokou travay ki'n ganny fer pou sey retir Sesel. Malgre nou en pe an retar e kot souvandfwa osi kot nou pa'n *comply* e sanmenm sa ki'n fer ki'n met nou dan diferan problem.

E boner sa lannen li menm li nou'n pas dan en sityasyon kot nou annan en *deadline* petet Minis i ava dir nou ouswa SS ki konn tre byen lo la, akoz ti vin dan sa Lasanble pou eksplik nou osi ki bann rezon ki fer ki nou pa ti pe kapab *comply* pou met sa ki Linyon Eropéen pe demande.

E nou annan en *deadline* le 31 Desanm sa lannen la 2020 pou nou fer bann soumisyon pou nou vin *compliance*, pou nou sorti lo sa lalis sa *Black List*.

E enn bann konsern se ki'n ariv nou lo sa nivo, se partaz lenformasyon ki'n enn. Mon konpran poudir *La France* ti enn bann pei ki nou ti annan en pe problemn avek.

E kot nou bann ziridiksyon sirtou dan domenn *offshore* ankor in vin in poz en risk, ki'n fer ki keksoz in met Sesel, Linyon Eropéen in bezwen vwar li met Sesel dan lo en lalis kot nou pa pe *comply*.

E sa Mr Speaker, i fer mwan poz detrwa kestyon. E petet Minis Finans osi i ava kapab dan sa lansanm kot nou retir Sesel dan bann sityasyon kot nou pa pe *comply* ek kot nou pe ganny met bann presyon avek Linyon Eropéen, pou nou pran bann desizyon ekonomi e menm kot i konsern taksasyon.

Sa se ki mannyer nou pou kontinyen *operate* konman en pti lekonomi, nou ptipti nou napa bokou e nou bezwen investiser vin dan pei e nou bezwen anmenn osi bann latraksyon, ler mon dir latraksyon, akoz lenvestiser ler i vini i get ou sistenm *tax* ki mannyer i ete, pou li kapab si i atrakte li si i dan son lavantaz. Akoz mon pa pou vin dan en biznes pou mwan ganny *rip-off* parey nou dir, ouswa pou mon perdi ouswa pou mon pa benefisyé'.

So dan sa lansanm li menm, in bezwen annan en travay konzwentman avek bann akter ki deza isi Sesel nou annan nou bann akter

finansyel, nou annan SRC, nou annan Minister Finans, nou annan FSA. So i touzour bezwen annan sa lantant sa kozri, sa konsiltasyon ansanm pou fer ki mannyer nou vwar bann keksoz ki pou atrakte biznes li menm pou vini, me an menm tan dan lizye enternasyonal, nou pa pe ganny gete konman en pei ki pe kasyet lenformasyon. Ouswa ki pe defavoriz, defavoriz biznes li menm li an term ler ou pe balanse avek bann Lagreman, bann Konvansyon ki nou, nou antre ladan ki nou sinyen, me selman ki apre nou vwar poudir nou, nou pa pe mars anliny avek sa ki nou, nou'n al sinyen ouswa nou ratifye.

So dela Mr Speaker, petet ki bann lezot travay adisyonnèl ki zot santi i bezwen ganny fer, pou anmenn nou lo sa pli o nivo an legzizans Linyon Eropéen, san osi konpromiz bann akter, ki le ki deza dan biznes li menm li, ouswa ki lev bann nouvo ki le vini pou kapab fer lekonomi pei kontinyen marse, e osi fer zot biznes vin pli profitab?

E lo la mon ti a kontan petet konnen osi, ki bann konsiltasyon ki'n ganny arive oparavan, ler nou pe vin pas sa Lalwa li menm li. E si parey ek FSA, SRC, ouswa eski annan en serten pa leokri mon pa pou

apel li en leokri serten konsern poze par bann kominote biznes ki le vin investir, ouswa ki deza ladan ki ou vwar poudir be vwala la mon'n krwar nou pe al dan en problem, nou pe al petet mon pou perdi isi mon pou perdi laba.

Eski in annan sa bann konsiltasyon ouswa sa bann konsern ki'n ganny met devan? Sa mon ti a kontan en pe plis leklersisman lo la.

E baze lo la Mr Speaker, enn bann pwen ki Minis in fer sorti se sa 4 pwen kardinal ladan premye se sa "*permanent establishment*." Savedir sa lye kot sa biznes i bezwen *operate* pou li kapab ganny takse.

Si nou pran par egzanp bann petet eklersi mwan lo la, bann investiser etranze ki pare pou vin dir be *ok* mwan mon sorti sepa *Sud Afrique*, ouswa *Kenya*, mon annan en brans laba, mon anvi vin *operate* en brans Sesel, mon kapab *export* serten keksoz valer azoute, vini *operate* Sesel e mwan mon'n anrezistre laba sepa *Sud Afrique*, *Kenya*, me selman mon brans i la.

So mon ti a kontan ganny en pe leklersisman lo sa formil ki zot pe propoze la dan sa *Bill* ki mannyer i pou marse an term taksasyon. Si i pou bezwen fer en lot anrezistrem, akoz

sirtou anba *IBCs* ki zot i bezwen annan en anrezistrem ganny fer, eski sa i pou ganny anrezistre pou kapab fer ki son taksasyon?

Apré osi eklersi mwan en pe kot i konsern bann egzanpsyon ki'n ganny nonmen la, bann egzanpsyon *ok*? E ou'n dir poudir i bezwen annan en *ceiling* pou kapab dan en *financial year* kot *tax*, pou gete si i annan ase sibstans. Sey eklersi nou akoz bann teknik-al Seselwa ki pe ekoute, sey konmsi met li dan Kreol pou nou konpran ler ou pe koz sibstans dan *financial year* kwa ki ou pe sey dir nou la?

Avek sa Mr Speaker mon pou dir ou mersi. Me selman mon pou siporte sa *Bill*. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker parey in ganny dir *tax* i en size kompleks. E se sa rezon parler akoz i annan bokou *defaulters* dan *tax*.

I en eleman ki bezwen ganny byen eksplike, pou sa dimoun konnen kote ki li i sipoze fer son kontribisyon e kote ki i pa neserman fer kontribisyon. *Tax* i en rezim parler ki letan i ganny mete

menm si i dan Lalwa, akoz i annan diferan paramet pou diferan keksoz i fer ki bokou dimoun pa swiv sa bann paramet e ki fer parey mon'n dir ki zot vin bann *defaulters* lo sa bann size.

Ankor la i en lamannman ki pe ganny anmennen devan Lasanble, kot parey in ganny dir nou pa bann *expert* dan *tax issues*. Akoz *tax issues* i en spesyalizasyon lo li menm ki ou bezwen al etidye *tax* pou ou kapab konpran sa konsepsyon *tax*.

E letan nou pe get letan nou pe get dan sa *Bill* ki devan nou, nou vwar, si nou get dan 1(a) 5 (ii) ki i annan *insertion of 1 (a)*, letan nou al lo *1 (b)* plito nou vwar i annan en *formula* ki'n ganny donnen. So sa *formula* i en letan nou sey mon'n sey konpran sa *formula* kot i vini, e ki mannyer pou aziste ek sa *formula* me mon bezwen ganny en lesplikasyon lo la.

So mon pe dir sa akoz i pa en size ki bokou dimoun i kapab mepriz li *at one go*. Ou konnen Mr Speaker letan nou pe get sa Lalwa, sa lamannman ki'n vin devan nou, i fer mwan poz serten kestasyon, ki i arive avek nou bann *Double Tax Agreements, (DTAs)*. Konmsi eski letan en dimoun i pou dan en pozisyon, apre ki sa

lamannman in pase. Eski i annan en posibilite ki i ganny *exempted* anba en *DTA* ki en Lagreman 2 pei, oubyen non? E si non mon krwar nou bezwen revwar *tax base issues* pli *broad*, pou nou kapab fer sir ki i annan laplikasyon sa Lalwa.

Onorab Hoareau in koz lo letan nou pe get anba 2^a - 2 *sub (2)* nou vwar ki konsepsyon sa i pa ganny determinen Onorab Pillay osi in koz lo la, i pa met sa konsepsyon letan en dimoun son loperasyon i kapab son loperasyon biznes i lo son bato.

So ki mannyer sa i ganny i ganny kalifye, e kote li i ganny vwar kot son kontribisyon *tax* i vini. E si i en parey nou pe dir, si en lakonpanyen aletranze me selman i annan en seksyon son loperasyon isi, eski i pou osi ganny takse isi menm si, letan nou gete kekfwaw nou a ganny lesplikasyon pli tar, letan nou pe gete, napa sa bout kot i dir ki si ou pe *operate* anba rezimen bato ou pou ganny takse

Tax i toultan en bon keksoz pou en pei, akoz se sa landrwa kot en pei i kapab anmas larzan;- anmas plis larzan ou konnen akoz dan sa sityasyon ki nou ladan, *COVID*, nou vwar ki kot nou ti pe anmas bokou *tax* avek touris in diminyen. E alors nou bezwen rod bann lezot landrwa kot nou

kapab benefisye pou ki nou pei an zeneral li menm i ganny sa benefis ki i devret.

Mr Speaker bokou in ganny dir e bokou mon ti pe al dir in ganny dir, alors mon pa pou repet sa size, me mon ti a kontan dir ki i toultan enportan ki letan nou pe konsider bann eleman *tax* nou osi konsider sa bann dimoun ki pou tonm dan sa kategori. Akoz se zot ki demen zot kapab fer sa diferans par *comply* avek sa Lalwa. Oubyen menm fer sa diferans par pa *comply* e fer serten demann avek Gouvernman, ki serten sa bann paramet i ganny sanze pou ki osi benefisye.

Akoz ou konnen bokou dimoun i dir ou ki parler *tax* i *heavy* lo zot e zot pa oule antre dan en biznes, akoz zot santi ki mwan mon travay, me selman sa ki pa pe travay i pe benefisye lo sa *tax* ki mon pe peye.

So eski ou pran sa opsyon asize ou osi, zis benefisye lo *tax* ki en lot dimoun pe peye, oubyen ou al travay? So nou bezwen get sa globalman bann dimoun osi ki benefisye lo *tax* i bezwen annan en responsabilite ki li osi i bezwen kapab kontribye dan en fason pou li kapab ed sa lot dimoun ki pe pey *tax*.

Avek sa Mr Speaker mon ti a kontan dir letan nou pou ariv

dan Staz Komite kekfwa bokou lesplikasyon i ava ganny donnen e nou ava annan bann sizesyon pou fer. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Loze.

HON JOHAN LOZE

Mersi Mr Speaker. Minis sa enn i pa fasil. Ou pou ganny mon sipor, selman mon bezwen dir ou, sa enn la i pa fasil espesyalman ou SS Payet sa en zwe malis sa enn.

Normalman mwan mon annan en *shortcut* mon ki mon'n itilize depi ki mon'n al lo *Bills Committee*, letan en Lalwa i vini premye keksoz ki mon fer, mon rod *the White Paper* ki'n deza ganny ekri e sirkile.

Lemoman ki mon poz lanmen lo la, mon asize mon lir li *cover to cover* akoz li i ganny ekri *layman's terms* li. E konman en *mere mortal*, mon kapab konpran son konteni e mon kapab eksplik dimoun lo semen letan zot demann mon be akoz ou pran tel pozisyon lo en Lalwa.

Sa badinaz ki la avek son bann *heretofore* la ki'n ganny ekri dan bann *tongue-twisters* ki mon krwar Onorab Georges i fer ekspre de fwa sak fwa dan *Bills Committee*, ou demann li en kestyon i dir ou *this is*

Lawyer speak. I pa fasil pou konpran.

E sa enn ki la, la dan *doubly so. The* konteni son size. E mon bezwen admet fot de ma par mon osi, mon pa'n ganny sans lir sa Konvansyon. Petet si mon ti ava'n ganny sans lir sa Konvansyon *cover to cover* mon ti ava'n dan en pli bon pozisyon ozordi. Be mon pou lir parkont *by the way* sa Konvansyon, akoz mon bezwen lir en keksoz avan mon al dormi tou le swar *anyway*, so mon forse lir. Mon pou lir li mwan.

However, depi nou la i annan bokou ki'n ganny dir lo kote taksasyon lo konteni sa *Bill*. Mon anvi entrodwir en lot eleman dan deba ozordi, vi ki nou politisyen nou isi anndan *Minister*, so *there's another element to this Bill*, ki mon ti ava kontan met devan.

Sa la i tonm *squarely in the domain of* sa ki apel *Global Public Policy* ouswa *Global Public Governance*. I sa mouvman pou annan en serten armonizasyon dan Lezislasyon atraver lemonn e ki bann Gouvernman atraver lemonn, i tonm dakor lo serten *best practice*. Si nou dir poudir Sesel labi zanfan pa en bon keksoz, i pa akseptab, i pa normal nou pa kapab annan en dimoun ki *run* li en *ring* lapeldofilis Sesel

apre i sorti i al kasyet *L'Angleterre, L'Angleterre* i dir *that's fine it's ok*, napa problemm avek sa. *This is run counter to Public Governance Policies.*

E ozordi taksasyon i osi in ganny trennen dan domenn *public governance* dan domenn *Global Public Policies*.

However mwan mon kestasyon i vin en pti pe lo enn bann *main actors* par deryer. *OECD*. *OECD* li i *tout* son lekor konmkwa ki i la *to shape International Policies for the betterment of* tou dimoun. Tou pei, tou dimoun sak endividi pou plis progre e prosperite.

OECD ti ganny kree an 1961 li. Sa *OECD*. Met letan ou fouy byen dan *OECD* ou vwar ki i en lorganizasyon ki ti aktyelman ganny kree an 1948 e i ti apel *OEEC - Organisation of European Economic Corporation*. E ti ganny *set-up* pou li enplimant apre 2enm Ger Mondyal *the Marshall Plan for the reconstruction of Europe*.

So ozordi ou annan ou en *Eurocentric body*, ki ti ganny kree son nesans sete rekonstriksyon *L'Europe* i dir ou li i pe kree Polisi *for the better month of* lemonn antye. Be in la depi 1948 ouswa 1961 mannyer ou ti ava anvi get li. Be premye fwa ki i aktyelman

konmansman poz lo sa bann size la *extra industries* dan *L’Afrique* i dan en *obscure Policy paper* ki date 2001 e sa papye i entitile;- *Regulating licenses to explore and exploit in resource-rich countries in Africa*.

Depi 1961 i la li. E an 2001 ki i leve dan son sonmey, i realize ki i bezwen annan serten gouvrenans ki ganny enpoze lo *resource-rich countries in Africa*.

E Sesel nou annan nou zis en resours nou, pwason lapas, e ziska prezan *OECD* li i pa ankore deside dir ek Linyon Eropen nanryen ki mannyer pou ed nou *regulate* nou enteraksyon, ki mannyer pou *extract* nou pwason pou nou ganny en pli bon *deal* avek Linyon Eropen ki sa. Selman i anvi *regulate* ki mannyer *resource-rich countries in Africa* zot kontrol zot resours.

Swivan bann Polisi ki’n ganny met an plas par *OECD*, Linyon Eropen in swiv avek son prop papye, *Regulating extractive industries in Africa*.

E li Linyon Eropen in *going on further* i dir ou i annan *various complexities* pou *regulating extract industries in Africa*. I fer sa en sityasyon tre konpleks pou zot.

Alors ki fors zot *advocate* ki *L’Afrique* i *put in place best*

practice Legislation. Se la kot nou ete ozordi.

Minis, mwan mon pou siporte, natirelman SS Payet i konn tre byen mon pou siporte, selman a lorizin tousala, nou annan nou en lorganizasyon miltinasyonal ki li son fonksyon orizinal sete rekonstriksyon *L’Europe* i en *very Eurocentric Organisation*. E mwan mon pa tro krwar ki li i annan nou *best interest*. So Minister mwan ki mon ti a kontan, e la petet mon a koz avek SS Payet akoz si mon demann ou, mon pou ganny dir ou, ou fek vini mon Gouvernman ki ti la avan e patati.

SS Payet nou la nou annan en plan kot nou le vwar *tax* arive dan lefitir Sesel. En *broad based cross-cutting vision* ki nou le vwar avek *tax* Sesel. Dizon annou pran ozordi *next 15 to 25 years* kwa ki nou, nou anvi. Akoz sa bann dimoun la zot pa pou arete zot, zot pa pou arete avek sa bann zafer zistwar ki la, nek tou le 5 minit zot pou vini zot pou met en presyon lo ou.

So eski ou SS Payet ou pou met an plas ou lekip, ki pou enn annan en vizyon? Dezyenm enplimant sa vizyon lo kwa ki nou anvi vwar avek taksasyon dan sa pei Sesel? Ki ava menm *take onboard* sa bann *obscure*

position papers ki sa bann dimoun i fer, ki apre i vin bann regilasyon ki vin bann lenpozisyon, lo nou konman en pti pei.

Akoz si ou sey swiv la, ou vwar kot ti konmanse sa ou vwar kot konmans rakont zot bann zistwar, dokter isi, dokter laba, ki'n ganny li en pti *Grant* dan son nanryen fer ki'n al 24er *L'Afrique*, in vin en *expert* lo *L'Afrique* antye, prezan sa bann keksoz ganny enpoze lo nou.

Mwan ki mon ti a kontan vwar se ki, nou konmans *chart* nou prop propozisyon ferm vizavi sa bann keksoz. Nou konmans *être once step ahead* of sa bann dimoun. Akoz sa ban dimoun i annan larzan, zot annan resours. E mon annan lenpresyon i annan en bon pe zot ki nanryen fer laba, sel keksoz ki zot annan pou fer, se enpoz sa bann keksoz lo nou. Akoz zot konnen nou, nou pa kapab *keep up* nou. Nou napa *expert*, nou napa dimoun pe asize dan en 12enn liniversite, ki pe zis pe esper bann *Grant* pou fer resers e ekrir bann tel *Policy Papers*.

Se sa nou dezavantaz nou. *We have a very small academia*, e bann *academics* ki nou annan, *Minister* zot deza pe travay avek ou, zot deza pe travay dan ou sekretarya, zot

deza bizi avek *the day-to-day running of* lekonomi Sesel. Zot pa *afford luxury of* asize fer resers, fer *position papers* zot.

So si mwan mon ti a kontan Minis ou adres *the way forward*, ouswa ou ouswa SS Payet *during Committee Stage*, sey adres *the way forward*. E sey donn Seselwa *a greater vision of* kote nou pou ale avek sa bann keksoz, aköz la detanzantan i annan en pti morso sa *tombé du ciel and it's piecemeal*.

E mon pa pe blanm zot aköz mon konnen kot sorti. Mon konnen kot sorti. Si ou fer resers ou pou vwar ou, lontan zot pe fer, *they've been* la *along time* sa bann dimoun. E zot annan resours ek letan pou zot kontinyen fer sa.

Be nou sa ki ou pa *afford* se pou kontinyen ganny *wagged* par zot, sak fwa i pas en keksoz dan zot latet la, nek zot vini zot enpoz lo nou. *We do not afford this, as a country, as a Sovereign State*.

E nou nepli devret pe bezwen *put up* avek sa bann keksoz. E *finally* mon dernyen pwen ki mon ti a kontan fer petet nou bezwen en pli gran partisipasyon bann *stakeholders* dan bann keksoz koumsa. Petet nou bezwen tann bokou plis sorti kot bann

dimoun ki fer *tax*, bann dimoun ki *involve* ladan. E la kot mon vwar relevans lapel Onorab Henrie pou medya, akoz Mr Pool Mr Patel zot ki konnen, sa bout *tax* la, mwan mon pe koz lo sa kote Polisi e lorizin Polisi.

Me sa kote taksasyon la, medya fodre koz avek sa bann dimoun, fodre zot koz ek Mr Pool, zot koz avek Mr Patel. Fodre zot koz avek Mr Roselie fer sa bann dimoun eksplik sa. Akoz la i pe tonm lo ledò en group dimoun ki li i pa konnen *details the intricacies of sa keksoz. It's falling on the wrong group of people to explain.* Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Avek sa nou'n termin deba lo *Bill*. Nou a pran en poz la nou a retournen 11er e nou a konmans avek larepons Minis. Mersi.

(BREAK)

MR SPEAKER

Nou'n pare pou ekout ou larepons.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker. Mon'n ekout atantivman bann diskisyon ki'n pase e in ase enteresan. E parey bann Onorab in mansyonnen, sa

issue devan nou ozordi i enn ki ase teknik.

E *even* pou mwan ki mon annan en *background* ase avanse dan Finans i ase *challenging*. Me selman ki mon pou fer, mon ava adres en pe bann *issues* ki'n ganny leve on a *headline level*.

E ler nou ava al dan Staz Komite i annan bann teknisyen ki pli *expert* ki kapab donn en pe plis detay lo serten bann pwen ki'n ganny leve.

Me selman mon krwar i enportan pou konpran *context in terms of* ki mannyer sa bann *issues international taxation* pe vini.

E si ou *go back* lo son *beginning, over the years in intensified* sa presyon lo kote ki mannyer nou adres *international taxation*. E espesyalman apre 2008 kot ti annan en resesyon mondyal. E ou war bann lekonomi avanse pe regarde ki mannyer ki zot kapab zot menm zot anmas plis *tax*.

E i annan en largiman ki'n ganny fer, se ki i annan bokou bann lakonpanyen dan bann pei pli devlope, se ki zot *avoid taxes by* al lo bann ziridiksyon *offshore*.

E sa in fer en tandans pou met plis presyon pou reform sistenm *tax* enternasyonal, ki

sa bann pei i kapab anmas ek sa bann *tax*. E ozordi, e sa bann presyon ki nou war lo bann ziridiksyon parey Sesel i devlope an term sa linisyativ bann pei devlope, pou zot kapab anmas plis *tax*.

E osi nou'n war devlopman bann gran *multinationals*, ki zot fonksyonn lo sa *concept of en digital economy* e ki fer li vin pli difisil pou koleksyon *tax*. Parey *Amazon, Google and all*. E nou'n war bann diferan linisyativ par sa bann pei, pou frenm en pe bann laport ki zot, zot kapab anmas sa *tax*. So i dan sa *context* ki nou war sa presyon pe vini.

Me solman osi lo nou kote ler mon'n ekout diskisyon bomaten, mon'n remarke poudir i kapab annan en konfizyon ki pe ganny kree. Ki *the focus of sa Lalwa i foreign source income*. E mon'n war diskisyon in al en pti gin dan laliny kekfwa ki mannyer i enpakte bann biznes ki zot prezans i Sesel. Me sa Lalwa i pa enpakte lo sa.

Me i annan, sa bann biznes ki zot prezans i direktman Sesel i deza kouver anba nou *legal framework*. Me sa i pe regard plis bann lakonpanyen ki pe *operate overseas*.

Me i annan en prezans kekfwa ki'n reziste son lakonpanyen Sesel. So mon krwar i annan en pe konfizyon lo sa *issue*, ki mon mazinen dan Staz Komite nou ava adres li en pe pli an detay.

So avek sa Lalwa, nou Lalwa ozordi, nou sistenm *tax business* i teritoryal. Me avek sa bann lamannman nou pou annan nou en *hybrid system*.

So ki sa *hybrid system* i fer, se premyerman nou pou kontinyen takse nou biznes ki pe ganny reveni Sesel. Se sa ki mon ti pe koz lo la.

Me dezyenmman se si en lakonpanyen pe ganny en reveni an deor Sesel, sanmenm sa ki sa bann lamannman pe propoze, nou fer sir ki *at least* sa reveni i ganny takse, swa Sesel ouswa deor Sesel.

Akoz i annan en sityasyon la, kot i annan serten lakonpanyen ki *by virtue* ki zot in anrezistre Sesel, zot pa pe pey *tax* dan zot pei ki zot pe *operate*, me zot pa pey *tax* Sesel.

E *focus* sa lamannman ki pe anmennen se ki ou bezwen ganny takse *either* Sesel, ouswa ou bezwen ganny takse dan ou pei ki ou pe *operate*. Ou pa kapab *avoid tax, ok?*

So sa bann lakonpanyen zot bezwen demontre ki zot

reveni ki zot pe resevwar an deor Sesel i ganny takse dan en ziridiksyon. So si i pa kapab demontre, i pou ganny takse isi Sesel.

So Mr Speaker mon kapab osi mansyonnen ki i annan bokou konsiltasyon ki ganny fer ek sekter prive, pou fer sir zot ofe ek sa propozisyon dan Lalwa. E nou osi pe travay lo en *guideline* pou fer sir ki tou dimoun i ofe avek sa Lalwa. So nou pou osi fer konsiltasyon avek lendistri avan nou finaliz sa bann *guidelines*.

Me selman mwan osi antyerman dakor avek sa pwen ki Onorab Henrie in met devan, se ki nou bezwen kree en pe plis *education and awareness* lo sa bann *issue*.

Akoz (1) i en *issue* ase konpleks. E 2enm e pli enportan se ki nou bezwen konpran ki son, ki son reperkisyon lo nou pei, *ok*.

Akoz sa osi i a kree en, i a fer pli fasil ler nou annan bann reform pou anmennen, pou nou kapab eksplike e dimoun pa pran sa dan en konteks zot pa konpran son *background* an tou en.

So spesifikman mon krwar ti annan en pe kestyon lo sa definisyon “*permanant establishment*.” Mon a komant briyevman lo la e Mr Uranie a

donn en pe plis detay apre. Ki egzaktaman akoz i koumsa. So an bref mon krwar i enportan ki bann Manm i siport sa Lalwa.

Akoz kekfwa kantmenm i pa pou anmenn bokou reveni dan pei, me selman *in terms of* bann risk ki i pe adrese. E son risk se ki *as* en ziridiksyon nou’n deside pou nou antre dan sa lendistri *international financial services*.

E son pri ki ou bezwen peye pou antre dan sa biznes ozordi, se ki ou bezwen *comply* avek bann standar enternasyonal.

E si ou pa *comply* i annan reperkisyon, pa zis pou koman en *tax issue*. Me presyon ki ganny mete. *For example* lo *correspondent bank*. Si ou lo en *Black List*, otomatikman i met presyon lo *correspondent bank*.

So lanmenm ler kot mon vini mon dir, wi i annan en *cost* pou nou *incur in terms of* moderniz e fer sir nou Lalwa i an standar avek standar enternasyonal. Be nou napa en swa. Akoz si nou *fail* pou fer sa, i annan reperkisyon ki ase grav pou nou lekonomi an zeneral. E avek sa mon ti a kontan konklir e demande ki Lasanble i siport sa lamannman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Minis eski ou konseye pou adres sa bann *issues* ki ou'n dir dan Staz Komite? Mersi. Alor avek sa nou a pas lo vot pou *merit of the Bill*.

Tou bann ki an faver lev lanmen silvouple. Mersi, bann ki kont? Vot lo *Second Reading of Business Tax Bill*, 20 Manm in vot pour, 0 kont, 0 *abstain*, alor *Bill* in pase lo *Second Reading*.

Prezan mon a demann Madanm Clerk pou prosede avek *Formal Second Reading*.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *A Bill for an Act to amend the Business Tax Act (Cap 20)*. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Clerk. Nou al ver *LGB* pou Mosyon lo *Committee Stage*.

HON BERNARD GEORGES

Mr Speaker mon krwar pa nou pou sot *Committee Stage*. Alor mon napa en Mosyon pou prezante. Lasanble i kapab al direktman dan *Committee Stage* akoz i pou annan deba lo bann morso sa Lezislasyon. Mersi.

MR SPEAKER

Alor mersi, wi, nou a pas dan *Committee Stage*. En lasal i ouver pou propozisyon bann lamannman. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon pou pas lo rapor *Bills Committee*. An vi ki i pa en gran *Bill*, mon pa konnen si mon ava tous sak pwen apre nou ava pran komanter sorti kot *panel*, oubyen mon a fer tou, apre komanter i ava vini. Mon pe zis sey rod ou gidans.

MR SPEAKER

Si ou napa bokou, pas lo tou.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok. *Bills Committee* in vwar ki sa *Bill* parey nou'n dir, i an konformite avek nou Konsey, so napa nanryen, *no constitutional issues with regards to sa*.

I annan serten lamannman, serten *issues* tipografik. Letan nou pe get *Clause 2A, Clause 2A*. Ladan i annan, clause 2A(1)(a), 1(b), 1(c). I annan sa mo '*it*', nou pe zis sey gete avek *panel*, si sa i en *mistake* oubyen i *deliberate*.

Si sa i le ka, pou donn rezon akoz sa term in ganny servi. Akoz letan ou gete "*in this Act, a person shall be deemed to have a "permanent*

establishment” in a territory if ‘it’

E nou pe koz lo *a person*, “*if it has*”, (b) osi “*it has*”, (c) “*it provides.*” Zis nou pe demande, kekwfwa i kapab en lerer oubyen i annan en lesplikasyon pou sa, so nou ava ganny sa.

Dezyenm pwen se letan nou pe get *for the purpose 2. 2A(2) “For the purposes of subsection (1)(a), a fixed place of business includes.”*

Pou nou sa plan, se, se sa eleman ki mwan, Onorab John Hoareau avek Onorab Pillay ti’n *raise lo zafer vessel. So zis pou nou ganny en klarifikasyon lo la.*

2A(3), *sub 3, for the purposes of sub section (1)(b), “a construction site of project includes.”* Nou pe gete si zot pa pe dir “*or projects*” or *if it is supposed to be “of”,* nou pa pe tro konpran.

Konmsi i pa fer bokou sans la. So sa lesplikasyon e osi dan *subsection 6, i plito subsection 6 and 7* ki nou ti pe dir *clarify if agent,* sa *issue* ki Onorab Georges ti’n leve bomaten pou *clarify* sa zafer *agent* si i pe travay, ki *manner* i an konfli, oubyen si i pe fer sa travay *as an agent* pou li e i annan bann enplikasyon ki *manner* zot kapab donn nou lesplikasyon lo la.

Lo seksyon *sub, sorry 2A, sub 9,* la sa eleman *DTA* i dir vini, ki mon krwar Minis in eksplike, selman nou ava ganny en pti pe plis lesplikasyon parey ou ti’n dir la.

Letan nou ariv lo *(5)(1)(a), sorry.* Avan nou al lo la, *2C sub 2,* nou annan “*the 50 percent investment condition shall be considered to have met in relation*” – “*to have been met.*”

I sizesyon ki Komite in fer. Konmsi *insertion of the word “been met.”* Nou *proceed lo section 5 (i)(1).* Nou lo paz 11. Panel i ok avek mwan la.

Ok, so nou al, “*an amount derived by a resident, a resident person other than a company to which*”, Komite in suggest ki “*the Eleventh Schedule.*” Akoz mon krwar in mank sa mo pou met “*the Eleventh Schedule.*”

E sa i ganny repete dan *(1A), (ii), (1A) after the word ‘which’ on the second line, “the Eleventh Schedule.”* Ankor dan *(ii), (1A)(b),* nou pe verifie *whether this is a, whether it is a mistake.*

Akoz dan (b) i dir ou *activities, sorry.* Les mwan konmans byen pou tou Manm konpran.

“*An amount derived by a resident person that is a company to which the Eleventh Schedule applies is derived from*

sources in Seychelles if derived from.”

(b) i dir ou *“activities conducted, outside Seychelles unless attributable to business carried on through a permanent establishment of the person outside Seychelles.”*

Nou pe zis gete si i *meant outside Seychelles* menm, oubyen i *‘in’ Seychelles*. Akoz i paret en pti pe konfizan la pou nou eksplik en dimoun ki vreman pe dir dan sa seksyon.

So kekfwa i annan en klarifikasyon ki bezwen ganny donnen, oubyen sa *word “outside”* i bezwen vin *‘in’ Seychelles*.

Aprè sa klarifikasyon ki Onorab Georges ti’n demande bomaten *in terms of Euro* dan plas Roupri oubyen Dolar, ki enn bann *tender* ki nou servi pli bokou.

Aprè nou annan, *that’s in the Eleventh Schedule en. Eleventh Schedule the third 3(a) of the Eleventh Schedule which is on page 14.*

Nou annan, *for the purpose of paragraph (2), “a company shall be regarded as having adequate economic substance if - it has complied with filing requirements acceptable, applicable to it under the Companies Act, 1972 (Cap. 40) and the International*

Business Companies Act, 2016.”

Rekomandasyon nou pe dir i pa kapab fayle anba tou lede. I bezwen *or, one or the other*. So *it is*, i pa *practical* pou li fer tou lede, akoz i pa kapab fer tou lede. So i annan en *issue* ki nou bezwen gete la.

Aprè nou dernyen *proposal* se ki letan nou get dan *Eleventh Schedule, Interpretation Section* i dernyen. Normalman *for consistency sake* nou’n toultan annan *Interpretation Section or Schedule as one*.

Nou komans avek *interpretation*, nou pa fini avek *interpretation*, menm si i osi posib. Me selman *for consistency* nou pe sizere, oubyen kekfwa ti a kapab donn nou en lesplikasyon, akoz i dernyen dan plas *as a Schedule 1 of the Eleventh Schedule*. Akoz nou krwar i fer plis sans.

Parske dimoun ki pe get Lalwa i pe dir, be *ok, if there is no interpretation in the first section, in the first Schedule*. Savedir kekfwa napa *interpretation*.

Aprè letan i ariv dernyen in fini fer enterpretasyon, ki i al war sa. So *just* pou nou aranz sa. So sa i bann pwen, rekomandasyon ki sorti kot *Bills Committee*.

E de la mon ti a kontan remersi tou Manm ki'n partisipe. E osi sekreter ki'n ede pou prepar rapor. Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Nou envit *panel* pou adres bann pwen Onorab Andre. Wi *PS. Sorry, SS.*

SS PATRICK PAYET

Mersi Mr Chair e bonzour tou Manm Lasanble e tou dimoun ki a lekout. Mr Chair kekfwa mon a komans en pe bann lezot eleman.

Aprè Biro *Attorney Zeneral* avek Darrel i ava ed mon lo *permanent establishment definitions*, kekfwa pou eksplik en pe.

Kekfwa avan mon konmans en pe kestyon bann rekomandasyon ki *Bills Committee* in mete, zis pou mwan eksplik en pe konteks sa Lalwa ozordi parey Minis in adrese.

Letan nou regarde, defayans ki *OECD* ti pe dir nou, se *income* ki en lakonpanyen i pe gannyen *overseas* i kapab pa pe ganny takse dan okenn pei, dapre nou Lalwa ki egziste ozordi.

Par egzanp, si ozordi ou annan en *accountant*, en *tax*

auditor ouswa en oditer, en lakonpanyen i anrezistre Sesel, i pe ganny li tou son *income* Sesel.

Me *however* kekfwa i kapab ganny en kontra *Maurice* zis pou 4 mwan ouswa menm 2 mwan, en konsiltan *Maurice*. Ozordi ki mannyer Lalwa i ete, i kapab arive ki sa lakonpanyen i pa pe ganny takse lo sa *income* ki i pe gannyen *Maurice* dapre definisyon ki i annan *Maurice* konpare avek definisyon *permanent establishment* Sesel.

Savedir letan *Maurice* li i get li, son *PE definition, Permanent establishment*, si sa definisyon i pa dapre son Lalwa *tax*, sa *income* pa pou ganny takse *Maurice*. Me aköz nou, nou annan en sistenm *tax* teritoryal, sa larzan *income* ki sa lakonpanyen pe gannyen i pa pe ganny takse isi.

E sanmenm sa ki nou ganny *challenge* avek *EU*, e *OECD* i dir nou ki nou pe *allow* en *non-double taxation*. Savedir sa lakonpanyen, sa *income* pa pe ganny takse menm si i anrezistre Sesel.

E ki nou'n dir dan propozisyon sa lamannman ki devan nou ozordi. Si nou regarde lo paz 10, nou pe dir ki en *explanation* par egzanp ki *Bills Committee* in demande, lo

sa definisyon dan Seksyon 5, 1(a)(b).

Nou pe dir ki si sa lakonpanyen i pe ganny en reveni an deor Sesel, me sepandan i pa kapab demontre ki sa reveni in ganny takse dan sa pei dapre sa *permanent establishment*, i pou bezwen ganny takse isi otomatikman.

Aprezan en kestyon i kapab demande ki mannyer SRC li i kapab letan i pe fer son bann odit, pou demontre sa dimoun in ganny sa *income*.

Nou'n siny, nou annan bann sinyatir ki nou'n fer *for common reporting standard*, savedir bann Labank ki egziste Sesel ozordi, nou bann *Commercial Bank*.

Tou bann *non-resident* i bezwen raport sa toulezan avek SRC. Savedir ozordi si i annan en Morisyen ki annan en kont dan en Labank i raport li avek SRC. Si i annan en Angle ki annan en kont i raport li avek SRC.

Si i annan en *US* i raport li. E *Seychelles Revenue Commission* i pran sa bann lenformasyon i pas li avek tou sa bann lezot pei ki sa bann dimoun i rezidan.

I menm parey avek nou bann Seselwa ki annan kont an deor Sesel. Savedir si i annan en Seselwa ki annan en kont

Maurice, bann Labank *Maurice* pou pas li avek *Revenue Authority Maurice*, e *Maurice* pou pas li avek SRC isi.

E SRC i servi sa bann lenformasyon letan zot pe fer zot bann odit. Savedir, si sa *Clause* ozordi i annan en lakonpanyen ki'n ganny en *income overseas*, me i pa'n meet definisyon dan sa pei *overseas PE*.

Me li ler in fer son *tax return* i pa'n deklare. SRC letan i pou fer son odit, i pou kapab vwar ki i annan en *income* ki in gannyen, i pa'n deklare, be akoz, lanmenm la ki i fer son lenvestigasyon.

Sa i pou son bann *main* aktivite ki nou apel li *active income*. E *secondly* ou annan *passive income* parey definisyon in mete, bann *income* ki ou gannyen dan bann aktivite.

Par egzanp letan lenterere ouswa ou bann *rents, royalties* ouswa *dividends* ki ou'n gannyen. E sa sanmenm sa definisyon *passive income*. I pa *your main income of business* ki ou annan.

EU ki in dir lo la, i kapab arive ki pou li sa lakonpanyen pa oblize peye. Me i bezwen annan sibstans, *economic substance* dan sa pei.

Zot pe sey ankouraze ki *at least* Sesel i pa zis en

lakonpanyen i vini, sirtou bann lakonpanyen parey *IBC, International Business Company*.

Zis i vini anrezistre Sesel, me selman tou son, son aktivite i fer an deor Sesel, ki Sesel pa pe ganny en reveni, i ganny zis sa *registration fee*, ou regarde. *EU* li i dir ou i *ok* pou li, ou donn en egzansyon, me selman i bezwen kapab demontre en pe sibstans.

E dan Lalwa ki nou'n mete, sanmenm sa dan sa Seksyon, dan sa *Schedule, Eleventh Schedule*, nou'n met en pe *requirement* dan *Eleventh Schedule part 3*.

Nou'n met en pe bann sibstans. Ki *at least* i kapab annan en benefis pou Sesel. So pou sa *IBC*, annou pran legzanp *IBC*.

Pou sa *IBC* kapab ganny sa egzansyon pou li pa pey *tax* Sesel, premyerman i bezwen montre ki in *file* tou son *return*, swa avek *Companies Act* ouswa avek *the International, baze lo requirement International Business Company requirement*.

I annan son bann *return requirement* ki i bezwen fer. I bezwen demontre k i annan *adequate human resource* ouswa *premises* ki in baze Sesel pou li *manage* son *investment*.

E sanmenm sa ki pou nou dan *guidelines* ki nou pou definir kwa ki nou pe dir *by adequate*. Nou pa'n anvi al dan Lalwa aköz letan nou regarde, mazorite nou bann konpetiter i pa'n met sa definisyon dan Lalwa.

Akoz sanmenm sa ki kekfwa, si ou'n met li direkteman dan Lalwa, *adequate*, i kapab servi avek ou bann konpetiter letan pou regarde poudir, *wait*.

Sesel definitivman son *meaning* i en pe *challenging*, ki vin anrezistre kot mwan dan plas vin anrezistre Sesel. Me ki benefis i kapab arive pou parey pou Sesel, nou pe dir ki *adequate* sa *requirement* i kapab ganny *outsource* Sesel.

Savedir sa lakonpanyen i pa oblize pou li annan resours imen isi Sesel. Me sepandan i kapab *outsource* sa aktivite avek son bann *cooperate service provider* ouswa son bann *legal presentative* ki i annan Sesel pou li kapab *provide*.

I kapab demontre, ki wi mon annan en lofis, me sa lofis i dapre mon servis *provider* ki pe *provide* sa *service* pou mwan. So i kapab *outsource* sa aktivite.

Me i nou'n vwar avek sa sanmenm sa ki nou'n dir avek lendistri. Vre i kapab arive ki i

kapab annan en redwir, en rediksyon lo ki kantite *IBC* ki nou annan.

Me *however* letan ou pe, kekfwa *outsource* sa aktivite, sa bann *cooperate service provider* i kapab *increase* en pe zot *fee* pou kapab *provide* en pe sa *outsourcing activity*.

So *indirectly* li *EU* pe dir ou, ou annan en lakonpanyen ki pa'n zanmen vin Sesel selman li i pe benefisye dan ou sistenm rezim *tax* ki egziste ozordi.

Sanmenm sa ki nou'n met li, ki *at least* ou kapab, i kapab annan en benefis pou Sesel *through higher fee* ki sa bann dimoun i *provide*.

Pou zot pa, par egzanzp, en keksoz ki nou'n mete, par egzanzp bann *strategic decision*, kote zot kapab baze isi. Me tousala i pou baze lo bann *outsourcing* aktivite.

En kestryon par egzanzp ki'n ganny demande lo *threshold* ki nou'n mete. Letan ou regarde avek *EU*, *EU* pa pe fatig li avek bann, si parey Minis in dir, bann pti avek mwayen lakonpanyen li.

Pou li regarde letan, profi ki sa bann pti ek mwayen lakonpanyen pe gannyen, sirtou sa bann *IBC*, i minimil konpare avek sa bann gro lakonpanyen letan zot dan

International Business Company.

Ki i pe dir li, ki, ki *EU* in fer dan son bann *Member State*, in met en *threshold requirement* ki sa bann dimoun i sipoze demontre pou li pey *tax* dan son pei ouswa non, sirtou dan bann *Member State, countries*.

Letan nou'n diskite sa avek *EU*, *EU* in dir nou koumsa, zanmen in fer sa pou avek en lot pei an deor son bann *Member State*.

Nou ti *challenge* ki nou pe demann avek *EU*, be ou'n fer li dan ou bann *member state*, akoz ou pa kapab fer li avek dan ban lezot pei ki an deor ou bann rezim? Nou ankor pe diskite avek *EU*.

Me selman sanmenm sa ki sa *threshold* ki ozordi nou'n propoze dan sa *Schedule* i sa *threshold* ki *EU* i servi pou klasifye en *large company*. So nou'n met li la dan sa *Schedule*, parey Minis in eksplike.

Ki demen *EU* *still* i *challenge*, akoz parey zot konnen, tou sa bann propozisyon avek *EU* i annan en *political dialog* ki bezwen kontinyen.

Nou *as* teknisyen nou diskite. Me *technical* tim ki pe, ki nou pe diskite avek *EU*, in dir nou ki sa i en pe an deor son *endorsement* ki i kapab donnen.

So this is where ki once nou ganny the approval of National Assembly, nou pou ekrir sekretarya at political level, pou dir zot, pou nou kapab defann sa threshold.

Si at the political level, zot still pa satisfè, zot anvi still met sa konteni zis pou bann EU Member State, sanmenm sa ki nou'n met li dan sa Schedule pou nou kapab amend li en pe fasil.

Pou nou fer sir ki at least dan prosedir letan nou pe demann pou nou sorti lo sa lalis, nou kapab fer li en pe vitman. In demann kestyon akoz nou'n fer li an Ero, pa kekfwa dan Roupi Sesel.

Nou'n fer li akoz dan sistenm regilasyon ozordi, common reporting standard i deza annan en sonm ki nou servi dapre OECD.

Nou'n servi sa sonm dapre sa standar OECD, nou'n met li an Ero, zis pou nou pa konfiz en pe EU letan nou pe diskrit avek li.

Nou ti kapab azout kekfwa the equivalent in Rupee term, akoz kekfwa, akoz SRC letan i fer son odit, sa i ganny kalkile an Roupi. Me sepandan nou nou'n fer sir ki nou'n servi sa threshold ki egziste dapre EU ozordi.

So premye keksoz ki nou regarde, kekfwa pou nou kapab konpran ki mannyer sistenm i marse. Requirement ki nou pe mete ozordi, letan en lakonpanyen pou regarde si i pou pey tax Sesel, premyerman i bezwen regarde si i meet PE definition Sesel.

Savedir si en lakonpanyen i baze Sesel, si i meet PE definition i bezwen pey tax Sesel. Sa i premye kriter ki nou servi.

Dezyenm kriter, si i annan en foreign source income i bezwen regarde si dapre sa foreign source income, sa sours, sa income ki i pe gannyen in ganny takse dan en lot pei dapre sa PE definition ki sa lot pei i egziste.

Si letan i garde, i pa'n ganny takse dan sa pei, par egzanz sa legzanp ki mon'n donnen lo sa accountant ki in fer en konsiltan Maurice.

Si i pa'n ganny takse, i pou otomatikman ganny takse isi Sesel. Fairly kan nou annan sa definisyon passive income, lanmenm la li i bezwen meet en pe sa bann threshold requirement avek sa bann kriter ki nou'n mete, ki dan sa sibstans.

Savedir sa lakonpanyen pa otomatik pou li tou le-z-an fer en tax return avek SRC. Li i

bezwen montre tou le-z-an in *meet* sa *economic substance requirement* avek SRC.

Si in *meet economic substance* i pa bezwen toulezan li i pou al fer sa *tax return* avek SRC parey nou bann Lalwa, nou bann lakonpanyen ki baze isi i fer li.

So sa i en pe prenon kont kekfwa an bref ki mannyer sa Lalwa, menm si i en pe konplike. Me kekfwa i zis son bann *wording*, me selman, kekfwa letan nou pou fer *guidelines* i pou en pe, nou pou anmenn en pe plis klarite ladan.

Par egzanp si ozordi nou annan en lotel, sa lotel i deza baze isi Sesel. So definitivman tou *income*, letan touris i pe vini, i bezwen ganny takse isi.

Me si sa *income* i annan *income* ki i pe gannyen dan en lot pei. Lanmenm la ki prezan i a baz en pe lo sa bann kriter ki nou'n mete dapre bann *PE definition*.

Ouswa en pe son bann *dividend* ki pe gannyen dan sa lot pei. Me ki i pa pe gannyen isi. Kefkwa mon a pas laparol ava Mr Singh avek Darrel. Zis kekfwa pou donn en pe lezot konteks lo *towards* sa *PE*.

MR SPEAKER

Mersi SS. Mr Singh oubyen Mr Uranie i oule rebran?

ITEC LEGISLATIVE COUNSEL DIWAKAR SINGH

I think 2 amendments has been proposed, that one is at Eleventh Schedule, 3(a) instead of the one you are proposing all. That is correct we can accept it.

And other place, this, the, which Eleventh Schedule is written, you are proposing, which that Eleventh Schedule. That is also correct, we can accept it. Thank you. It.

MR SPEAKER

Wi Onorab Andre ou oule kontinyen lo sa pwen la.

HON CLIFFORD ANDRE

Thank you very much Mr Chair. Mr Chair SS in sey eksplik nou rezon et par deryer 5(2) I'm sorry (II). Ki tonm dan 1(a)(b), mon konpran ki i pe dir. Mon konpran, mon konpran parfetman sa leksplikasyon ki i pe donner, me selman letan nou pe get la fason in ekrir nou pe zis sey demande si i pe vedir sa ki li i pe eksplike.

Akoz letan nou gete nou dir; "An amount derived by a resident person that is a company to which the Eleventh Schedule applies," ziska la mon ankor ok, "it derives from

sources in Seychelles.” If derived, savedir sa ou ganny construed as in Seychelles if derived from activities conducted outside Seychelles, sa i ankor ok la.

Unless attributable to business carried on through a permanent establishment through the person outside Seychelles. So la mon krwar kot kekfwa en pti konfizyon i vini, akoz mon koman en avoka mon konpran sa bout ziska kot i dir Seychelles, dek koman i konmans unless attributable la i komans vin en pti pe konfizan pou kapab eksplike.

Mon pa konmen si *wording* ki kekfwa i kapab ganny modifye pou reflekte, pli klerman sa ki pe ganny dir. Akoz la ou'n eksplik mwan sa, mwan koman en avoka mon pou al eksplik sa dimoun sa ki ou'n dir mwan mon.

Mon pou dir li sa *this is the legal language* ki'n ganny met koumsa be selman si li i oule lir en kou pou li menm, i pa pou konpran ki i pe dir ladan. Mersi.

MR SPEAKER

Thank you. Wi, Mr Uranie.

SENIOR INTERPRETATION AND ADVICE DARREL UNRANIE

Bonzour Mr Speaker. Bann Manm Lasanble. Si mon kapab elabor lo sa 5(1)(a)(b) ki Onorab Andre pe demann lo la. Parey dan nou lamannman ozordi nou pe amann or kree *the new definition for PE whereby* ler ou annan sa *PE* dan sa *jurisdiction* sa *jurisdiction* sa *jurisdiction* i takse sa dimoun.

Prezan dan sa 5(1)(a)(b) *now*, nou, nou pe dir sa *resident company* li si i pe fer aktivite an deor Sesel prezan baze *on the fact* ki si ou annan en *PE wherever*, ou sipoze ganny takse dan sa pei kot sa pei i ete ou.

Prezan sa *resident company* i *derived income from activities conducted from outside Seychelles, unless attributable to business carried on through a PE, outside Seychelles. Meaning* ki sa *PE* i sipoze a pe ganny takse dan sa pei *outside* Seychelles, kot sa *activities* in *take place*. E si nou pa kree sa *wording* koumsa, *meaning* ki sa *resident company* i pou ganny takse dan sa pei kot sa aktivite pe *take place*, kot i annan en *PE*.

E by virtue of being a resident person of Seychelles, i pou osi ganny takse Sesel ki pou kre en sityasyon double taxation konmsi. Prezan *that's why the wording has to be*

activities conducted outside Seychelles, unless sa aktivite i pe ganny attribute to en PE outside Seychelles, kot sa PE now i pe ganny takse dan sa jurisdiction kot sa aktivite pe take place.

MR SPEAKER

Thank you. Ou kler lo la Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Chair, parey mon'n dir, mon'n konpran parfetman ki zot oule dir. Me selman letan mon pe lir sa mon pa vwar li i pe *translate exactly in what you want to say.*

Akoz letan ou dir “*unless attributable to a business, to business carried on through a permanent establishment of the person outside Seychelles.*” Me anler letan ou pe gete i dir ou; “*An amount derives by resident person that is a company to which Eleventh Schedule apply is derived from sources in Seychelles.*”

So i byen sa, in Seychelles letan i an deor, i pe fer en biznes be selman sa bout si son *PE i outside Seychelles e i pe derive income i pe ganny takse laba, savedir i pa pou ganny takse isi.* Mon krwar personnelman i annan en fason, mon pa pe mazin li *in my head* la.

Selman mon krwar i annan en fason *drafting* ki nou kapab *draft to reflect exactly what we want to say but this one is a bit complicated.*

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon konnen ki Onorab Lemiel ek Onorab Pillay ti'n lev lanmen avan mwan, alor mon ava *defer to them* si zot lo sa pwen. Me mon ti anvi zis fer en klarifikasyon lo sa pwen ki fek ganny koze la.

MR SPEAKER

Wi, mon ti mazine ou ti pe la lo sa pwen. Alor, ou kapab permet li pou ale, oubyen?

HON BERNARD GEORGES

Mersi. *Unless* ki zot osi zot ti anvi fer menm pwen mon pa anvi *steal their thunder.*

MR SPEAKER

Ok, carry on Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair avan ki mon vin lo sa pwen. Mon mazine ki dan tou bann laklas Sesel ozordi bann pti garson ek bann pti fiy, pe mazine en zour anvi vin osi malen ki SS Payet

ler mon grandi. Akoz ziska bomaten zis li avek Minis. Mon mazine i bann *expert* ki kapab konpran sa Lalwa, akoz mwan menm mon, mon pe ganny en pe difikilte.

Parey Onorab Andre, lo sa pwen, si lentansyon se ki en *PE* ki pe fer aktivite an deor Sesel i ganny, i tonm anba sa seksyon sa mo *unless* i *redundant*. Akoz nou pa zis dir “*if derived from activities conducted from outside Seychelles attributable to business carried on through a permanent establishment of a person outside Seychelles.*”

Si nou met sa *unless* nou pe fer en leksepsyon, e sa leksepsyon pa kapab en leksepsyon si i pe *conduct business outside* Seychelles. I bezwen en leksepsyon si i pe *conduct business* dan en landrwa, ki pa *outside* Seychelles, *namely in* Seychelles.

Se sa mon krwar ki nou pe sey *get around*. Mwan mon’n ganny *stuck* lo sa pwen. I annan lezot pwen, me selman nou kapab regard zot taler me sa enn i enn ki –

Si mon konpran byen Minis, SS, *panel*, Mr Chair. Sa paragraf 1(a) sa sou-seksyon son *Clause* paragraf 1(a) ki i pe fer li i pe kategoriz en serten kantite *taxable income* ki pou

ganny takse oubyen ki pa pou ganny takse, ki pou ganny takse.

So dan sa ka; “*An amount derived by a resident person that is accompany to which the Eleventh Schedule applies is derived from sources in Seychelles if derived from activities conducted goods situated or right situated in Seychelles.*” Perfect savedir in sanz place li is napa problemm.

Or if it's derived from activities conducted outside Seychelles, “unless” these activities are attributable to business carried on through permanent establishment to the person outside Seychelles. Zanmen i pou kalifye, i pou kalifye selman si nou tir sa mo *unless*.

Otherwise akfer nou pou anv i takse en dimoun Sesel pou en aktivite ki i pou fer an deor Sesel, amwens ki sa aktivite i ganny fer par en *permanent establishment* an deor Sesel.

Mon pa konpran sa. Si nou ti pe donn *exemptions*, *then it would make sense*, me si nou pe *apply taxation* i annan en doub lantant la ki mon krwar nou bezwen *focus* lo la.

Unless I'm completely wrong Mr Speaker ki pa pou premye fwa ki i arive parey zot tou zot konnen, me mon pa

vwar sa lentansyon ki nou tou nou dakor lo la. Mersi.

MR SPEAKER

Ou lo sa pwèn, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mr Chair mon pe regard sa menm *Clause*, mon krwar sa ki *panel* pe sey dir se ki *wherever* ou annan en *PE* e ou kapab atribye sa aktivite ek sa *PE*, so ou ganny takse laba. So admeton dan sa ka spesifik ki la, en dimoun pe dir par egzamp ou pe fer en biznes i annan en *PE* Sesel li, me i kapab annan en lot *PE* en lot landrwa.

Prezan sa, i pe dir nou *the certain income* e prezan sa dimoun li i kapab prouve poudir meton i annan en lofis Sesel i annan en *quarry* Sesel kot i pe fer en zafer, *and then* i annan en *quarry Sud Afrique* kot i pe fer menm zafer. I menm dimoun sa, me selman i annan 2 *permanent establishment*, i annan enn Sesel, i annan enn *Sud Afrique*.

Sa ki sa Lalwa pe sey dir petet i pe sey dir poudir kot sa *quarry Sud Afrique* si sa dimoun i kapab prouve ki tou sa larzan ki in fer i sorti kot sa *quarry Sud Afrique*, ou pa kapab takse lo laba, la se *Sud Afrique* ki pou takse li laba.

Me si i pa kapab prouve poudir sa *PE Sud Afrique* ki *generate sa income, then* ou kapab takse li Sesel, aköz i annan en *PE* Sesel e i menm dimoun ki pe fer sa aktivite an *Sud Afrique*.

Mon krwar se sa ki zot pe sey dir. I annan pou fer avek kote ou annan sa *permanent establishment*. Sa ki ou pe dir ki fer sans osi se eski zot lentansyon se pou kre en derogasyon an servan ‘*unless*’ ki zot pa'n vreman *panel* eksplike pou kapab fer kler pou nou. Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Onorab Andre ou ankor anvi kontinyen?

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair parey mon'n dir, nou tou nou konpran ki zot oule dir. Me selman ladan mon mazin en si nou pe mete nou pe enkli *the PE being taxed*. So kefwà mon mazin en pou fer li kler la, si nou met en mo mon pa konnen kote nou mete.

Me selman ler mon pe sey gete “*activities conducted outside Seychelles unless attributable to business carried on or business being carried on through a permanent*

establishment of a person and being taxed outside Seychelles.”

Konmsi pou fer konpran akoz i kler ki lentansyon me selman ler in ganny *transferred* lo an ekri i pa kler sa lentansyon. Akoz sa lentansyon se si sa *PE* pe ganny *tax* en legzanp i pe fer *Maurice* e i pe ganny takse *Maurice*, i pa kapab ganny takse Sesel akoz klerman parey nou'n eksplike i pou vin *double taxation*.

Me selman letan nou pe gete la, pa sa ki i pe dir, so si nou met sa derogasyon i bezwen sa derogasyon pour kwa, sansan parey Onorab Georges in dir *it cannot be outside, the only explanation it needs to be in Seychelles*.

So mon krwar i annan en pti modifikasyon ki nou bezwen fer la, pou kapab annan en *clearer understanding of this section*. Thank you.

MR SPEAKER

Onorab Georges. Oule al lo la avan nou pas laparol ek *panel*?

HON BERNARD GEORGES

Wi, Mr Chair. Mon ti a kontan eskiz, mon lekor opre *panel* e opre Lasanble. Annefe *panel* i annan rezon e fodre nou regard son *chapeau* e *it's income derived by a resident person* e se sa *I think* bann mo kle.

A resident person pou ganny takse lo *income derived from a source in Seychelles* byen sa se (a) me i pou osi ganny takse lo en *source* an deor Sesel, *unless* ki i kapab prouve ki tou sa aktivite in ganny fer par en *permanent establishment* laba. E non pa konekte avek li. Mon krwar se sa, sa derogasyon ki zot pe anmennen.

Mon krwar sa in prouv sa ki nou pe dir depi bomaten. I pa en Lalwa fasil i en Lalwa ase kompleks pou nou swiv. Me o firamezir mon krwar ki nou rod leksplikasyon nou'n trouve.

MR SPEAKER

Ok. Nou a permet *panel* pou adres sa. Wi.

SENIOR INTERPRETATION

AND ADVICE DARREL

UNRANIE

Mr Speaker si mon kapab azoute parey nou pe get depi bomaten *permanent establishment if I am a resident person of Seychelles for tax purposes I cannot have a permanent establishment in Seychelles, because I am already a resident person in Seychelles*.

So it's because you're already like a resident person of Seychelles si ou domicile in Seychelles, si as en

lakonpanyen or en *entity* ou'n ganny *formed incorporated in Seychelles*. Prezan dan 5(1)(a)(b) i pa pou kapab dir sa “*a resident person having a permanent establishment in Seychelles.*” Mersi.

MR SPEAKER

Wi Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Si ou permet mwan Mr Chair. En legzanp, si mon en lakonpanni isi Sesel, donk mon en *resident person* anba *Eleventh Schedule*, e mon travay mon biznes avoka isi mon pey *tax* lo la.

Si mon al fer en travay *Maurice* i en *activity conducted outside Seychelles*, mon pou *still* bezwen pey *tax* isi lo sa aktivite ki mon fer laba *unless* ki mon kapab prouve ki mon'n fer sa atraver en *permanent establishment* laba e non, pa as Georges & Co isi Sesel.

Mon krwar *if that's the case* e mon war *panel* i dakor, *then it's fine*.

MR SPEAKER

Ok, Mr Uranie wi.

**SENIOR INTERPRETATION
AND ADVICE DARREL
UNRANIE**

Sa i parsyelman korek me selman si nou get 5(1)(a) i dir ou *a resident person that is a company*. So *only if you are formed as a company* ou loperasyon i pa as en lakonpanyen. Si ou en *sole trader en partnership this would not apply to you*.

MR SPEAKER

Mersi nou'n ariv en konklizyon lo sa pwen. Onorab Pillay ou ti annan keksoz? Nou a pas Onorab Lemiel alors.

HON SYLVANNE LEMIEL

Mersi Mr Chair. Bonzour tou dimoun. Mwan mon ti annan zis en leklersisman petet ki pe fatig mwan en pti pe konsernan sa Lalwa. Mon ti a kontan ganny en leklersisman kot i konsern par egzanp dan bann lotel etranze ki nou annan isi savedir zot *permanent establishment* i isi zot?

Ki arive, kote *tax* i atrape la kot i konsern sa bann peyman ki zot fer transfer *online*, bann peyman ki mon pa konnen kote ki zot, zot pou vwar sa, ki bor ki takse sa bann *tourism establishment*?

Akoz i annan ki pe pey *from* deor. Isi petet mon pa konnen si i ganny rikorde ouswa si *tax* isi i atrape, sa bann peyman ki ganny fer par

sa bann etranze ki deza pey deor apre zis zot vin isi zot vin zwir zot vakans. So mon ti a kontan petet ganny en leklersisman lo sa kote Mr Speaker. *Thank you.*

MR SPEAKER

Mersi. *Panel*, wi Minis.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab pou ou kestyon. Dan Lalwa i kler. So si sa aktivite ekonomik pe ariv Sesel, e dan sa ka sa touris pe vin Sesel so, *i liable, the establishment is liable for tax in Seychelles. Irrespective of where the payment takes place the tax is liable in Seychelles.*

So it does not matter where the payment in ganny fer, but the tax i Sesel. So ou income ek ou revenue ki anba business tax so sa aktivite ki'n arive Sesel.

MR SPEAKER

Wi, Onorab.

HON SYLVANNE LEMIEL

Be Minis mon konpran ou byen mwan. Selman ki mannyer ou *capture* sa peyman? Sa ki mon anvi konnen, ki mannyer konmsi pou ou kapab konnen ou pe, i pe deklar sa ki in anmase?

MR SPEAKER

Mersi. *Panel.*

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. Sa i *the onus* lo *tax* se sa biznes pou li deklar son *tax, right? But* anba SRC i bezwen annan en sistenm odit ki kapab desifre si i annan okenn reveni ki pa pe ganny deklare. So sa ki bor ou sistenm odit i kapab bezwen *capture* sa. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chair. Mr Chair *therein lies the issue*, sa bann konpanyen zot *threshold* ki zot pe deklare i pou *below €40million*, so pou ou ganny sa bann *mutual reporting*, sa be ok les sa.

SRC i sipoze ganny sa lenformasyon *from*, i pou bezwen rod sa lenformasyon *from overseas*. Eski par egzantp bann dimoun ki la i satisfé ki ozordi tou bann *major hotel chains* pe *actually* deklar reveni ki zot pe fer pou baz lo kestyon Onorab Lemiel, i zot *actually* pe deklar sa reveni ki zot pe fer, *or there is* en *syphoning* oubyen en *transfer pricing* ki pe arive kot reveni pa pe antre?

Prezan sa Lalwa i sipoze fer li fasil pou Linyon Eropéen

ek tou sa bann pei *capture* zot bann konpanyen ki pou vin etabli en sa isi osi. Me ki manner nou, nou pou *capture* zot lakonpanyen ki'n vin isi si napa en mezir pou nou kapab *tolerate* lenformasyon ki zot pou donn nou vizavi dan bann lakonpanyen?

E si ou koz ek tou sa *MNA* ki la anndan napa enn ki pa pou dir poudir zot pa krwar poudir bann lotel pa pe deklar, sirtou ban gran lasenn lotel pa pe deklar sa ki zot pe fer. Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. *The issue of taxation for hotels* i pa pou ganny adrese dan sa enn Lalwa, *ok?* Annefe i annan Lalwa dan *business tax* ki nou pe komans konsiltasyon annefe tanto ki i anmenn bann mezir ki *close* sa bann *loopholes*.

The issue of ki kantite *business tax* en lotel i peye is *not really an issue of under declaring the income. It's an issue of* i annan *loopholes* dan *Business Tax Act* lo *the issue of transfer pricing*, e sa i en dan lamannman ki nou pe anmennen anba *Business Tax*

Act separeman ek sa i adres sa *issue*.

The second aspect to it i, i annan ozordi anba *Business Tax Act* lo *the issue of transfer pricing* e sa i en, dan lamannman ki nou pe anmennen anba *Business Tax Act* separeman ek sa ladres sa *issue*.

The second aspect to it i annan ozordi anba *Business Tax Act* bann *very generous depreciation Schedule* ki *allow* en biznes pou depresye son *asset at an accelerated rate* ki prezan i fer ki deklar en *loss*. E sa i *avoid*, i en mezir pou ou kapab *avoid* *pay tax*.

So i sa bann *issues* ki nou pe anmennen dan *business tax*. mon mazine i vin Lasanble lannen prosen, i *to close these loopholes* ki pou adres sa *issue* ki zot pe anmennen. *This Law is not addressed for* sa bann *issues*.

Konsernan bann lenformasyon anba *the common reporting standards* sa i ava *allow* nou pou ganny lenformasyon lo bann *bank accounts*, ki kekfwa i adres ou *issue* si kekfwa i annan bann *payments* ki pe *happen outside* ki *the bank account* i *allow SRC* *to capture this*. Mersi.

MR SPEAKER

Wi, Onorab. Mersi Minis.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chair. Mr Chair pou sa Lalwa kapab fonksyonnen foudre osi mon pe prezimen *beneficial ownership* osi pe marse.

Akoz nou bezwen kapab osi annan en *linkage* ant lafason ki *beneficial ownership* pe marse. Akoz ou bezwen kapab osi annan en *linkage* ant lafason ki *beneficial ownership* pe fonksyonnen pour ki sa rezis ki sipoze ganny *maintain* i osi kler. Prezan *whoever* ki *register* osi i antre.

So to that extent rezon akoz nou pe *harp* lo sa Lalwa, se ki sa Lalwa i enpoz en legzizans lo nou. *From* Linyon Eropéen. Me problem se ki Linyon Eropéen li ler nou, nou annan en konsern i pa pare pou li *budge* pou li ed nou ek konsern ki nou, nou annan.

Because if all this time lamazorite sa bann gran, gran *hotel chains* en bon pe i sorti Lerop, *to what extent* ki zot, zot pare pou *extend* nou sa *curtesy*, pou ed nou avek zisteman *trace* oubyen *track* sa bann peyman ki ganny fer atraver sa bann *hotel chains*? Sa i en pwen.

En dezyenm pwen ki mon oule met devan ou Minis, i konsern *SITZ*, e la mon oule

demann ou si napa en konfli ant sa Lalwa avek *SITZ*? Akoz si nou regarde anba seksyon 14 *International Trade Zones Act* nou pe koz *permanent establishments*.

Be sa Lalwa i fer ki *Business Tax Act* pa aplikab, pou en konpanyen ki trouve dan *SITZ*. Be si i pa aplikab, e ou annan en konpanyen ki annan en *permanent establishment* dan *SITZ*, ki manner i pou marse vi ki ou'n dir poudir sa i sipoze rezim ki zot pe mars ladan?

Pou mwan mon pe vwar en konfizyon ki egziste sey klarifye pou mwan. Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. SS wi.

SS PATRICK PAYET

Thank you, Mr Chair. *Thank you* Onorab. Pou Linyon Eropéen ouswa *OECD*, li i dir ou ki ou kapab donn en *tax* preferansyel pou en serten sektor.

Par egzanp si demen Sesel ou deside don en *tax* preferansyel pou sektor *farming*, ouswa lendistri lapes. Ou bezwen aplik li si demen sa sektor preferansyel ki ou pe donner domestik li. Si demen ou annan en *IBC* ki anrezistre

ouswa *international company* ki anrezistre, ouswa *international company* ki'n anrezistre ou bezwen *still* donn li menm preferansyel ki egziste.

So ou pa kapab donn enn i peye lot pa peye. Me letan ou regard pou *SITZ* parey an 2018 letan ou ti regarde, pou Linyon Eropéen i ti vwar li ki ou pe donn en *tax* preferansyel pou anpes sa bann lakonpanyen ki baze dan *SITZ*. Akoz zot i ti kapab annan diferan sekter ki baze dan *SITZ*.

E letan ou regarde i annan en aksyon ki *OECD*, *OECD* i pe dir ou ki i annan 4 *minimum* standar ki dapre *OECD* ou bezwen *meet*. E ladan i annan 1 ki aksyon limero 5 ki *tax* preferansyel, aksyon limero 6 bann *treaty abuse*, ki dimoun i kapab pe zis servi bann lagreman an term bann pei zot pe abiz lo la.

Country by country reporting ki'n koz lo la *CRS* taler. Apre bann *mutual agreement* prosedir ki egziste.

E dan nou *action 5* sanmenm sa ki nou ti vin avek lamannman ki ti dir vre, i annan en *tax* preferansyel ki egziste anba *SITZ*, be sa i bezwen ganny aboli komansman Zanvyé 2022.

So wi nou prenon kont ki nou'n donn sa *tax* preferansyel

dan *SITZ*, me otomatikman le premye Zanvyé mon krwar an Zanvyé 2022, ki *SITZ* i bezwen komans pey *tax* parey nou Lalwa *tax* ozordi. Si demann Gouvernman i deside kekfwa fer zot kekfwa dan plas pey 30poursan, 25poursan, sa i dapre sa Lalwa ki egziste dan sa pei.

Wi nou rekonnet preferansyel ki nou'n donner, me selman otomatikman i pou komans pey son *tax* 2022 dapre Lalwa *tax* ki egziste. Mersi.

MR SPEAKER

Wi Onorab. Mersi SS.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman nou ti fer en lamannman avek Lalwa *SITZ* kot anba seksyon 14(2) nou ti entrodwir provizyon pou Minis fer regilasyon pou sanz, pou zisteman sanz sa *Schedule*.

Sof dan 2 kondisyon 5 and 9. Pou 5 li i konsern - si mon annan li byen la, *Seychelles Pensions the whole Act*. E 9 i konsern *Employment Act* se sa 2 Lalwa.

Mon pa konnen ki rezervasyon nou pe annan vizavi *business tax* akoz si nou kit sa *loophole* ouver. E lefe ki nou sanz kondisyon ki annan *IBCs* i kapab *operate* anba la oi

akoz la zot kapab fer biznes isi prezan.

Eski sa pou annan en lenpak avek nou *going forward* ek sa Lalwa, oubyen nou pou pe war nou pe retourn deryer parey Onorab Loze ti pe koz lo la ki nou bezwen fer en lot *piecemeal adjustment*? Akoz nou annan en lot *framework* legal ki pa *mesh* avek sa.

So mon ti a kontan nou klarifye sa en pei pe, apre dernyen pwen ki mon ti annan Mr Chairman dernyen pwen i konsern *IOT*.

Now *IOT* nou konnen poudir son *parent company* i *Thai Union* ki baze Thailand mon krwar for *intern of purposes*. E *IOT* osi i dan *ITZ* ki mannyer i marse sa zafer *tax* prezan la ek *IOT*? Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Wi Mr Uranie.

SENIOR INTERPRETATION AND ADVICE DARREL UNRANIE

Mr Speaker. Si kekfwa mon kapab azoute par egzanp pour ganny en *license* sa *SITZ*, ou bezwen form en *local company* either en *company on the 1972 Company's Act* ouswa en *IBC*.

Prezan *the moment* ou'n form sa *company* in Seychelles

pou ou ganny sa *ITZ license whether or not* ou annan en petet *company abroad subsidiary* in Seychelles. Prezan *having the subsidiary* in Seychelles ou pou napa en *PE* prezan la ou. Ou annan en *resident person* in Seychelles as a *company*.

Meaning ki ou *liable to be tax as a local company resident person*. The only issue ki kapab arise for *ITZ* is that the *ITZ Act* i *presume* poudir en biznes ki pe operate dan *SITZ sector* is operating outside Seychelles.

Prezan ou annan en Lalwa *tax* ki teritoryal, ki mannyer *whether* nou pou diskite *the legal parameters* around that is si ou annan en Lalwa *tax* ki teritoryal.

Ou annan en lakonpanyen ki pe operate dan en rezim ki *presume outside of* Seychelles, ki mannyer ou pou takse sa *ITZ*. So maybe in the future this can be looked at when the *ITZ* can be looked at under the *Business Tax Act*. Mersi.

MR SPEAKER

Wi, mersi. Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman ou vwar, vwala kot mwan mon annan en problem

ek sa Lalwa mwan. Ki mon ti mansyonnen pli boner.

Ou pa kapab dir mon poudir sa Lalwa i pe entrodwir en rezim *tax* teritoryal. Kan dan mon teritwar mon annan en konpanyen ki annan en “*permanent establishment*”, me ki son *tax* i pa pe pey dan mon teritwar. Par lefe ki dan en *ITZ* i pe ganny pran konmkwa poudir i pe fer biznes otreman.

So vwala kot ou problemn i vini. So ki, mon konsern se ki *all fine and good* nou satisfere kriter Linyon Eropéen. Be *what about* nou, nou kriter pou nou, nou? *And what about* nou, nou bezwen pou nou?

Eski nou pou al kot *Thailand*, pou nou demann *Thailand* pou donn nou, nou *tax* ki *IOT* i sipoze pey nou? Or eski zot pe vin avek lamannman adisyonnèl pou rektifye sa *anomaly*?

E zis pou azoute *anomaly* ki egziste ankor. Akoz si ou regard *Immovable Property Transfer Restriction Act, section 4* pa aplikab. Ou konpran? So en konpanyen ki vin dan *ITZ* i kapab *own* propriyete, si i en *foreigner*. Koriz mwan si mon mal Onorab Georges.

Akoz sa bout Lalwa pa pou aplikab. Mon krwar, eski zot in konsider bann *mismatch* ki pou arive ant sa 2 Lalwa ler nou fini

pas sa enn, oubyen zot pe vin ek lamannman dan sa lot Lalwa? Sey klarifye Mr Chairman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. *Panel*. Wi SS.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair mersi. Kekfwa zis lo sa konteks ki premyerman nou bezwen konpran ki ti egziste en *tax* preferansyel pou *IOT*. Definitivman i ankor egziste. Selman parey Onorab in mansyonnen, ki 2018 ti annan en lamannman ki ti fer pou *allow Minister of Finance* fer regilasyon dan sa bann sou-seksyon.

E en ladan ki nou ti fer, se pou *allow* ki *business tax*, tou bann *SITZ Companies* pou komans peye le 01 Zanvyè 2022. So ti annan en regilasyon ki ti sorti, akoz nou ti bezwen pou *OECD*. *OECD* enn sa bann standar parey Minis letan i ti mansyonnen ki ti *action 5*. Ki i ti pe dir ou, ou pa pou kapab annan en *tax* preferansyel dan tou ou bann rezim *tax* ki egziste.

E ti annan apepre 9 Lalwa 2018 ki nou ti fer amande. Ki ti *come into force* le 01 Zanvyè 2022. Me selman definitivman sa konteks ki dan *guidelines* nou bezwen kler letan nou pe

travay. Pou fer sir ki definisyon *IDC*, menm si i pe *operate* Sesel. Me selman lentansyon i sipoze an deor Sesel. Me i bezwen kler ki i bezwen aplikab pou li pey *business tax* Sesel.

So dan *guidelines* letan nou pou fer sorti. Akoz sa konteni ki nou ti donn li sa *tax* preferansyel. Me akoz li, i pe *operate* Sesel, me i pe endirekteman *operate* li an deor Sesel. Me dan *guidelines* i bezwen kler, baze lo Lalwa ozordi ki nou pe mete. Mersi.

MR SPEAKER

Wi Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

So, which leaves me to my last question on this issue. Given ki lekonomi i dan en difikilte enorm. Nou pe pas en Lalwa ki sipoze met en *law regarding tax* teritoryal. Me nou annan en pti *subset* dan sa *tax* teritoryal ki li prezan nou'n kree en, i annan en leksepsyon otour li.

E i normal, akoz dan en leta normal, nou bezwen sa bann konpanyen fonksyonnen akoz zot ede. Me la nou dan en leta abnormal. Eski Gouvernman prezan, atraver Minis, nou pe konsidere revwar annan en *tax* preferansyel? Oubyen sa *deadline 2022* nou pou garde?

Mon konnen, *well* nou riske bezwen garde akoz nou'n fer en *commitment*. Me vizavi par egzanp en konpanyen parey, mon pa pe servi *IOT* zis koman. I en konpanyen ki pou *meet* sa kriter ladan. Akoz i annan plis ki 250 travayer. E son *turnover* i en serten kantite. E i pe *derive* son aktivite Sesel, akoz ton pe *process* Sesel.

Me selman i dan *fall in other purposes* parey in eksplike Mr Uranie. I *Thailand* la kot i ete la. So vwala kot mon pe sey pous Gouvernman pou sey regard sa *timeframe* ki nou annan vizavi sa. Mon krwar Minis i konpran ki mon pe dir li. I a ed li petet avek koleksyon reveni *regarding* lekonomi. E re balans serten sityasyon.

Mon konnen i pa pou fer plezir bann akter dan *SITZ*. Me i pa about fer plezir bann akter dan *SITZ*, i *about* sov lekonomi pei dan sa letan ki nou pe pas dan difikilte. Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. *Panel*.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. Mon krwar lo sa size, sa regilasyon, nou pa kapab bouze lo sa komitman 2022. Me selman lo *issue* zeneral, bann

rezim preferansyel, dan *Business Tax (Amendment)* ki nou pe al komans konsiltasyon lo la. Nou pe get li *from* diferan sekter.

E diferan sekter, nou pe dis, sa konsiltasyon pou gete ki son *exact* rezim lo kote *preferential treatment*. So mon mazine sa diskisyon a *shed* en pe *light* lo ki manner Gouvernman pou apros sa *issue*. Mersi.

MR SPEAKER

Wi SS.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair, mon konnen ti annan en, sorti kot *Bills Committee regarding* definisyon *part 6*. Akoz sa *interpretation section* nou'n met li dan *Schedule*. Konpare avek *normally* ki *interpretation* i sipoze komansman en Lalwa.

Letan ou regarde sa *interpretation* i pe relevan avek, *to the company*. E letan ou regard dan *Eleventh Schedule*, i pe dir ou *this Schedule applies to a company*. Sanmenm sa ki nou'n tir li dan komansman definisyon. Ki pe koz en pe zis spesifik pou *other company*.

E sa letan nou ti pe diskite avek *EU*, si par egzanp sa *threshold* ki nou ti pe mete. Sa *threshold* ki nou'n mete dan

seksyon 1, sa *threshold balance sheet turnover average number of employees*. Letan ou regard li, premye komansman letan nou ti'n diskite, nou ti'n anvi met li *to the main Act*.

Me zis akoz pou *allow* Minister kekfwa sanz li en pe fasilman. Nou'n met li dan *Schedule*. Sanmenm sa prezan nou met son bann definisyon dan *Schedule* li menm. Ki nou kapab amann li letan i neserer. Letan nou amann sa *threshold*, letan nou finaliz diskisyon avek *EU*.

So sa i en pe rezon akoz nou'n met sa definisyon dan *Schedule*, *instead* dan lenterpretasyon. Mersi

MR SPEAKER

Ou pe al direk lo sa pwen Onorab Andre? Wi. Mersi SS.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair, kekfwa SS in mal konpran mwan. Mon pa ti'n dir met li dan *main Act*. Mon ti'n dir dan *Schedule as number 1, of the Schedule*. Konmsi pou sa.

I zis konmsi pou fer sa *consistency* ladan. Apre lezot ti *a subsequently moved*. *Not in the main Act*. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Mersi. *Panel*.

**ITEC LEGISLATIVE COUNSEL
DIWAKAR SINGH**

Yes Speaker. If you look at different sections in the existing, there are in many sections definition has been put at the end. So then we have followed the same pattern in the Schedule. If you look at section 30, it has two sections.

Section 2, is the definition. And if you look at section 32, it has also subsection (7) is definition. Then it follows the same pattern, but it has been put rightly at the end. And there is no need to put at the beginning of the Schedule. Thank you.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Georges ou ti pe al lo menm, lo en lot keksoz? Mon a pas Onorab Waven William avan.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Chairman. Bonzour Minis avek ou lekip. Avek tou dimoun ki a lekout. Mr Chairman mon ti a kontan demann Minis, swa SS Payet. Letan mon'n ekout largiman ki *LOTO* in avanse, an menm tan bann lezot largiman ki'n monte.

Pou esey konpran en pti pe sa Lalwa ki nou pe pase. An *term Policy space* an menm tan

leverage. Mon'n tann Minis koz ki pou annan plis konsiltasyon. Ki vremen kontrol Sesel koman en Pti Leta Zil nou annan? Ouswa ki *leverage* nou annan vizavi sa bann konsiltasyon?

Pou fer sir ki dan en sityasyon abnormal avek enn normal, ki Sesel koman en pei ki en Pti Leta Zil, i pa perdi. Petet mon ava al pli lwen osi. Letan mon e sivre bann deba ouswa bann *forum* enternasyonal, ou vwar poudir bann gran pei devlope pe toultan pe met presyon. E pe egzers en pti pe zot lafors pou kapab sov zot perdi larzan.

E prezan an menm tan ou vwar ki bann pti pei li menm li, eski zot, zot vwar poudir dan sa groupman Pti Leta Zil, Sesel i pou, parey nou pe koz *preferential treatment*, ki mannyer zot vwar li? Akoz i enportan ki pep deor la i konpran en pti pe sa.

Akoz parfwa i vre, e sa Lalwa i vremen teknik. E pou dimoun kapab konpran en pti pe. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Wi Minis.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. De pli an pli, i vin pli difisil pou lo sa size. Akoz ler sa bann

presyon i ganny mete, pou fer sir ki ou rezim *tax* i an konformite avek bann standar ki ganny mete *at EU or OECD level*.

Si ou pa montre sa konformite ek sa bann standar, zot annan bann zouti ki zot kapab servi pou *twist your arm*. E par egzanp mon'n mansyonn enn avan. Se ki zot met ou lo en *Black List*. Ler ou en *Black List* i annan konsekans lo lenvestisman ki vin dan Sesel. I annan konsekans lo bann relasyon banker ki nou bann labank i etabli.

So ler i vin lo sirtou bann *issue* ki annan pou fer avek bann rezim *tax* enternasyonal. I vin deplizanpli, pli difisil pou ou annan sa fleksibilite. E se nou ki nou fer, se ki nou bezwen en pe pli *proactive* ki manner nou *lobby* pou nou lenter. E zwenn ansanm anba bann diferan *umbrella* ki annan bann menm konsern ki nou. E nou anmenn sa devan. Me selman i difisil. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon konsyan ki letan pe taye. Mon ti anvi fer enn de pti mizopwen

pou nou fini sa *Bill* dan en fason ki nou kapab pas li.

I annan enn de pwen ki ti ganny souleve dan diskisyon, ki mon pa krwar ki nou'n ganny okenn repons lo la. Mon ava komans avek bann, si ou permet mwan Mr Speaker. Mr Chair ki pli fasil. E mon pe fer li *in reverse order*.

Mon lo paz XIV, kot i met €20milyon, €40milyon. Mon krwar ki si mon memwar i bon, *legal draftsperson* in, oubyen plito *panel* in dakor ki nou kapab met “*in excess of the equivalent in Seychelles Rupees of €20million and €40million*”. *I ok?* Mersi.

Dezyenmman, lo paragraf 3 (a) dan *Eleventh Schedule*, lo menm paz. Kot i met “*has complied with filing requirements under the Companies Act and the IBC*”, propozisyon ti'n ganny fer ki'n met “*or*”. Akoz en konpanni pa pou kapab fayle anba tou lede. Mersi.

Panel pa ti'n reponn *Bills Committee*, mon pe pas lo paz X. Lo propozisyon *Bills Committee* dan *Clause (2)*. Anfen *whatever (2) (c) (2)* lo sa paz “*to have been met*” ki nou siporte. Mersi. Dakor.

Paz presedan, paz IX. Anba *proposed Clause 2B (capital)*. *2B (a)* “*one of those*

places constitutes". I devret annan en 's' avek *constitute* la. mon krwar i en *typo*.

E nou retourn Mr Speaker lo 2 pwen. E mon ti a kontan *panel* i adres sa 2 briyevman. Enn se lo paz VII. Pwen ki mon ti'n souleve bomaten apropo 'agent'. Akoz ki en *agent* pa kapab azir pou plizyer "permanent establishment". E still render zot koman "permanent establishment".

Akoz ki nou anvi limit en *agent to 1 or 2*? Mon krwar the wording se "an agent acting on behalf of a person habitually exercises." eksetera. "Acting on behalf of", sa mon ti a kontan en, *exclusively* - "who acts exclusively or almost exclusively on behalf of another person".

Akoz ki nou oule limit li "to exclusively or almost exclusively", e non pa les en dimoun ganny kategorize koman en *permanent, whatever the word is. Establishment?* Menm si i servi en *agent* ki i en *independent agent*. Sa premye pwen.

E dezyenm pwen lo paz presedan, paz V. Sa pwen ki nou ti'n leve lo en *territorial based office or branch, or factory or warehouse, as oppose to enn ki mobile, parey en bato*. Sa de pti pwen. Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Wi Mr Uranie.

SENIOR INTERPRETATION AND ADVICE DARREL

UNRANIE

Mr Speaker, par egzanp sa ki Onorab Georges pe demande *in terms of the agent*. Pou lemoman anba nou *Business Tax Act*, nou osi annan en *predefinition* ki egziste. E sa enn nouvo ki la ki pe ganny prezante ozordi. I *feature* osi dan tou nou bann *Double Taxation Avoidance Agreement* ki an plas.

Prezan nou war son laplikasyon letan nou ganny bann senaryo ki leve anba *DTA*. Ler nou pou enterprete parey nou dir *the agent acts exclusively for the non-resident person* ki fer sa *PE*. *It is like the non-resident person has in Seychelles an employee or a personnel ki engage by the non-resident person solely for the non-resident person*.

Me selman nou annan osi leka kot bann senaryo kot *this time* nou annan nou en *resident person* ki pa en *employee of the non-resident person*. Prezan li sa *resident person* i kapab pe provide bann lezot servis *of his own*, ki i generate en income. Prezan "almost exclusively"

would be where par egzantp he is retained by the non-resident person to provide a service, and sometimes the service ki i pe provide goes beyond what he or she is mandated to do.

Par egzantp, si mon kapab donn en, put it into context. Si par egzantp mon annan en lazans bato. Ki mwan mon reprezant bann overseas vessel isi Sesel. Prezan i annan en yot ki'n vin kot mwan. Sa yot ler i ti antre dan pei, i ti for private use.

Me selman, ler the owner was in Seychelles for the duration of his stay, in deside poudir the yacht can be used for commercial purposes. Prezan the agent of the yacht in Seychelles, si fer konmsi the yacht now will be used for commercial purposes, for other non-resident person. Like to tourist coming into Seychelles.

Prezan the agent of the yacht li, i fer bann prosedir parey al kot Licensing, al kot SMSA. Pou fer sir tou bann keksoz legal i an plas pou sa yacht kapab operate.

Me si the agent now i provide en servis to the non-resident yacht owner, kot li i bezwen al anmas sa bann touris lo Erport. Anmenn zot kot sa Marina kot zot pou pran sa yacht. And sometimes the agent in Seychelles, he is acting

on specific instructions or commands from the non-resident person. Then he is acting almost exclusively for the non-resident person as an agent. And i pou ganny capture.

Me selman lo nou kote kot SRC, most of the time we do not have a definite answer to the law, the way it is written. We have to look at it on a case by case basis. And most of the time we have to request for more information as in the contracts, the agreements, and the correspondence being made between the parties.

Pou nou kapab access what type of relationship ki sa agent i annan with the non-resident person. And whether or not this constitute a contract. And sometimes pou nou kapab capture en non-resident person, pou nou kapab enpoz en tax liability lo li, the PE provision is our only solution. And we have to look at it in depth, because we look at the income being generated from Seychelles.

And you want to impose a tax liability lo la, because you see the income is being derive form activities conducted in Seychelles. E the PE provision it is there, pou fer sir ki the State where the income is being sourced, tax can be imposed on that non-resident person.

Me selman *tax planning and tax avoidance, tax planning is something which is legal. It is something which is looked at in depth on the tax payers side. So that as little as possible, a tax liability can arise in a jurisdiction.*

So he or she will try to orchestrate son aktivite in a way ki a “permanent establishment” might not be achieved. Which would result to a tax liability.

So we have to look at it in-depth. We have a general understanding of what the law ki pe dir nou in most scenarios. But we have to look at it on a case by case basis. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Georges mon a retourn kot ou.

HON BERNARD GEORGES

Mr Speaker mon pou remersye bondye toulezour ki mon pa'n vin en *tax officer*. Akoz *it takes somebody special to be able to sort out all this*. Mon aksepte repons ki sa definisyon i enn ki atraver tou nou bann *Double Taxation Agreement* eksetera. Alor nou pa devret pe *rock the boat*. Sa, *i am happy to go along with it*, pou sa rezon.

Although, si en dimoun ti vin devan mwan pou rod en

konsey lo ki mannyer i kapab escape from being a permanent resident. Mon ti a dir li, ‘appoint me as your agent’. Akoz mon fer sa travay pou bokou lezot dimoun. *And he would escape liability*. Apre mon krwar se la kot zot devret pe *drill down in the future*. E sa zot, zot kapab fer li pli byen ki mwan.

Dezyenm pwen lo en bato. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab.

SENIOR INTERPRETATION AND ADVICE DARREL UNRANIE

Mr Speaker, *in terms of the vessel*. En pe parey mon'n eksplike lo komansman, *in terms of the yacht. The yacht, i can give an example lo la, because it is a scenario that i have worked on.*

Par egzanp *again, the yacht owner come to Seychelles on his yacht*. E i deside poudir *while he will go back to his country kot li i reste, i anvi kit son yacht Sesel. Prezan the yacht through an agent is being operated. We will capture or try to capture the income of the yacht. Because the yacht is owned by a non-resident person now. Ki pe operate Sesel.*

Prezan *the yacht*, vi ki it is a non-resident person. E have to go to PE. Prezan with the PE, baze lo it is a fixed place of business whereby there is a place of management, branch, office, factory. A yacht would not have that in Seychelles. Because i pe more lo en Marina.

We will look at the concluding of contracts by an agent in Seychelles. For us to say parey anba 2A (1)(d). Si mon pa tronpe, yes, it is. "An agent acting on behalf of the person habitually exercises therein the authority to do business on behalf of the person".

Par egzanp *the agent in Seychelles*, i pa pou zis ganny touris ki pe vini an deor Sesel direkteman lo sa bato. I kapab ganny bann touris ki sorti dan en lotel ki al lo Marina, pe rod en bato pou li al fer ekskirsyon lo la. Prezan sa *agent in Seychelles* li, i pa pou antre dan Kontra pou sa ekskirsyon avek sa touris lo son non li. I pou antre lo non sa bato.

So he is concluding a contract in the name of the "permanent establishment", the yacht owner. And furthermore, the contracts are concluded in the name of the person who is the non-resident yacht owner. Or par egzanp, when the agent

goes to the regulators to get the licenses, the permits, for the non-resident, the yacht owned by the non-resident person pou operate Sesel, he is concluding the contracts or playing the principal road leading to the conclusion on contacts. That are routinely concluded with that material modification on behalf of the non-resident person ki annan en PE Sesel.

This is the context of yacht, I can give an example. For the others bigger yachts or bigger ships konmsi, we will have to look at it in more details, on a case by case basis. Thank you.

MR SPEAKER

Mersi. Napa lezot amannman ki, so tou bann propozisyon in ganny aksepte par *panel* oubyen par lot kote. Alor napa aktyelman *amendment* pou nou propoze. Tre byen. E dan sa ka, nou a retourn dan Staz Lasanble. Mersi. E mon a pas laparol avek LGB pou Mosyon lo *Third Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker anba Order 76 (1) mon move ki the Business Tax (Amendment) Bill, i ganny lir en Trwazyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Segonde. Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi zot tou. Mosyon Onorab Georges i ganny segonde. Mr Speaker mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Nou a pran en vot lo Mosyon pou *Third Reading*. Bann ki an faver lev lanmen silvouple. Mersi. Okenn kont? Madanm Clerk.

Lo Mosyon pou *Third Reading*. 21 Manm in vot pour, 0 kont, e 0 *abstain*. Alor Mosyon in ganny aprouve.

E avek sa mon a demann Madanm Clerk pou prosede avek *Third Reading*.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Business (Amendment) Act, 2020 and shall come into operation on such date as the Minister may, by notice published in the Gazette, appoint.*

Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Clerk. E avek sa nou'n terminen lo sa *Bill*, e in vin Lalwa.

Me i reste mwan pou remersye Minis e son

delegasyon, pou avek nou ozordi. E pou zot travay avek nou.

Nou annan ankor en pe biznes pou fini. E mon konnen poudir i annan Komite ki bezwen zwenn dan *lunch break*. Enkli mon a *remind* bann Manm *Chairpersons Committee*. Alor dan sa ka, mon krwar nou a donn sifizaman letan, e nou a retournen 2er edmi.

Wi *LGB*?

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, nou pou annan nou osi *the Supplementary Appropriation Bill, 2020*, ki nou pou pran *First and Second Reading*. E ki Minis donk pou bezwen retournen.

MR SPEAKER

Amwen ki, eski ou estimen ki nou kapab *settle* sa vitman? Dan sa ka....

HON BERNARD GEORGES

Mon krwar ki nou kapab fini li la en fwa. Se sa ki mon ti a dir.

MR SPEAKER

Ok. Be dan sa ka wi. Pou evit Minis bezwen retournen, nou a pas lo la. E pou sa, nou a pas lo *First Reading*.

Minis i dakor pou retournen apre midi pou sa. Alors nou a fer zis *First Reading*

la, e nou a pran li lo *Second Reading* apre midi. Madanm Clerk.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Supplementary Appropriation Act, 2020.*

Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Avek sa nou ava *adjourn*. E nou a rebran 2er edmi.

(BREAK)

MR SPEAKER

Bonn apre midi tou Manm Onorab e bonn apre midi piblik a lekout. Nou travay apre midi se en *Public Bill* ki nou'n fer *First Reading* lo la bomaten, alor nou ava kontinyen avek konsiderasyon.

LGB, eski ou pou propoz Mosyon pou *waive notice*?

HON BERNARD GEORGES

Wi, Mr Speaker, mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis avek ou delegasyon. Bonn apre midi tou bann Manm Onorab e tou bann dimoun ki pe ekout nou.

Mr Speaker anba *Order 97(1)* mon *move* pou ki nou

sispann *Order 69(1)* pou permet ki *The Supplementary Appropriation Bill 2020* i ganny lir en Dezyenm Fwa malgre ki sa peryod 7 zour ki ganny preskri pa ankor pase. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi onorab Georges. Eski Mosyon i ganny segonde? Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Speaker tou Manm Minis Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mersi nou pou pran en vot. Nou ava pran en vot lo sa Mosyon bann ki an faver silvouple?

Mersi, lo Mosyon pou sispann *7 days notice*. 18 Manm in vot pour, 0 Manm kont e 0 *abstain*.

Alor avan mon pas laparol avek Minis pour prezant *Bill*. Mon ava entrodwir delegasyon ki avek li. Mr Damien Thesee, Sekreter Prensipal pou Finans e Mrs Astride Tamatave *Deputy Comptroller General*.

Mersi wi, e nou ava prezan pas lo *LGB* pou Mosyon *for Second Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker anba *Order 69(2)* mon *move* ki *Supplementary Appropriation Bill 2020*, i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. E, eklersi mwan en pti gin, mon konpran napa deba lo sa *Bill. Seconded.* Wi Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker, Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mersi. Prezan nou kapab apel Minis. Minis laparol.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, *Leader* Zafer Gouvernman, *Leader* Lopozisyon bann Manm Lasanble Nasyonal e tou dimoun a lekout, bonn apre midi.

Mr Speaker an *accordance* avek Lartik 154(7) dan nou Konstitisyon, mon pe vin devan Lasanble Nasyonal ozordi pou demann laprouvasyon pou en Bidze Siplemanter pou lannen 2019.

Nou ava rapel ki le 29 Oktob 2019, Lasanble ti aprouv en rezolisyon pou en Bidze Siplemanter pou en sonm

R310,315,123.64sou pou lannen 2019.

Sa rezolisyon ti osi fer provizyon pou en *budget cut* R435, 916,171.87sou ki ti fer ki nou ti pou annan en *net saving* R125, 601, 48.23sou.

Alors Mr Speaker se sa menm sa sonm ki prezan dapre Lartik 154(7) mon pe met en *Supplementary Appropriation Bill* devan Lasanble Nasyonal e lannen apre ki sa Mosyon in ganny mete.

Nou'n osi donn detay sa depans kot i annan osi detrwa lazistasyon dapre nesesite legzistans loperasyon.

Dezyenmman nou osi annan en sonm adisyonnèl pou en sonm R19,889, 891.51sou ki'n ganny depanse par lao Bidze 2019.

E sa sonm ti ganny aprouve atraver sa Mosyon pou en Bidze Siplemanter. Sa i an rezilta lodit lo kont anyel Gouvernman ki'n ganny fer par Lofis Oditer Zeneral.

Alors sa i fer ki an total nou pe rekomann a Lasanble Nasyonal pou aprouv en sonm total R330,205,15.15sou *comme* Bidze Siplemanter pou lannen 2019.

Mr Speaker sa sonm 19.889milyon in ganny depanse *comme* swivan: -

Anba kategori bann depans fer par bann Minister, Departman e Lazans, i annan en sonm 3.7mil ki pe ganny rekomann-de. Sa i en sonm 3.85mil anba Biro Lapwentman Konstitisyonnel, anba son saler e en sonm 299.08mil anba Biro Prezidan pou depans anba vot ‘*maintenance and repairs.*’

Mr Speaker i osi annan en sonm selman 25.02mil anba *Benefits and Approved Program of ASP* ki'n ganny depanse an plis ki Bidze ki ti ganny aprouve.

Sa ti anvi nesesite irzan pou sa Lazans ranplas son *surver*. Pli gro sonm dan sa Bidze Siplemanter Mr Speaker i anba *Development Grant* en sonm 12.02milyon pe ganny rekomann-de koman Bidze Siplemanter pou kouper depans pou akizisyon bann bis *SPTC* ki ti en don par Gouvernman *L'Inde*.

Mr Speaker anba ‘*Net Lending*’ en sonm 7.35milyon pe ganny rekomann-de. Lofis Oditer Zeneral i kategoriz bann mouvman dan bann ‘*remittances*’, e ‘*operating and trading accounts.*’ Anba sa kategori depans e sa i pa'n ganny bidzete.

Mr Speaker mon aprezan rekomann Lasanble Nasyonal pou aprouv en Bidze

Siplemanter pou en sonm R330, 205,15.15sou pou aprouvasyon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Eski i annan okenn entervansyon lo la oubyen nou zis pas lo vot? *LGB*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker an prensip non. Etandonnen ki sa deba lo sa *Supplementary Appropriation Bill* in ganny fer lo staz Mosyon an Oktob, parey Minis in eksplik nou.

Me kekfwa, etandonnen ki i annan en lazistaz ant 310milyon avek sa 19milyon an plis akoz, bann keksoz ki Oditer Zeneral in *raise*. Manm ki ti ava voudre entervenir lo sa, morso kekfwa i kapab ganny permisyon pou fer li.

Me zeneralman pratik se, non. Napa deba lo *Bill* akoz deba in fini pase lo staz Mosyon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi *Leader* Lopozisyon, eski ou ti annan okenn komanter?

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, Mr Speaker. Akoz si ou rapel byen sa prosedir ki nou'n fer yer, i menm prosedir ki nou ti fer ler sa Mosyon pou sa *Bill* ti vini an 2019.

E la sa lannen nou pe regulariz sa depans parey Konstitisyon i demande. So an prensip lamazorite, tou bann deba nou ti'n fer lo sa Mosyon ler ti vini. Mr Speaker.

MR SPEAKER

Tre byen, alor nou pas sa Mosyon, sa *Bill* pou vote. Eski i demann en vot? Nou ava kontinyen lo bann lezot prosedir. Nou ava demann, wi nou ava demann Clerk pou fer *Formal Second Reading of the Bill*. Lo merit. Wi nou vot lo merit. Wi, alor nou ava pran vot lo merit *Bill* avan *Second Reading*. Tou Manm ki an faver silvouple?

Mersi Madanm Clerk. E lo Mosyon pou *merit of the Bill*. 22 Manm in vot pour, 0 Manm kont e 0 *abstain*.

Eskiz mwan sa i en prosedir ki nouvo pou mwan. E alor avek sa la nou ava demann Clerk pou prosede avek *Second Reading of the Bill*.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. A *Bill for an Act to provide for the purposes of a Supplementary Estimate approved by the National Assembly*. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. E aprezan nou kontinyen avek *Third Reading Committee Stage*. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Yes, Mr Speaker. Prezan nou bezwen deside si nou pou al dan Staz Komite oubyen si nou ouswa si nou pou al dan Staz Komite. E mon mazine ki nou pa pou al dan Staz Komite etandonnen parey ou'n dir. Pratik se ki nou'n fini avek sa. Me avek ou permisyon permet mwan Mr Speaker, dir ki ozordi nou pe ankor enn fwa, apre yer nou pe montre ki mannyer nou demokrasi pe fonksyonnan dan en fason egzempler.

Sa se en *Supplementary Appropriation* ki ti ganny fer par Gouvernman presedan. E mon krwar ki nou bezwen etabli en pratik dan sa Lasanble e nou pe fer li byen.

Ki en Gouvernman *subséquent* i vini i bezwen *acknowledge* sa ki son predeseser in fer. Parey ki'n annan en pasasyon egzempler. E la nou bezwen dir ki lo tou lede nou 2 Dirizan, Prezidan sortan ek Prezidan ki'n antre. In montre nou ki mannyer en pasasyon i devret fer, e mon krwar menm keksoz i *apply* pou nou Lasanble.

Mon krwar nou devret felisit nou lekor ki nou kapab fer laprev osi sa ki Egzekitiv i kapab fer. Montre ki se pa aköz en lot Gouvernman in fer en keksoz ki en Gouvernman ki pe swiv pa pou aksepte sa ki zot in fer.

E swivan en pratik ki'n gannyen etabli, swiv sa pratik dan en fason ki nou demokrasi i kontinyen evolye dan bon direksyon.

Avek sa detrwa parol Mr Speaker mon ti ava *move* anba *Order 97(1)* ki nou sispann *Order 70* a *75* pou sot Staz Komite. Mersi.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mosyon pou pas *Committee Stage* in ganny aprouve avek 22 Manm ki'n vot pour, 0 Manm kont e 0 *abstain*. Mersi.

Alors nou pas *Committee Stage* e avek sa nou al lo *Third Reading*. E mon ava pas, wi mon ava pas parol pou *LGB* pou Mosyon pou *Third Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker anba *Order 76(1)* mon *move* ki *Supplementary Appropriation*

Bill 2020 i ganny lir en *Trwazyenm Fwa*.

MR SPEAKER

Mersi. Eski Mosyon i ganny segonde? Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mersi, Onorab nou ava pas lo vot. Lo Mosyon pou *Third Reading*. Bann ki an faver silvouple lev lanmen?

Mersi Madanm Clerk. Mosyon pou *Formal Third Reading*. 22 Manm in vot pour, 0 kont e 0 *abstain*. Alor Mosyon in pase. E avek sa mon ava apel Madanm Clerk pou prosede avek *Third reading*.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Supplementary Appropriation Act 2020*. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi, alor sa *Bill* in pase e in vin Lalwa. E avek sa mon ava remersye Minis e son delegasyon, ankor enn fwa ozordi pou son travay avek nou. E nou ava envit pou zot fer zot depar. Mersi.

(MINISTER HASSAN AND HIS DELEGATION WAS EXCUSED FROM THE HOUSE)

MR SPEAKER

Bon prezan i reste nou pou nou rebran Mosyon *Leader* Lopoziyon, ki nou ti komans avek e ki nou ti *postpone*. E lo mon lalis mon ti annan 3 Manm ki ti pour entervenir.

Ti annan Onorab Henrie, Onorab Aglae, e osi Onorab Woodcock. I pa la ozordi akoz i dan vizit delegasyon Prezidan Praslin e in sed son plas avek Onorab John Hoareau.

Alor Onorab Uranie ou osi ou oule entervenir. Nou ava permet nou ava pran sa bann entervansyon, apre mon ava retourn kot *Leader* Lopoziyon.

Onorab Henrie ou ava komanse. Wi. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon ti anvi zis souliny en keksoz ki nou, mon osi mon fek aprann.

E sa se ki ler en Manm i fer en *Motion for adjournment of debate* ki Onorab Aglae in fer, Chair i donn li loportinite pou li koz premye.

E li i deside si anvi, oubyen si anvi koz en pe pli tar, me se li ki ganny sa privez pou

li koz premye apre *adjournment* ou non. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, mersi pou sa leklersisman. Ou ava koz apre. Akoz Onorab Henrie ou ti premye lo lalis eski ou pare pou ou kontinyen?

HON GERVAIS HENRIE

Mr Speaker mon ti pe swete ki Onorab Aglae ti pou koze akoz mon pe rod mon bann *notes*. Me, solman i ...

MR SPEAKER

Eski mon kapab donn zot en pe letan? E mon ava les Onorab John Hoareau pran laparol.

HON JOHN HOAREAU

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Speaker Mr Speaker. Bonn apre midi tou dimoun a lekout.

Mr Speaker Mosyon ki devan nou pe demann pou anil *S.I 148*. E *S.I 148* an gran parti. I en *Schedule* ki annan en lalis biznes ki bann *non-Seychellois* i kapab fer isi.

Alor i *découle* dan son *other Act* oubyen son *mother Bill* si oule ki *Seychelles Investment Act*. Fodre fer remarke ki tou sa lalis dan sa *Schedule* i deza an pratik, depi ki *Seychelles*

Investment Act in vin Lalwa an 2011 a 2012.

Me sa *Schedule* pe senpleman rod en baz legal. E son baz legal i ganny trouve ler ki sa *S.I* i ganny *laid* dan nou Lasanble.

Sa *Schedule* i osi ganny fini negosye avek *WTO*, i form parti bann konsesyon ki permet nou pou *accéde* *WTO*. Koman en Manm *WTO*, i osi anmenn bokou lavantaz pou en pei atraver louvertir nou lekonomi avek lemonn.

E osi i fer ki serten Lalwa Komers e serten Konvansyon enternasyonal i ganny *domesticate*.

Par egzanp *Double Taxation Avoidance, Anti-Dumping* e lezot ankor. Atraver sa, nou'n ganny bann Lalwa ase liberal mon kapab dir e bann *best practice* enternasyonal.

So Onorab Loze yer in koze in dir ki sa bann dimoun ki ti al negosye sa *S.I.* sa lalis, sa *Schedule* ki lo sa *S.I.*, ti al negosye avek en rivolver o bor zot latet.

Petet i pe dir nou koumsa poudir sa bann dimoun, ti pe al negosye sa bann keksoz anba presyon in ganny forse serten fason pou aksepte sa bann keksoz.

Me mwan mon annan respe pour bann profesyonnel,

bann travayer kot *Trade and Commerce*, ki'n fer sa zefor spesyal pou al negosye sa keksoz.

E mon osi annan serten rezervasyon par kont lo serten kalite travay ki an se moman in mete lo sa *Schedule* ki, petet Seselwa ti kapab, annan petet ti kapab ganny met lo *reserve list* pou Seselwa.

Par egzanp, ler nou pe get dan sa *Schedule* pou biznes lwe bato, *bareboat charter*, I annan lespas osi pour, fer pli byen mon kapab dir. Par egzanp *foreign equity* i ganny limite ziska 49poursan e ki mon krwar i devret plis pou ankouraz plis lenvestisman dan sa biznes.

I annan osi lezot biznes ki mon krwar parey mon'n dir ki devret lo *reserve list*. Me selman Onorab Loze i annan sa latitid pou li *flag* bann profesyonnel. Kan i konvenab pou li politikman me pou kraz zot ler i, ler son figir i tord.

Larepons ...

(Interruption)

MR SPEAKER

Onorab, Onorab mon pa konnen akoz ou pe al avek sa bann term, personnel mon krwar evite.

HON JOHN HOAREAU

Konmsi Mr Speaker mon ava retir sa term, *ok*. Petet, petet pli gro kestyon se ki ler sa *S.I* i ganny anile ki sanzman ki i pou anmennen?

Larepons se sizesyon in ganny fer pou ki definisyon, 2 definisyon i ganny trouve dan son, ki pa ganny trouve dan son *mother Bill* oubyen dan sa regilasyon i ganny mete.

Sa se *economic activity e commercial present*. Me mon pa krwar ki i pou annan okenn re-negosyasyon lo sa *Schedule* ki pou ganny fer aköz kompleksite sa prosedir.

Re-negosyasyon i pou bezwen ki bann travayer Minister *Trade and Commerce* i remet kannet lo latab parey nou dir. Setadir re-anmenn ankore bann konsesyon pour ki zot kapab ganny sa bann lavantaz ki zot bezwen.

Negosyasyon i lo baz *give and take*. Osi Mr Speaker mon pa konnen si i annan serten Lartik dan sa Lagreman ki fer ki i annan *periodical review*. Me si annan petet i kapab ganny fer. Me si napa annefe Onorab Pillay i kapab, i devret eksplik nou i kler dan son larepons ki i oule vwar de nouvo dan sa *S.I* ler i retournen.

Parey Onorab Georges in fer resorti. I toutafe en size

balans, i enportan pou fer remarke ki *SIB* ki *custodian* sa *S.I*, e anvi ki zot *custodian* sa *S.I* zot osi kapab agrandi sa lalis atraver *ENT*.

Setadir *economic needs test* me sa i en prosedir osi ase *stringent* mon kapab dir. Ase konplike, ki pou zot agrandi sa lalis i pou bezwen pas atraver en serten tes.

Mr Speaker, a sa pwen mon anvi dir ki retisans lo sa *Schedule* i fer ki nou pe, osi anpes en pe konpetisyon lib dan en marse lib, ki enportan pou en marse lib.

Konpetisyon i enportan aköz i fors bann *managers*, oubyen bann dimoun ki pe fer biznes vin inovativ. E sanz zot prodwi pou zot kapab annan en pli gran *market share*. Menm si nou bezwen pran kont ki limitasyon nou marse lokal i pli pti. Me nanryen pa anpes nou sey penetre marse enternasyonal. I fors nou pou reget nou loperasyon e pou vin pli efektiv e koup kou osi depans e anmenn plis valer azoute pou nou *shareholders*.

I fors nou rod lavantaz konpetitiv e i separ bann pti garson avek bann zonn parey nou dir. So, sa latidid proteksyonizm en pti pe oubyen nationalism petet i annan en serten dezavantaz si nou pe

pran sa latitud oubyen sa filozofi ler nou pe get sa *Bill*.

Akoz dan en sosyete kot nou pe pratik *liberalism* lo kote komers e *trade*, i enportan ki nou ouver sa lespas pou ki bann lezot akter i kapab vin envestir Sesel.

Alor fodre pa nou get li dan en fason pou nou anmar lanmen, ni biznes, ni Gouvernman.

Mr Speaker sa *Schedule*, ki devan nou i la depi en pe letan parey mon'n dir. Me bokou travay, bokou travayer in perdi lanplwa tou resaman aköz bann zafer *COVID-19*, alor ki menm si sa, bann keksoz ti an pratik me personn pa ti pe met okenn lanfaz lo la.

Me la an se moman nou vwar ki annan en pti pe regar, en pti pe lo en fason ki nou vwar li en pti pe menasan.

Alor fodre pa Lalwa i ganny fer zis pou le moman ki nou pe viv ladan. Me Lalwa i devret ganny fer pou tenir letan. Si, nou taye nou sanz tou keksoz apre *COVID* nou bezwen re al resanz li ankor.

E tan ki enportan pou annan en balans ant resours imen e kapasite lenvestisman, *sorry* e kalite lenvestisman ki etranze osi i pou bezwen fer isi,

nou bezwen osi pran kont devlopman e nesosite pou agrandi nou lekonomi.

Alor Mr Speaker avek sa de pti mo, mon'n sey met en pti pe an perspektiv sa *S.I 148*. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Uranie si in pare pou fer son lentervansyon. Mon ava pas li laparol.

HON ROCKY URANIE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou Onorab. Bonzour tou bann zabitan bastyon *United Seychelles* a lekout.

(laughter)

HON ROCKY URANIE

Mr Speaker mon lentervansyon *as usual* i pa pou tro long. Mr Speaker mon pou siport Onorab Sebastien Pillay *Leader* Lopoziyon pou anil sa *S.I 148 of 2020*.

E demande ki en nouvo *S.I* ki koriz sa enn ki deza an egzistans pou retir bann *anomaly*, ki mon krwar pe donn bann etranze loportinite pou antre, an konpetisyon direk avek nou bann pti biznesmenn Digwa. E Seselwa an zeneral ki pe sey debourye pou anmenn en lasyet manze kot zot fanmir.

Premyerman La Digue, renonmen pou son labote natirel Anse Source d'Argent, i parmi enn bann lans ki ganny plis filmen e tir portre o monn. I en landrwa kot bokou dimoun sirtou etranze i vin selebre zot maryaz.

I akeyir 3 a 4 maryaz e menm parfwa sis maryaz par zour. I kree loportinite biznes pou bokou Digwa dan domenn dekorasyon, tir portre e filmen.

Ler mon regard Seksyon 4(c) *Motion picture projection services excluding broadcasting on television*, i pa pe anpes sa etranze ki pe fer *filming* osi tir bann *still pictures* ler son *camera* i dan son lanmen.

Alors Mr Speaker mon krwar ki sa *S.I* pe fer provizyon ki kapab afekte depi bann fotografer Seselwa, ki fer maryaz kliyan.

La Digue i osi en landrwa kot bokou mizisyen e bann *band* lanmizik i performen dan bann lotel e restoran.

I annan ki sa i zot sel mwayen ganny zot lavi. Ler mon get Seksyon 10(1)(a) e 10(1)(b) i fer provizyon pou etranze antre anmenn zot band lanmizik e osi artis endividyel pou vin dan sa biznes e tir manze lo lasyet nou bann dimoun.

Mr Speaker, mon pli gro konsern e pli move ankor i sa Seksyon 11(1)(a) ki tonm anba *Maritime Transport Services*. Sa pou afekte bann biznesmenn ki fer transportasyon maritim Praslin e La Digue, ki annan pou fer ek pasaze e osi kargo.

La Digue i annan 3 bato kargo e de ladan malgre zot annan stil vwalye, tou le trwa sa bann operater transportater kargo, zot bann dimoun serye ki Digwa in met bokou konfyans ladan, pou anmennen e osi delivre zot kargo.

Mr Speaker ou kapab zis mazine, si etranze i antre dan sa biznes ek zot bato pli gran e bokou pli modern, ki mannyer sa pou afekte nou Seselwa ki pe debourye dan zot prop pei, sirtou ek sa letan *COVID-19*.

An dizan sa Mr Speaker alors mon senserman krwar ki nou bezwen revwar sa *S.I 148 of 2020*. Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab.

(laughter)

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi tou Manm Onorab. Mr Speaker, mon anmenn mon kontribisyon mwan osi anver sa sipor pou anil sa *S.I* aköz mon santi i annan en pe defayans

avek sa *S.I.* E ler mon pe koz defayans, mon pa pe koz zis pou ozordi, me selman mon pe regard lavenir osi.

Premyerman mwan mon pe portre sa *S.I.* avek sa bann aktivite ekonomik ki i oule permet, menm si nou'n fer nou aksesyon dan *WTO*, me selman letan ki nou pe viv ladan i montre nou poudir ozordi aktivite ekonomik en pei. Ler mon get Sesel grander ki nou ete, nou bezwen annan 2 keksoz enportan.

Si nou pou les ouver aktivite avek etranze, nou bezwen annan en proteksyon pou nou Seselwa li menm li ki kapab zwir en aktivite ekonomik san ki i ganny anvair par serten larises avek swa serten pouvwar, par bann etranze.

Mr Speaker, mon dir sa akoz ozordi mon pa ni anvai vin dan okenn form zenofobi. Mon pran zis en legzanp parey nou *retail sector* ki Seselwa in perdi lavans lo la, nou nepli dominan dan *retail sector*.

So Mr Speaker, nou bezwen prezan protez bann lezot sekter enportan ki pei i annan. Ki swa dan touristik, ki swa dan bann domenn lanvironnman, menm lasante, menm dan konstriksyon, dan bann diferan domenn. So nou

bezwen annan en balans ek proteksyon. E osi Mr Speaker, malgre nou'n fer sa aksesyon, mon santi poudir i bezwen annan serten limitasyon.

En pe parey dan *Second Schedule* ki demontre bann limitasyon ki si en investiser i anvai vin investir. Kot i annan en serten poursantaz ki Seselwa i bezwen mete li osi e osi sa etranze i bezwen antre.

Me ler mon pe gete Mr Speaker, dan *Bill* li menm li i annan bann parti ladan ki'n tro ouver. Nou pou les zis etranze antre san pou annan kontrol lo la. Mr Speaker, mon pou tous enn de *area* dan sa *Bill* ki mon santi ki Seselwa i bezwen ganny proteksyon ladan, sansan nou pou perdi.

Premyerman Mr Speaker, mon pou tous sa size transportasyon kot Onorab Uranie in en pe termin lo la. Bann rezon dan lepase ki'n ganny met devan sirtou parey nou koz Praslin ek La Digue. Nou annan Cat Cocos, Cat Rose. In annan bann lezot akter ki'n anvai antre dan sa zwe, me selman ti annan en proteksyon e Gouvernman ti pran en laliny pou dir be ou pa pou kapab, nou bezwen kit sa pou sa Seselwa ouswa sa enn. E menm si ti annan Seselwa menm ki ti anvai antre, ti annan

serten proteksyon ki ti ganny mete.

So si nou oule ki nenport ki i antre, i antre dan sa domenn transportasyon servis *ferries*, i pou vin en problem la e nou pou vwar poudir bann gro lenvestisman ki'n ganny fer i annan ki pou swa faid, i annan ki pou fermen e bokou dimoun pou perdi lanplwa.

Menm parey si nou koz lo transpor piblik lo later Mr Speaker, mon krwar i enportan. Sa osi i bezwen reste dan lanmen Seselwa, pa bezwen ki i al dan lanmen etranze. Me sel domenn ki mwan mon aksepte e mon a dakor ler nou pe koz lo transportasyon, i bann ki spesyalize ki mon santi ki nou napa kapasite pou nou kapab anmenn, Seselwa li menm li anmenn Sesel ouswa met sa groser lenvestisman ladan.

Par egzantp Mr Speaker, napa problem si nou oule fer resers, nou anvi anmenn serten lakonpanyen pou fer bato resers lo nou lanmer, menm lo later si i annan bann lekipman ki nou napa, *it's not a problem*. Akoz nou koz lo *renting* ladan. Se sa.

Mr Speaker, se sa ki nou bezwen annan sa distenksyon e sa kominikasyon e en renegosyasyon lo limitasyon ki nou kapab *allow*. E dan *Bill*

mon vwar li i tro *vast* e pe tro anmenn nenport kwa dan en nenport fason, dan en nenport direksyon pou vini, pou antre e pou fer.

Mon pran en legzanp Mr Speaker, lo paz 638 anba *Other Business*, es 5(b), (b) 7. Kot i annan sa bout ki dir "*other management consultancy services including advisory, guidance and operational assistance services concerning other matters ..*" Mr Speaker, be i tro ouver. Nou pe les nenport kwa konmsi pou vini. Ler nou pe koz *others*. Se sa ki nou konsern, i bezwen ganny revwar, re gete.

Lot ankor laspe mon santi Mr Speaker, ki enportan ki nou bezwen gard li pou Seselwa e anmenn bann proteksyon neseler pou nou. Sa Mr Speaker, ti annan en lensidan ki ti arive avek konstrikasyon danm e Minis ti la dan Lasanble, dan Bidze Siplemanter in vini, i annan en kou adisyonnal ki nou'n sibir akoz sa bann *truck hirers* Mr Speaker. E ler nou pe regarde, nou fer en pti *assessment*, sa lakonpanyen li menm li i pa ti an defo avek okenn Lalwa. I ti kapab ale, i ti kapab servi son prop transpor, me selman Seselwa ti met en presyon avek Gouvernman pou pran bann

hirers pou zot kapab fer zot bann loperasyon.

Mr Speaker, kan annefe sa lakonpanyen ti kapab vin avek son prop akoz i permet li pou li fer sa. Me selman nou, nou konnen poudir nou koman en pep. Gouvernman in ekoute, in dir *ok* nou pe met manze lo lasyet Seselwa, nou ava ekout zot, nou ava donn zot loportinite.

So Mr Speaker, sa i montre ou en pe lafason ki keksoz i kapab al dan en direksyon si nou pa fer atansyon e osi anmenn proteksyon e osi annan sa limitasyon.

Bann *areas* ki mwan mon dakor, ki petet nou bezwen annan lenvestisman etranze parey dan Sekter Finans, dan *Forensic Analysis* ki nou napa bokou bann eksper ladan. En *firm* i kapab vini, etabli li pou fer *forensic*, napa problem.

An term kot i konsern legal, bann *Law Chambers* Mr Speaker, mon krwar i annan ase Seselwa ozordi ki'n antre, ki'n al etidye, ki pe aspire pou li annan son prop *Chamber of Law*. Sa mon krwar nou bezwen kapab proteksyon pou Seselwa. I kapab annan serten *partnership*, me selman ou bezwen annan en limitasyon poursantaz ki kantite ou antre.

I pa kapab tou ki pou dan ou lanmen koman en etranze.

Parey dan *business tax*, taler nou pe koze. Son kompleksite. Byensir sa nou pou bezwen serten led *from* bann lakonpanyen, sirtou bann konsiltan ki pou kapab vini, pou donn en koudmen Sesel anba sa. Mon konpran tre prosennman nou kapab pe antre dan en reform *tax* zeneral. So i ava annan bann loportinite pou zot vini, vin investir. Met en pti konsiltan pou zot.

Lo kote medikal Mr Speaker, sa mon annan serten rezervasyon lo la, *ok?* Akoz mon santi poudir ki vre nou napa ase dokter dan pei, i vre ki nou pe aspire pou nou kapab annan bann sant spesyalizasyon. Me selman nou bezwen osi annan en konteni si investiser i anvi vin investir dan nou sistenm medikal. Parey ti annan Mosyon ki ti anmennen pou kree en sans spesyalizasyon, nou bezwen konnen ki kalite spesyalizasyon ki nou krwar i ava *save* Sesel larzan. Parey bann loperasyon leker, bann keksoz ki annan ki pou fer avek bann teknikalite ki vremen, vremen nou napa lekspertiz. Sa mon napa problem ek sa.

Me selman mon pa ti a kontan vwar nenport ki i vini,

mont en pti klinik dan sak pti sou distrik. Ouswa vin ouver en pti farmasi dan sak pti landrwa, kan Seselwa li menm li si i annan ase resours imen li menm li. Bann ki'n vini, ki'n etidye. Annou protez zot, annou donn zot sa loportinite avan ki zis nou ouver.

En lot sekter Mr Speaker, akoz i fer en mansyon ladan, se kot ledikasyon. E ler mon pe get dan ledikasyon i pran an kont depi *preschool* tou. I pe donn loportinite etranze pou vin depi dan *preschool*. E pou mwan ler nou pou al dan sa zistans mon pa ti a *mind* petet pos segonder, akoz nou dir os nivo ledikasyon, donn nou plis nou bann zenn loportinite. Me ler ou pe komans depi de labaz pou mwan, akoz i annan en pti kiltir atase. Mon en pti pe konsernen lo la, mon pa krwar nou devret al dans a laliny pou sa, Mr Speaker.

En keksoz ankor Mr Speaker ki mon ti a kontan touse ki form par dan sa *Bill* osi, dan sa *S.I. sorry*. Kot i konsern *money*, larzan sa. *Money broking* Mr Speaker. Mon krwar Minister Finans, menm Labank Santral i koz bokou lo sa Sekter Finansyel ki nou deza annan. E nou annan en konsern ozordi. Sirtou avek, ler nou'n koz bokou lo la, bann

Bureau de change ki deza egziste, ki ozordi nou vwar poudir i en faktor ki pe tir en bon pe deviz etranzer dan pei.

E osi mon krwar ki i enportan Mr Speaker, se la a sa moman vi ki nou dan en kriz ekonomik kot nou napa deviz, nou pa kapab *allow* ankor plis sa kalite aktivite ganny fer e nou pe vwar poudir plis se etranze. Bann ki deza dan biznes isi ki pe *lobby* pou antre dan sa aktivite finansyel e ki fer ki zot rod tou fason pou tir larzan dan nou lekonomi.

E pou mwan sa Mr Speaker, i bezwen annan en kontrol, i bezwen annan en limitasyon lo lafason ki nou pou fer. Sansan Sesel nou, nou vwar poudir Seselwa pou ganny kit deryer e bann sekter ki nou, nou ti abitye kontrole i pou sorti dan nou lanmen.

Lo kote Lendistri Touris Mr Speaker, sa mon napa problem akoz nou bezwen sa bann lenvestisman e son kompleksite ki atase avek, sirtou bann kou lenvestisman, lenfrastruktir pou ou fer mont en lotel 100 lasanm, 200 lasanm, i kout plizyer milyon. E mon santi petet kapasite. Menm si Sesel nou annan legzanp kot Seselwa, parey Ephelia dan mon distrik Port Glaud, se Seselwa ki'n antre, *I*

mean zot in kree zot en *sort of* en *consortium*. Zot in met larzan ansanm, zot in kree en lotel. Me mwan mon santi poudir a en pwen nou pou bezwen kontinyen annan bann *direct investment* sorti aletranze ,pou dan sa domenn. Sa i pou ede byensir anmenn plis touris e anmenn deviz.

E avek sa Mr Speaker, mon santi poudir malgre mon'n dir o komansman nou fer en aksesyon dan en Lorganizasyon *World Trade Organization* koman en Pti Leta Zil parfwa nou bezwen met nou lipye ater ler nou negosye serten keksoz. Pou dir, poudir be sa pou afekte nou.

Si nou ti en gran pei avek en gran, en kantite resours pou napa probleman pou ou kapab les etranze vin investir dan ou pei. Me ler ou en pti pep, 94mil dimoun, nou annan en pti git resours, nou riske vwar nou antre dan en lenvazyon etranze dan nou pei, e nou perdi bann sekter kle, ki nou pou napa kontrol lo la demen. E ler nou napa kontrol lo la demen, zot menm zot ki demen ki pou kontrol nou pei e nou pa kapab les sa arive. Nou bezwen met Seselwa premye.

Parey zot in dir Sesel pou tou son zanfan, Seselwa i bezwen pas an premye, Seselwa

i bezwen ganny proteksyon e dan tou sa ki nou fer i bezwen annan en proteksyon ek en limitasyon. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Letan mon ekout entervenans ki'n koze avan mwan, mon demann mwan. Mon dir be bann Manm Parti US, kot zot sorti, dan en *unidentified solar system*. Be tou sa ki zot, tou sa ki Onorab in koze Mr Speaker, i pe *actually* arive dan Sesel e kot in arive? *On your watch*. *Sorry guys*.

Ozordi dan *retail*, etranze. *Take away, take away*, etranze. Dantis, klinik, koz *preschool*. Pa lwen la avek nou. Be ki zot krwar, poudir Seselwa ki'n fer sa? Lotel, *tour guide*. Mon ti al dan *waterfall* laba Port Glaud, mon zwenn en boug Larisi i dir ek mwan, "be mwan mon konn sa landrwa pli byen ki ou." I pou koz mwan mirak tou, dan mon pei.

Swimming pool. Zot rappel skandal ki ti pas kot en lotel? Bann Sidafriken ti'n antre? Lanbelisman. Ziske *cashier* dan en antite Gouvernman, *STC* nou vwar etranze.

So, san ki nou antre dan bann *polemic*, sa bann keksoz i la. Prezan letan mwan mon pe ekout zot, fodre amwen mwan ki'n lir, ki'n re lir, ki'n re lir ankor, ki pa'n konpran. Me selman mon pa tro krwar mwan. Akoz sa *SI* Mr Speaker, i pe demann partikilyerman dan son Lartik 3(1), 3(2), 3(3). mon a lir 3(1), *'The economic activities listed in the First Schedule appended to these regulations are the activities in which investment may be made by both Seychellois and the non-Seychellois.'*

3(2) *"The economic activities listed under column (1) of the Second Schedule appended to these regulations are the activities in which a non-Seychellois may invest ..."* e la the key word is invest. May invest to the extent of the limits specified in the corresponding entry under column (2) of that Schedule.

Aprè finalman 3(3) *"Any economic activity not listed in First Schedule and Second Schedule of these regulations, the Reserved Economic Activity Policy or any other investment regulation shall be subjected to the Economic Needs Test."*

Ki mannyer mwan pe lir sa. I se ki sa *S.I.* i pe fer provizyon ki lenvestisman

etranze, lenvestisman i kapab antre dan serten sekter. *Now*, prezan letan sa lenvestisman i antre, i pa vedir ki etranze en sel kou pou annan en *influx of* etranze, pran travayer Seselwa sepaman kwa. Etranze i kapab vin investir. Dan *yachting* par egzanzp, en kantite etranze in investir. Be ki nou'n vwar, i kree lanplwa pou Seselwa. Bann manrmay ki'n pas lekol Maritim, i amenn en servis, en *value added servis to* nou *tourism industry*. Zot pey tax, bann lezot, zot aste manze, karbiran. I bon, san bon.

Parey Onorab Georges in dir, nou ki'n swazir pou al dan *WTO* e nou bezwen konsyan poudir malgre nou ptipti, nou popilasyon i ptipti, wi i annan serten keksoz ki nou pou oule, pou servi mo Onorab Loze, vin en pe *protectionniste, isolationniste*. Selman an menm tan nou pe viv dan en lemonn globalize, nou bezwen ouver nou frontyer, posibilite biznes avek lemonn eksteryer.

Parski *WTO*, Sesel depi 1993. E in pran li 17an pou negosye pou la i antre dan *WTO*. Depi '93. 17an. Mon pa ti tro tann negosyasyon '93, miltiparti ti'n retournen, konsiltasyon avek piblik ek bann lezot *stakeholders*, parti politik. Mon ti travay dan

medya an 93 mon komanse. Mon pa tro rapel mwan. Mon pa tro rapel bann dimoun in vin devan a leksepsyon enn, de *interview* ler zot ti al deor, vini, donn en *press interview*, pou dir ti annan konsiltasyon, ti annan negosyasyon e ki dimoun ti konpran byen lenpak ou konsekans ki nou ti pe fer.

Apré senkyenm Lasanble an mars 2015, zot ratifye bann Protokol pou nou vin en Manm. E *Leader* Lopozisyon ki'n anmenn sa Mosyon ti en Manm sa Lasanble, pou nou vin san swateinyenm pei pou nou vin en Manm *WTO*.

Prezan li *WTO*, son bann regilasyon se ki i toultan rezilta negosyasyon ant bann Gouvernman ki Manm. Negosyasyon *is the key word* e son bann lareg i ganny ratifye par bann Parlman bann Pei Manm e son bann desizyon i konsansis ant bann Manm.

Savedir i dir ou poudir *WTO* son bann desizyon i ganny pran apre negosyasyon. Kapab rann kont lo son bann desizyon e i demokratik. Li i pa enpoz lo okenn Gouvernman. I pa dikte en Gouvernman si i pou adopte okenn son bann Polisi. Se sa, se vre realite se bann Gouvernman atraver lemonn ki dikte *WTO*.

Alors, mwan mon kestyon i se ki se sa. Letan mon'n ekout *Leader* Lopozisyon dan ou entervansyon, i byen ou'n anmenn sa mo anil, ou pa'n dir *quash* ou, ou'n dir anil. Savedir ou pe dir annou repoze. Reget ki mannyer pou kapab fer, eski i bon, pa bon. Be anba zot Gouvernman ki sa *S.I.* in vini, prezan in ganny gazete dan Lasanble, ti dizourd, nou pa ti la, nou ti dan kanpanny, nou tou nou ti pe sey debourye pou retournen.

Prezan si zot ti'n ganny mazorite dan Lasanble, eleksyon Lasanble Nasyonal eski zot ti pou *quash*? Mon ti a kontan en kestyon ki ou reponn mwan larepons, atraver ou Mr Speaker. Eski zot ti pou *quash*? Si zot ti'n ganny eleksyon Prezidansyel, eski zot ti pou'n anmenn sa menm Mosyon e demann avek ladministrasyon Mr Faure pou anil? Eski zot ti pou fer sa? En larepons mon ti ava kontan i reponn mwan.

E ler nou dir an nou anil, apre ki pou arive? Ankor sa dan son prezantasyon orizinal ou pa'n dir nou, si ou'n dir, mon byen eskize. Me selman mon pa'n sezi aköz si non mon pa ti pou demann sa bann kestyon Mr Speaker. Konmsi *what will be the way forward*, aköz ou'n dan *meeting* ansanm ek mwan

dan *Bills Committee* ki letan bann zofisye sorti kot *Trade*, sorti kot *SIB* in vini e zot in eksplik nou poudir ki mannyer sa i marse.

Sesel in bezwen negosye, zot al dan bann *meeting wherever, Geneve*. Zot bezwen asize negosye avek tou sa bann pei lo en baz enn par enn e i annan bann kategorize. Prezan anba sa bann kategori i annan bann *sub* sesyon ankor ki permet. Pou donn en legzanp, par egzanp si ozordi *Air Seychelles* i anvol *Maurice*, i normal ki *Mauritius* apre *Air Mauritius* i anvol Sesel. Konmsi *it's a give and take*.

Prezan i pe dir ou, be si ou komans fermen. Demen eski ou pa pou ferm en Seselwa, anpes en Seselwa al dan en lot pei pou al fer menm biznes. Zot in koz lo zafer bato par egzanp. Ozordi nou annan kapasite nou pou Seselwa anmenn sa bann bato parey Cat Cocos, Cat Rose dan bann landrwa parey *Maurice*.

E anfet sa ki mon'n tande dan bann konversasyon, i enposibilite ki zot pe etidye aköz Gouvernman avan letan zot in met serten propozisyon bann la in ser zot, pa'n oule. Zot ti oule fer en sistenm transportasyon ziska Anse Royale par egzanp, pou ki dimoun i fatigue dan

traffic jam ki mon koleg Baie Lazare i konplent lo la en kantite.

Alors i ti dir be pou kwa pa nou ava fer en lasose e nou transport dimoun dan bato, zot pou ariv bokou pli vitman ki pou mwan *was a fantastic idea*. Be ou komans koz lo la, *virtual integration* e keksoz pa'n marse. So eski ou pa pou pe ser posibilite Seselwa i al aletranze pou fer sa bann biznes.

So an gro mwan mon ti ava dir poudir mon pa vwar li en move keksoz sa *SI*. Aköz ler i permet investisman etranze vini dan serten sekter, mon vwar zot kree lanplwa pou Seselwa, zot anmenn en diversifikasyon dan portfolyo sa servis ou prodwir.

Annou zis pran Matalan par egzanp, ki'n fek vini la, ki ti dan nouvel. Get letan zot in vini ki mannyer zot *retail*, zot in *set up* zot laboutik ki parey letan nou al dan bann lezot pei aletranze nou vwar. Me Seselwa i kontan sa li. Dimoun ti pe grennen laba li. Apre in ganny problem avek bann zafer travayer ki mon pa kapab konpran ki mannyer sa in arive. Me selman i deza pe arive, sa ki nou bezwen fer. Sa ki nou bezwen fer.

Mon krwar sa zafer *GOP*, parski lenvestisman sa boug i

vini i met son larzan, prezan li Gouvernman i bezwen sanksyonn byen son *GOP* pou dir ek li, get sa ou pa kapab fer vini *sales attendant*, akoz nou annan nou bann zenn ki pe kit lekol ki anvi fer sa bann louvraz. So, si ou pou anploy sepaman 10 travayer, mon pou donn ou zis 3 *GOP*, be 7 fodre ou ganny isi Sesel.

Sa mon mazineen poudir nou kapab reglemante. Menm zafer, zot konnen poudir en rafal ti annan en *quota* lo lakantite *taxi* ki dimoun, *licence taxi* ki ti ganny *issue* mon krwar ti 400. So, si demen dan sa sekter, en etranze investiser i oule vini. Ou a dir ek li poudir be lo bato pou anmenn pasaze Praslin, La Digue, nou pa pou permet plis ki sepaman tan *operator*, akoz ler nou get lakantite pasaze ki pe ale, nou krwar poudir tan bato, tan operater i sifi. *So you'll have to wait in a queue* ziska ler enn laba i fermen, *then* ou ava antre.

Mon panse a mon avi mwan, poudir sa bann nivo koumsa nou kapab kontrole pou anpes ki i annan en *influx*. Me bann dimoun ki pli konnen ki mwan i kapab reget, egzamin sa bann lide ki mwan mon pe dir. Akoz, si non nou pou pe ferm nou avek lemonn. Nou

servis ek prodwi pa pou amelyore. Me en pwen ki mon osi mon oule fer Mr Speaker, ki i ava fer trwazyenm prezantasyon depi ler nou pe koze la resaman, ki mon'n koz lo la. Sa zafer *public servant*.

Ou vwar, bokou fwa sa bann negosyasyon se bann *public servants* ki'n *involve* ladan sa. Ti annan en seksyon dan Minister Finans. Mon pa konnen egzaktaman ki mannyer sa seksyon ti apele, mon krwar zot ti baze laba kot *headquarters STC* i ete. *Somewhere* anba lo *ground floor*.

Apré ou ganny bann dimoun parey *trade, SIB*. Me sa bann dimoun, nou konfyé zot en responsabilite, detanzaot zot bezwen koz avek nou ki zot pe fer, akoz zot pe fer sa ki zot pe fer. Kote pe anmenn nou, ki reperkisyon pou annan lo nou.

Akoz tro souvan apré sa bann keksoz i vin en foutbol politik. I ganny anmennen la anndan, nou ki bezwen vin koze, eksplike, trouv en konpromi. Me nou pa kapab kontinyen koumsa, si nou pei pou avanse, mwan mon pou ensiste ki dan sa setyenm Lasanble ki mon en Manm, mon pou met en kantite aksan lo *civil servants*. *They have to pull up their socks*.

Non donn zot Lalwa ki konformite avek bann *best international practice*, nou annan *oversight* lo zot bann *Policies*, regilasyon. Me pli enportan, nou donn zot larzan atraver *Appropriation Bill* ki nou vot lo la tou le an. Kwa ki zot oule nou fer ankor? Nou enterakte souvan avek zot par bann kestyon, Mosyon ki nou anmennen. Me konmsi prezan, servis pou anmenn pei dan sa louvertir modern i repoz lo zot zepol e pa *let nou down*.

Annou kontinyen sa konversasyon. Nou ed zot, zot ed nou e ki alors nou pa pou vwar nou dan sa bann sityasyon ozordi kot serten Manm Lasanble i konfiz piblik lo ki en *S.I.* pe vreman anvi fer e alor prezan nou vwar nou pe diskite en bann keksoz ki otreman, nou pa ti merit pe diskite.

Donk Mr Speaker, mon ava termin lo la. Mon swete ki loter Mosyon i reponn serten bann kestyon e sirtou i donn nou en *way forward* lo ki mannyer i krwar keksoz i merit *proceed once* ki Lasanble i vote pou anil sa *S.I.*

Selman mwan personnelman, parey zot ti fer dan sa zafer *AML*, zot ti asize laba zot ti dir ek nou, nou a soz nou soz ki nou'n soz nou

menm. Mwan mon pou kit mon lanmen anba. Zot a vote akoz sa *S.I.* pa ti vin *on our watch!* Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Mersi Onorab. *Leader* Lopozisyon mon a pa laparol kot ou pou rezimen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, ou konnen parfwa i pou annan en moman kot sak Seselwa, la deor pou asize oubyen i pou leve bomaten kot li, i pou get son lekor dan laglas e i pou demann son lekor si mon'n fer meyer desizyon dan mon lavi. E sa byento, tre byento en kantite zot pou komans fer li e en kantite kestyon ki zot pe demann mwan bomaten ozordi oubyen apre midi zot in demann mwan. Sa bann Seselwa pou komans poz zot prop lekor.

Akoz mon krwar poudir fodre nou aret zot 2 langaz. Fodre nou arete koz 2 langaz dan sa pei e nou komans vin fran avek dimoun. Premyerman si i annan en parti ki'n pas son letan koz lo nou'n *non* Seselwa. Nou pa'n donn Seselwa loportinite, nou'n les etranze fer sa ki zot anvi dan sa pei se zot. Se zot!

Annefe napa en moman ki zot pa'n sezi pou zot koz lo par egzant konpanyen, konpanyen etranze in vin isi, plonber Seselwa pa ganny travay. Dimoun ki fer *aircon*, Seselwa pa ganny travay. Oubyen dan biznes *tourism*, nou Seselwa ki'n al *train Shannon College* pa ganny loportinite pou zot ganny sans pran plas *management* e ozordi zot a ganny sans vin dir ek mwan koumsa Seselwa li alors i ava vin *sales assistant* ler etranze in investir dan son pei.

Seselwa i ava vin netwayer deor ler etranze in investir dan son pei. En platform ki zot menm zot in *campaign* lo la e Seselwa in donn zot mazorite dan Lasanble, kot ozordi mon donn zot loportinite pou fer en deba fran lo en size difisil, zot refize fer li e tay deryer en leskiz ki sa in vin lo mon *watch*, in vin letan mon Gouvernman ti la e mwan mon bezwen *deal* avek. Mon a fer li.

Sa ki zot napa kouraz pou fer ozordi, mwan mon pou fer li. Mon pou fer li aköz i neseler pou komansman annan en nouvo langaz. Mwan mon annan pli gran respe posib, pou tou sa bann teknisyen ki'n al negosye nou aksesyon *WTO*. Me eski sa i vedit ki mwan mon bezwen *pull back* ler non nonm

WTO? Eski sa i vedit ki apre ki mon'n ganny levidans *to the contrary*, e lasyans i dir ou tou lipotez i bezwen sanze ler ou ganny nouvo levidans.

Kot *COVID* in montre nou vilnerabilite nou lekonomi. Kot nou sityasyon ekonomik in montre nou ki mannyer nou bezwen fer en fason pou nou ankouraz lenvestisman lokal dan bann sektör ki kapab anmenn plis lepanouisman louvraz e travay pou Seselwa, mon devret regard zis *WTO* e dir nou'n negosye sa. Sa i *cast in stone*, i pa fer naryen.

Mon ava dir avek tou zenn ki pe al lekol ozordi, ki pe *train* pou vin en arsitek, ou *train* pou vin en arsitek, me selman si i annan en lenvestisman pou fer ou pou annan *direct competition* avek en etranze. Me selman zour ou pou al Ostrali ou pa ganny drwa *design* en *building* dan *Metropolitan area* ou. Ou pou bezwen al *design* en *building* dan lakanpanyi ou. Aköz ou sertifika pa pou permet ou.

Mon ava dir avek en Seselwa ki en ansenyan Franse, ler i pou al La Frans, ki ou pa ou *teach* dan *métropole* La Frans ou. Ou pa pou *teach* dan *Banlieue*, La Frans ou, ou pou al *teach* dan lakanpanyi aköz ou sertifika Lekol Franse,

Onorab Monthly i konn sa tre byen, pa pou permet ou *teach* dan *banlieue* ou.

Ou konnen Mr Speaker, mon krwar sa parti lo lot kote latab i bezwen pran li en desizyon. Ozordi apre midi mon ti a kontan *remind* zot en keksoz vreman enportan. E sa se Lartik 40 nou Konstitisyon. Ki dir i devwar tou sitwayen Sesel pou soutenir e defann sa Konstitisyon ek Lalwa pou fer avanse lentere Nasyonal e kiltivite Nasyonal, pou travay konsyansyezman dan profesyon, lokipasyon ouswa metye zot swa.

Sa ki mon pe fer ozordi, se rod fason pou ki tou Seselwa i a kapab travay dan en metye son swa. Konbyen fwa nou'n tann konplent par bann mizisyen, par bann *entertainers* lokal ki zot pa ganny akse ek bann lotel, kot menm zot menm zot lo lot kote latab zot in anmenn plizyer deba.

E la Onorab Jenny De Letourdie ki ti dan Lasanble, ki ti dan sizyenm Lasanble, in a plizyer repriz *remind* nou ki i menm annan group Kiben. E ozordi ler mon donn zot loportinite pou kestyonn en *S.I.* Malgre ki en *S.I.* in ganny ekrir dapre bann gran prensip negosyasyon i pa vedir ki nou, nou pa kapab annan serten

regilasyon e *guidelines* ek prosedir lokal ki a permet nou protez nou bann Seselwa. Kwa ki mal avek sa? Kwa ki mal avek mwan demande ki nou sey protez Seselwa.

E i fer mwan mazin en keksoz ki mon krwar vreman Seselwa apre ki *SPUP/ SPPF* in lager pou donn laklas travayer pouvwar. Laklas travayer in pran pouvwar in ran labourzwazi. Se sa ki mon krwar pe arive dan sa peil!

Mr Speaker, nou ganny en Manm Onorab ki poz mwan en kestyon vizavi *what is the way forward*. E la mon oule sible lo sa kestyon ki ou'n poz mwan Onorab. Enn bann konsern mazer ki'n ganny eksprimen par enn bann profesyonnel Seselwa ki mon annan en gran respe pou li, kot in menm ekrir en let Minis. Se dan sa domenn, bann *environment impact assessments*. E ou a pran an kont ki sa *S.I.* i fer provizyon pou zisteman ki en konpanyen etranze i kapab fer en *environmental impact assessment* e nou *local consultant* i zis vin en *signatory* lo la li.

Sa boug li ler in fini fer sa i ale li. Lenpak sa zafer i reste ek nou. Prezan ou a dir mwan akoz nou pa ti fer dan lepase, akoz mon pa ti fer. Be mwan

mon la mon pe fer. Ou ki ou pe fer? Mwan mon la mon pe fer, zot ki zot pe fer? Annou travay ansanm koman en sel Lasanble. Annou travay ansanm. Nou pe koz Lasanble ti'n dizourd. Be nou'n retournen. Nou la, ki nou pou fer.

Nou tou nou'n kanpanya lo pou nou donn plis loportinite Seselwa. Nou vwar devan nou en *S.I.*, wi *S.I.* in negosye lo bann baz *WTO*. Be eski pa i anpes nou annan bann Lalwa ki ava permet nou met an plas bann *safeguards*. E sa ki drol, nou deza annan en Lalwa ki fer sa nou. Zot pa'n koz lo la. *The Immovable Property Transaction Restriction Act*. Pa i la li?

Pa i fer ki si en *non-Seychellois* i aste en propriyete, ki i bezwen rode. I bezwen rod en sanksyon avek *Cabinet*. Nou annan en Lalwa ki fer sa.

Environment Protection Act ki pa ankor fini ganny amande, ki bezwen ganny amande. Ki ava fer ki ava ganny fer kler ki manner bann *EIA*, bann *environment and impact assessment* i bezwen ganny fer. i bezwen vin la, i kapab vini.

E regilasyon oubyen en Lalwa oubyen en prosedir anba Lalwa *Planning* ki ava fer ki si ou dimoun ki pe investir dan en *firm architecture* en etranze i a

posib pou nou annan. Mon pa konnen akoz i sitan difisil pou nou dir be *ok*, annou met sa *back to the discussion Board* e annou vwar si vreman sa bann sekter ki nou dir ti deza la. Ti napa problemm avek, personn pa ti pe konplent. Be i pa vedir ki dan lepase i pa'n en problemm ki i pa pou vin en problemm la. I pa vedir ki si dan lepase i pa'n en problemm i pou vin en problemm dan lefitir.

E i nou devwar koman Manm Lasanble pou reprezant nou dimoun la deor. E mon konnen i annan bokou zot ki dakor ek mwan me selman zot pe pran en pozisyon popilis dapre zot, oubyen partizan lo en size, kot mwan mon pa pre pran pozisyon partizan. Mon pe pran en pozisyon patriyotik lo la. En pozisyon patriyotik.

E sa ki enteresan Mr Speaker, sa ki enteresan, bann ki ti koz pli for dan sa Lasanble lo par egzanp size konpanyen etranze anmenn travayer konstruksyon. Ozordi dan plas kontribye dan sa deba oubyen kontribye pou siport, re regard sa sityasyon, zot reste trankil e zot dir ek mwan koumsa Lasanble ti'n dizourd, sa en problemm mon Gouvernman, mon Gouvernman ki ti fer.

Ok, napa problemm. Mwan mon pe montre zot

poudir si ou annan konviksyon pou fer en keksoz pou ou pei, ou bezwen sey fer li. E mon pou montre zot ki mannyer sa in kree anomali dan nou sistenm. E personn pa oule koz lo sa bann anomali akoz tou dimoun pa oule tanbo li. I annan konpanyen ki ti vin isi pou fer *landscaping Eden Island*. Sa bann konpanyen in fini fer *landscaping Eden Island*, in bouz dan tou lezot *area* ankor. Zot in afekte plizyer bann konpanyen lokal ki ozordi lamazorite sa bann kontra, Seselwa pa pe gannyen.

Ou annan menm etranz ki vin isi, ki *bid* pou bann kontra. So mon pa konpran ki mannyer nou pa kapab vwar ki i annan keksoz ki nou bezwen fer vizavi sa *S.I.* ki'n ganny mete devan nou. Zis dan li menm, lafason ki in ganny ekrir i montre mwan poudir i napa ase *thought* ki'n ganny donner lo serten bann eleman ki'n ganny enkli dan serten seksyon.

E mwan mon ti krwar ki parti *LDS* ki lo lot kote latab ti *all out* pou protez lentera Seselwa. Apre ki zot in blanm mon parti ki li in ouver laport ek Seselwa. Be *ok*. Mon parti in ouver laport, mon pe propoz ferm laport. Annou gete ki zot, zot pare pou fer, si zot pare pou ferm laport. Annou gete ki zot,

zot pare pou fer, pou *own up* pou sa ki nou'n ganny sans pou nou fer ozordi!

Mr Speaker, mon'n ganny loportinite atraver Onorab Georges pou mwan get en *email* e mon pa kapab pran kredi pou sa. Me en *email* sorti kot en *accountant*, ki ankor enn fwa in eksprim menm konsern ki mon'n eksprimen e kot i koz lo sa size bann *Double Taxation - Avoidance Agreement*.

E la resaman nou'n tande poudir pei pe al ouver en *Mauritius Desk* e nou annan en *DTA* avek *Maurice*. Mon ti a kontan konnen si sa bann dimoun i fer en lenvestir dan sa bann diferan sekter, eski pou annan en rezim taksasyon ki pou aplike pou zot akoz parey taler mon'n montre Minis i annan bann *loopholes* ki egziste dan nou bann *framework* legal ki nou bezwen aziste. E sa i bann keksoz ki nou koman en Lasanble nou bezwen travay ansanm pou nou kapab *deal* avek.

Me sa ki mon pa konpran i akoz zot pe pran lapros, konmsi ki sa in ariv lo mon *watch*. Oubyen sa pa en keksoz ki enportan oubyen pa relevan pou zot. E pou mwan mon vwar sa i drol. I drol Mr Speaker.

I drol ki ozordi, e mon pou servi en *interview* ki mon'n

tande yer swar e in sok mwan. In sok mwan ki yer swar mon'n tann Minis Dezinyen dir ki nou ti a kontan si *IOT* i donn son travayer en pti bonous. Me selman ler zot ti asiz lo sa kote latab, Onorab Henrie ti enn bann dimoun, atraver ou Mr Speaker ki sa zour mon ti bezwen lager ek zot, pou pas sa provizyon bidzeter. I enn ki ti dir ki *IOT* i devret si i pe fer en profi pey en bonous son traver.

Ozordi zot in ariv dan Gouvernman e zot pe dir nou ti a kontan, nou demann li. Konmsi la nou langaz in sanz la. La nou langaz in sanze. Ler nou'n ariv dan mazorite dan Lasanble nou'n bliye ki poudir nou ti pe lager pou sa bann boug ki'n vot pou nou deor. E sanmenm ki mon ti komanse, nou pou get nou lekor dan laglas nou Seselwa.

Premye mwan, dezyenm mwan, trwazyenm mwan. Ankor dan 6 mwan nou pou get nou lekor dan laglas nou. Akoz mwan mon pe dir ek zot en keksoz mwan. Zot dan ozordi dan sa mazorite ki zot ladan, mwan mon pe sey sov zot! Parey Onorab Loizeau i kontan dir nou. Mon pe dey sov zot. Sa ki mon pe fer, mon pe fer pou zot. Akoz mon pa ti a kontan mon pep i soufer. Akoz zot ki an mazorite. En mazorite absoli

dan en Lasanble! Kot zot sipoze pe siport sa boug ki ozordi pe sey fer en pti biznes pou li kapab vann son pti keksoz obor semen. Mon pe sey fer sa pou zot.

E mwan Mr Speaker ...

(Off-Mic)

MR SPEAKER

Les sa Manm koze.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon pe sey fer sa pou zot. E mwan Mr Speaker ...

(Off-Mic)

MR SPEAKER

Les sa Manm koze silvouple.

HON SEBASTIEN PILLAY

Si ou permet mwan montre en sityasyon ki pou mwan, si pa ase en legzanp pou sey fer zot konpran ki degre danzere sa sityasyon i danzere, mon pa konnen.

Nou ti annan sa size bann *truck hirers* ki ti vini e sete zot menm zot ki ti anmenn en kestyon irzan, en *PNQ* pou Minis Finans sa letan. E zot ti lager pou dir ek Minis Finans koumsa ki sa sitasyon e i ti bezwen depan lo nou, bann Manm lo mon kote pou al

negosye ek Minis Finans pou fer sir poudir sa bann *truck hirers* i ganny en *better deal*.

Me sa ki enportan se ki ozordi mon pe anmenn en Mosyon ki a permet nou rektifye sa sityasyon aköz zisteman anba sa *S.I. even* si ti annan dimoun ki pe sey dir *to the contrary*, si en konpanyen *class 1* i vin Sesel, i pou annan drwa fer en *hiring of heavy plant* ki deza nou annan dimoun Sesel i kapab fer, i pou kapab fer.

E ou demann mwan ki *the way forward*. *The way forward* i senp. Ou bezwen met en kondisyon vizavi bann *tender*, bann keksoz ki bann dimoun pou gannyen. Ou pou napa swa. Ou pou bezwen *practice protectionnisme*. Be sa *S.I.* i fer ki ou pa'n met okenn *safeguard* e mwan mon sipoze aksepte li, mon pa sipoze demann en deba pli aprofondir o en size aköz nou'n aksepte pou nou zwenn *WTO*.

Wi, nou annan bann teknisyen ki *sharp*. Wi nou annan bann dimoun ki'n byen negosye. Be i pa vedir poudir sa bann dimoun i *every single* eleman dan sa *S.I.* E mwan mon ti a kontan ki koman en Lasanble nou pran nou en desizyon, si *whether or not* nou pou met Seselwa an premye

oubyen nou pou met etranze premye. *Ok*, sa ki enportan.

E si ozordi mon konnen poudir apre ki mon'n koz ek zot, gran mazorite zot pou fer li. Me si zot pa fer li Lepep Seselwa ki pou ziz zot, aköz i pou enportan pou nou regarde ki mannyer nou oule bouze.

E an konklizyon Mr Speaker, mon oule adres serten eleman ki'n ganny *raise* dan serten pwen deba ki mon krwar i enportan nou met o kler.

Premyerman Mr Speaker, ou konnen nou Sesel nou toultan, Seselwa nou toultan oule vwar pou krwar nou. E mwan sa largiman ki ganny servi ki sa i deza la e nou pa ankor vwar son lenpak. Problemm i se ki son lenpak i deza pe arive, me i pa pe ariv lo radar bann lotorite aköz bann lotorite pa pe kapab *pick li up* zisteman aköz napa kad oubyen formil pou *pick li up*.

E sa ki mon pe demann ek Lasanble pou fer ozordi se realize, poudir si nou bezwen rezourd sa sityasyon ki nou dan, sa *S.I.* i bezwen retournen. I bezwen ganny aranze e i bezwen ganny remet devan Lasanble e i ava annan bann leksplikasyon, bann klarifikasyon ki bezwen ganny fer. E avek sa Mr Speaker, mon pou demann tou Manm lo lot

kote latab pou onor langazman ki zot in fer ek pep Seselwa. Annou met Seselwa premye.

E dezyenmman Mr Speaker, mon ti a kontan sezi loportinite vi ki mon annan mikrofonn e ki probableman mon dernyen loportinite pou mwan adres Lasanble pou sa term avan nou al dan *recess*. Pou mwan swet tou Seselwa en Zwaye Noel e en Bonn Ane. E mon konnen i pou en Nwel difisil pou bokou nou. *COVID* in afekte nou.

E lo non mon lekip ek mon menm, lo non mon lekip e sertennman lo non tou lezot Manm, mon konnen petet zot pa pou ganny sans koze. Mon ti a kontan swet tou Seselwa tou kouraz e tou meyer ve pou lannen 2021. Ki i ava anmenn sa ki pli bon nou e ki Bondye i kontinyen Beni nou. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Georges ou, laparol. Wi.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon'n deza koze, mon pa kapab koz lo sa Mosyon. Me mon pran laparol pou fer en propozisyon avek ou. Akoz Mosyon i pe

trennen depi detrwa zour. Kekfwa ti ava bon pou ou, anba *Order 43(7)* re lir Mosyon avek Lasanble, avan ki nou vote pou ki tou dimoun i konnen egzaktaman lo kwa nou pe al vote.

Akoz nou'n koz bokou lo *quashing*, me annefe son Mosyon i al en pe pli lwen e i demann en lot keksoz apard zis *quashing*. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Pillay, wi. Ou anvi adres sa.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi Mr Speaker. Mr Speaker, ou ki pou bezwen lir kestyon aköz ou ki pou pe *put the question to the House*. Rezon aköz mon'n servi sa terminoloji ki mon'n servi, se zisteman aköz an rekognisyon travay ki bann teknisyen in fer e an rekognisyon travay ki bezwen ganny fer *post annulment* sa *S.I.* pou nou annan en diskisyon pli aprofondir sirtou dan serten *area* ki nou santi nou bezwen annan. Ki i ava annan prezan en travay ki ganny fer pou met an plas bann kad legal oubyen *guidelines* e apre travay i ava vin lo netway sa *S.I.* en pe, koriz bann fot ki ladan. *And then* i ava retournen dan en form ki i ava petet donn nou en pe plis

konfyans ki nou pe *practice* en, pa en *protectionism*, me sey protez en pe Seselwa dan en serten fason. Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Annefe wi, mon rekonnet ki se sa ki ou Mosyon i dir. Onorab William ou pe kontinyen avek sa diskisyon.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, avan ki mon pran en vot lo sa Mosyon la, mon en pti pe konsernen. E souvandfwa nou anmenn bann Mosyon me *when it comes to the way forward in terms of* travay e kontribisyon ki Parlman i kapab fer, mon santi poudir i annan serten mankman.

Prezan ou demann ou lekor, ou dir be *ok* nou pe *annul* sa. Eski Lasanble koman en lenstitisyon i annan serten propozisyon ki pou donn avek Lazans Gouvernman, poudir be regarde, nou pe *annul* sa. Eski sa i irzan ouswa non, kan ki nou annan lentansyon petet rebran li?

Mon pa lo *Bill Committee* mwan, me selman mon konpran poudir i annan serten diskisyon, i annan serten bann konsern ki'n ganny eksprimen. E mwan koman en Manm

Parlman mon annan serten konsern, so mon ti a kontan konnen konmsi, *before we take a vote*. Akoz parey Onorab Henrie pe dir, se ki nou pa kapab zis diskite, me selman nou bezwen konnen poudir be *ok what is the way forward*. Akoz i enport ki nou konnen, pou nou kapab kontiny sa travay.

Mr Speaker, en ta dimoun deor la pe regard nou pe demande be *ok*, nou pou al *annul* sa *then what*. Akoz toultan dan lepase nou'n dir sa, me epi *the way forward*. Mwan mon ti a kontan ki i annan en *way forward* akoz si non, nou pe zis pe *annul, quash*. Mersi.

MR SPEAKER

Mon konpran ou pwen. Selman an menm tan nou annan en Mosyon devan nou ki nou bezwen vot lo la. Mon pa tro konnen, mon pa tro abitye avek prosedir Lasanble, mon pa konnen ki mannyer nou pou kontinyen apre pou nou soz lo la. Ou'n terminen *Leader* Lopoziyon, oubyen oule adres sa? Ale.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, Lasanble i vot lo sa Mosyon. E Lasanble in fer kler e i ava annan en sentez sa Mosyon si i

pase ki ava al kot Legzekitiv. Legzekitiv i ava pran sa sentez e laf fer son travay vizavi sa ki Lasanble in demande.

Selman mon pou pran parol ki Onorab in demande, mwan mon krwar ti ava byen ki nou ganny angaze, si i annan en proses konsiltasyon ki ganny fer, ki nou ava ganny angaze. E nou a kapab fer sir serten eleman ki dir zot pa'n ganny konsilte vizavi sa *S.I.* so i ava osi ganny konsilte e tousala i ava ganny met ansanm an preparasyon en nouvo *S.I.* ki pou permet sa bann aktivite ganny fer Mr Speaker. Mersi.

MR SPEAKER

En keksoz ki mon konpran zot kapab koriz mwan lo la. Mon konpran ki Lasanble ler in pas en Mosyon, i devret anvoy en keksoz kot Legzekitiv ki rezim Mosyon ki'n pas. E an not mo, i annan en kominikasyon avek Legzekitiv apre ki en Mosyon in pase. So mon a sizere ki sa ki fer sa travay i konsidere ki si sa ki i kapab enkli dan sa korespondans ki i anvoye kot Lasanble.

E avek sa nou a pas lo vot pou sa Mosyon e annakor avek Onorab Georges mon a relir sa Mosyon zis pou rappel zot son konteni. Mosyon i lir koumsa;-

“In accordance with Section 64(2) of the Interpretation and General Provisions Act this Assembly resolves that S.I. 148 of 2020 is annulled and requests that a new S.I. correcting the anomalies that exist in S.I. 148 is published as soon as possible as well as pertinent regulatory and policy frameworks that are necessary if S.I. 148 is applied.”

La i la Mosyon, alor mon a demann bann Manm pou vote. Bann ki an faver Mosyon silvouple lev lanmen. Ou'n ganyen Madanm Clerk? Wi, bann ki kont. Mersi Madanm Clerk.

Alors Mosyon pou anil *S.I.* 148 in ganny 18 vot an faver, 0 vot kont e 9 abstansyon. Alor mon deklare ki Mosyon in pase par Lasanble. Mersi.

Manm Onorab, avek sa nou'n ariv a lafen nou travay pou ozordi, me osi nou'n termin nou travay pou sa lannen.

Lasanble pou al dan recess e nou pou repran travay an Zanbye lo dat ki Prezidan i anonse pou mesaz lo Leta Lanasyon. Alor avek sa mon anvi swet tou Manm Lasanble en bon letan dan recess. Mon konnen i annan en kantite zot ki pou pe kontinyen travay dan en fason oubyen lot an koneksyon ek biznes Lasanble

me mon mazineen poudir letan i a en pe pli *relax*. I pou napa bann long travay ziska tar omwen. E mon a osi swet zot *bonne fin d'année* e *bonn* komansman lannen 2021.

Onorab Georges ou ti anvi dir keksoz lo la.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Non Mr Speaker, mon konsyan ki letan i kont nou. Me mon ti anvi zis fer ou konnen ki par lepase annan de fwa ler letan ti permet, Chair ti donn sak Manm en loportinite pou zot dir, pou zot koz pou 15, 20 segonn e pou swet zot *constituents* en Zwaye Noel. Mon pe demande ki sa i ganny fer la, akoz i pou pran nou ankor lerdtan. Me mon krwar ki ou'n an kapsil, akoz mon pa ti konnen ou ti pou al fer li. Me etandonnen ki ou'n fer li mon krwar nou kapab aksepte ki ou'n koz pou nou tou. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi e si mon a rebran, lo non tou Manm Lasanble isi mon pas sa mesaz avek zot konstityan, tou zot piblik dan zot distrik, nou bann Manm Lasanble i swet zot en *bonne fin d'année*, Zwaye Noel, *bonn* komansman lannen 2021. Mersi bokou.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Avek sa nou a *adjourn* pou ozordi. Mersi.

(ADJOURNMENT)